

DIGITALES ARCHIV

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft
ZBW – Leibniz Information Centre for Economics

Dzamarija, Minja Tea; Lysen, Jinghui

Book

Innvandring og innvandrere i Norden 2016-2022 : en komparativ analyse og utviklingstrekk

Provided in Cooperation with:

Statistics Norway, Oslo

Reference: Dzamarija, Minja Tea/Lysen, Jinghui (2024). Innvandring og innvandrere i Norden 2016-2022 : en komparativ analyse og utviklingstrekk. [Oslo] : Statistisk sentralbyrå.
https://www.ssb.no/en/befolkning/flytting/artikler/immigration-and-immigrants-in-the-nordic-countries-2016-2022/_/attachment/inline/614a0f6a-a46e-40b2-9394-a18ccdc08101:46b9eca87ece66299cfbd3d5d15a479916ef7c0e/RAPP2024-40.pdf.

This Version is available at:

<http://hdl.handle.net/11159/701572>

Kontakt/Contact

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft/Leibniz Information Centre for Economics
Düsternbrooker Weg 120
24105 Kiel (Germany)
E-Mail: [rights\[at\]zbw.eu](mailto:rights[at]zbw.eu)
<https://www.zbw.eu/>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Dieses Dokument darf zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden. Sie dürfen dieses Dokument nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, aufführen, vertreiben oder anderweitig nutzen. Sofern für das Dokument eine Open-Content-Lizenz verwendet wurde, so gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

<https://savearchive.zbw.eu/termsfuse>

Terms of use:

This document may be saved and copied for your personal and scholarly purposes. You are not to copy it for public or commercial purposes, to exhibit the document in public, to perform, distribute or otherwise use the document in public. If the document is made available under a Creative Commons Licence you may exercise further usage rights as specified in the licence.

Innvandring og innvandrere i Norden 2016-2022

En komparativ analyse og utviklingstrekk

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2024/40

Minja Tea Dzamarija og Jinghui Lysen

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 7. november 2024

ISBN 978-82-587-1063-6 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Siden 2015 har det pågått et prosjekt med tittelen «Nordic comperativ measures on migration and integration». Målet med dette nordiske samarbeidsprosjektet har vært å harmonisere innvandrings- og integreringsstatistikken mellom de nordiske landene og publisere harmonisert statistikk på Nordisk Ministerråds (NMR) database (<https://www.nordicstatistics.org/>). Per 2024 har denne databasen blitt oppdatert tre ganger med i alt seks årganger. Statistisk sentralbyrå har gitt ut to rapporter ved de første to oppdateringene, og denne rapporten er den tredje i rekken som bygger på disse dataene, inkludert er også migrasjonsstatistikk under emnet demografi.

Rapporten gir en deskriptiv analyse av innvandringen til Danmark, Finland, Norge og Sverige og situasjon for innvandrere og etterkommere som er bosatt der. Videre ser den på hvordan innvandrere og etterkommere integreres i samfunnet, med fokus på deres deltakelse i utdanning og arbeidsliv.

Vi ønsker å rette en stor takk til NMR for et givende oppdrag og finansiering av denne rapporten. Vi takker også Statisticon for et godt samarbeid, samt Lars Østby for verdifulle faglige innspill.

Statistisk sentralbyrå, 31. oktober 2024

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

Denne rapporten gir en beskrivelse og analyse av migrasjon og integrasjon basert på nordiske komparative data, og er en videreføring av Østby & Gulbrandsen (2022).

Per 1.1.2022 hadde Danmark, Norge, Finland og Sverige til sammen vel 3,9 mill. innvandrere og 1,17 mill. etterkommere, totalt 5,05 mill. Innvandrere og etterkommere utgjorde 18 prosent av befolkningen i de fire landene. Over halvparten av innvandrerne og etterkommerne bor i Sverige.

Ser vi på enkeltland, er det fortsatt flest innvandrere fra Syria (275 000), tett etterfulgt av Polen (251 000). Syria er det største opprinnelseslandet for innvandrere i Sverige, mens Polen er det største i Danmark og Norge. I Finland er innvandrere med bakgrunn fra Estland den største gruppen ved inngangen til 2022. De største gruppene blant etterkommere i Norden har foreldre fra Irak, Finland, Tyrkia, Somalia, Syria og Polen.

Ifølge data fra den nordiske databasen viser nettoinnvandringen til Norden en markant oppadgående trend fra 1990 til 2022, preget av arbeidsinnvandring, flyktningstrømmer og endringer i innvandringspolitikken. I 2022 nådde nettoinnvandringen sitt høyeste nivå med 212 200, der de fleste nordiske land, unntatt Sverige, rapporterte sine største nettoinnvandringstall det året. Krigen i Ukraina var en betydelig faktor bak denne økningen. Det er imidlertid viktig å tolke disse tallene med forsiktighet, da det finnes variasjoner i registreringsrutiner mellom de nordiske landene. Selv om disse landene har pålitelige registre, er det avvik i migrasjonsdataene, særlig når det gjelder registreringen av ukrainere. Dette påvirker datagrunnlaget og analysene, og fremhever behovet for harmoniserte registreringspraksiser i regionen.

I denne rapporten operasjonaliserer vi integrering ved å måle deltakelse i utdanning og arbeid. I Finland, Norge og Sverige var det om lag 30 prosent av innvandrere i alderen 16-29 år som deltok i videregående utdanning, mens deltakelsen i høyere utdanning blant innvandrere var generelt lavere enn deltakelse i videregående utdanning i alle tre land. I Danmark er deltakelse blant innvandrere i videregående utdanning kun 13 prosent i 2021, og 19 prosent i høyere utdanning. Etterkommere deltar i utdanning betydelig hyppigere enn innvandrere.

Blant innvandrere i alderen 20-64 år er sysselsettingsandelen generelt lavere enn for den øvrige befolkningen i de nordiske landene i 2021. Etterkommere i alderen 20-44 år har noe høyere sysselsettingsandeler enn innvandrere, men ligger fortsatt betydelig lavere enn nivået til den øvrige befolkningen. Vi registrerer både likheter og forskjeller mellom rapporteringsland og de forskjellige innvandrerguppene. Finland har de laveste sysselsettingsandelene for innvandrere, mens Norge har de høyeste. Innvandrere med bakgrunn fra Afrika og Asia har lavere sysselsettingsandeler sammenlignet med innvandrere fra andre deler av verden.

Det er store forskjeller i sysselsetting mellom innvandrere med kort botid, men i alle landene reduseres forskjellene mellom innvandrere fra ulike deler av verden når botiden øker. For Sverige øker sysselsettingen kontinuerlig med botid, slik at de med mer enn 15 års botid har høyest sysselsettingsgrad. I Danmark og Norge ser vi derimot en liten nedgang i andelen sysselsatte etter mer enn 15 års botid.

Innvandrere i alderen 20-29 år har vesentlig høyere andeler som er hverken i arbeid, utdanning eller opplæring (NEET) enn etterkommere, og nivået er om lag dobbelt så høyt som i den øvrige befolkningen. Innvandrerkvinner har konsekvent høyere NEET-andeler enn innvandrer menn i alle land. Blant etterkommere ser vi imidlertid det motsatte mønsteret, der kvinner har lavere NEET-andeler enn menn.

Abstract

This report presents an analysis of migration and integration based on Nordic comparative data and serves as an update of Østby & Gulbrandsen (2022).

At the beginning of 2022, Denmark, Norway, Finland and Sweden had approximately 3.9 million immigrants and 1.17 million descendants, a total of 5.05 million people. Immigrants and descendants made up 18 per cent of the population in these four countries. More than half of the immigrants and their descendants live in Sweden.

The number of immigrants from Syria remains the highest (275,000), closely followed by immigrants from Poland (251,000). Syria is the largest source of immigrants in Sweden, while Poland is the largest in Denmark and Norway. In Finland, immigrants from Estonia make up the largest group. The largest groups of descendants in the Nordic countries have parents from Iraq, Finland, Türkiye, Somalia, Syria and Poland.

According to data from the Nordic database, net immigration to the Nordic countries has shown a significant upward trend from 1990 to 2022, influenced by labour immigration, refugee flows, and changes in immigration policies. In 2022, net immigration reached its highest level at 212,200, with most Nordic countries, except Sweden, reporting their largest net immigration figures that year. The war in Ukraine was a significant factor behind this increase. However, it is important to interpret these figures with caution, as there are variations in registration practices among the Nordic countries. Although these countries maintain reliable registers, discrepancies exist in migration data, particularly regarding the registration of Ukrainians. This affects the data and analyses, highlighting the need for harmonized registration practices in the region.

In this report, we operationalize integration by measuring participation in education and employment. In Finland, Norway and Sweden, around 30 per cent of the immigrants aged 16-29 were enrolled in upper & post secondary education, while participation in tertiary education among immigrants was generally lower in all three countries. In Denmark, immigrants' participation in upper secondary education was only 13 per cent in 2021, and 19 per cent enrolled in tertiary education. Descendants of immigrants participate in education significantly more frequently than immigrants.

In 2021, employment rates for immigrants aged 20–64 in the Nordic countries were generally lower than for the rest of the population. While descendants of immigrants have somewhat higher employment rates than immigrants, their rates are still much lower than those of the rest of the population. We observe both similarities and disparities between the reporting countries and different immigrant groups. Finland has the lowest employment rates for immigrants, whereas Norway has the highest. Immigrants with a background from Africa and Asia have lower employment rates compared to those from other world regions.

Employment rates among immigrants with 0–3 years of residence vary significantly, but across all countries, the differences between immigrants from different regions diminish as their length of residence increases. In Sweden, employment rates steadily improve with longer periods of residence, reaching the highest level for those who have been residing for over 15. However, in Denmark and Norway, the share of employed immigrants declines after more than 15 years of residence.

Immigrants aged 20–29 have significantly higher rates of being neither in employment, education, nor training (NEET) compared to descendants, with levels being about twice as high as in the rest of the population. In all countries, immigrant women consistently show higher NEET rates compared to immigrant men, while among descendants, the opposite trend is observed.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag	4
Abstract.....	5
1. Bakgrunn	7
2. En demografisk beskrivelse av innvandrere og etterkommere	9
2.1. Innvandrere	12
2.2. Etterkommerne	17
2.3. Sum av innvandrere og etterkommere.....	18
2.4. Botid.....	19
2.5. Innvandringsgrunn	20
2.6. Oppsummering	22
3. Inn- og utvandring i de nordiske landene	23
3.1. Innvandring til Norden	24
3.2. Utvandringsmønstre i Norden 1990-2022.....	30
3.3. Nettoinnvandring.....	34
3.4. Oppsummering	37
4. Utdanning: deltakelse, gjennomføring og nivåene	39
4.1. Deltakelse i videregående og høyere utdanning.....	40
4.2. Andelen som ikke fullfører videregående utdanning blant dem som begynner	44
4.3. Utdanningsnivået blant innvandrere og etterkommere	45
4.4. Innvandringsgrunnenes betydning for utdanningsforskjeller.....	46
4.5. Oppsummering	47
5. Arbeidsmarkedsdeltakelse	49
5.1. Hvor store andeler var sysselsatte?.....	49
5.2. Sysselsettingsandel og botid	52
5.3. Innvandringsgrunn, sysselsetting og botid.....	56
5.4. Oppsummering	57
6. Hva med dem som er hverken i arbeid eller utdanning?	58
6.1. NEET-andeler og kjønnsforskjeller.....	59
6.2. NEET-andeler og landbakgrunn	59
Referanser	62
Vedlegg A: Vedleggstabeller	63
Figurregister	72
Tabellregister	73

1. Bakgrunn

Siden 2015 har det pågått et prosjekt med tittelen «Nordic comperative measures on migration and integration». Målet med dette nordiske samarbeidsprosjektet har vært å harmonisere innvandrings- og integreringsstatistikken mellom de nordiske landene og publisere harmonisert statistikk på Nordisk Ministerråds (NMR) database (<https://www.nordicstatistics.org/>). Prosjektet er finansiert av NMR, og er et samarbeidsprosjekt mellom de statistiske byråene i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

Dette samarbeidet har vært både utfordrende og givende. Det ble i første omgang etablert elleve tabeller med komparative data om integrering av innvandrere og deres etterkommere i den nordiske databasen. Enda en tabell ble etablert i 2021 (EDUC34), noe som gir en komplett portefølje på 12 tabeller i basen, hvor tre er om demografi (CITI03, MIGR06 og MIGR07), fem om utdanning (EDUC30-34) og fire om arbeidsmarkedsdeltakelse (LABO30, WORK30-32).

Siden etableringen har det vært tre oppdateringer, første gang i 2017 med én årgang, deretter i 2021 med to årganger, og så i 2024 med tre nye årganger. Vi har dermed en tidsserie som dekker seks årganger. Statistisk sentralbyrå (SSB) har tidligere analysert de to første oppdateringene og gitt ut to rapporter, Østby & Aalandslid (2020) og Østby & Gulbrandsen (2022). Denne rapporten er en oppdatering av disse to rapportene, med hovedfokus på utviklingen som vises av de nyere tallene i den nordiske databasen. For demografi gjelder dette frem til inngangen til 2022, mens for utdanning og arbeidsmarked gjelder dette frem til status i 2021. Disse harmoniserte tallene er de nyeste som er tilgjengelige i 2024, selv om det finnes nasjonal statistikk med bedre aktualitet. I kapittel 3 benyttes det tall fra andre emner i den nordiske databasen, og den nyeste årgangen for innvandring og utvandring er flyttestrømmene i løpet av 2022.

Den mest utfordrende og samtidig mest givende delen av dette samarbeidet var å harmonisere definisjoner så langt det var mulig, og presentere statistikk som er sammenlignbar. Før dette samarbeidet var informasjonen fragmentert, noe som gjorde statistikken vanskelig å sammenligne.

De nordiske landene har mange fellestrekk i sin innvandringshistorie, men de har også interessante forskjeller. Befolknings- og innvandrersstatistikken i alle landene er basert på bruken av de sentrale befolkningsregistrene som finnes i disse landene. Registrene kan ha sine forskjeller, men basert på data på individnivå er det mulig å etablere sammenlignbare data på flere områder. Gjennom dette prosjektet har de nordiske landene blitt enige om et sett med felles definisjoner. Denne harmoniseringsprosessen har vært tidkrevende, men ekstremt viktig. Dette er også noe av grunnen til at det tar tid for statistikkbyråene å produsere disse matrisene.

I den nordiske databasen er **innvandrere** definert som personer født i utlandet, utenfor hvert rapporteringsland, med to utenlandskfødte foreldre. **Etterkommere** er definert som personer som var født i de respektive nordiske landene med to utenlandskfødte foreldre. **Den øvrige befolkningen** omfatter personer som, uavhengig av fødeland, har minst en forelder som var født i de nordiske landene det rapporteres fra. **Landbakgrunn:** Utenlandsfødte med to utenlandsfødte foreldre rapporteres under eget fødeland. Etterkommere rapporteres under mors fødeland, eller fars fødeland hvis mors er ukjent. Til slutt blir en person rapportert under "øvrig befolkningen" hvis én eller begge foreldres fødeland er rapporteringsland.

Definisjonene som brukes for innvandrere, etterkommere og resten av befolkningen er mest likt det som blir brukt i Norge og skiller seg fra de som brukes i fire andre byråer. Men det er imidlertid stor overlapping mellom definisjonene. Vi bruker her Danmark som et eksempel. Som det er nevnt i en artikkel basert på statistikk i den nordiske databasen (Bjerre et al., DSTAnalyse, 2019) «... var det ifølge Danmarks Statistiks traditionelle herkomstdefinisjon 570.581 indvandrere i Danmark pr. 1. januar 2017, hvoraf 99,8 pct. også bliver defineret som indvandrere i denne analyse. Ligeledes var

der 170.991 efterkommere i Danmark opgjort efter Danmarks Statistiks traditionelle herkomstdefinition, hvor 98 pct. også bliver betraktet som efterkommere i analysen.»

Ikke alle land kan levere tall til alle de 12 tabellene. Norge og Sverige leverer data til samtlige tabeller, mens Danmark og Finland leverer åtte tabeller hver. Tabell 1.1. viser en oversikt over status for hva som finnes per høsten 2024. Island har i skrivende stund ikke levert data til oppdateringen. Forsinkelsen skyldes et større arbeid med Islands befolkningsregistre. Kapitelene 2, 4, 5 og 6 omfatter dermed kun statistikk for fire nordisk land: Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Tabell 1.1 Tabeller om integrering og migrasjon i den nordiske databasen, etter nordiske land. 2024

No.	Tabellnummer	Danmark	Finland	Norge	Island*	Sverige
1	CITI03	x	x	x	-	x
2	MIGR06	x	x	x	-	x
3	MIGR07	x	-	x	-	x
4	EDUC30	x	x	x	-	x
5	EDUC31	-	x	x	-	x
6	EDUC32	x	x	x	-	x
7	EDUC33	-	-	x	-	x
8	EDUC34	x	x	x	-	x
9	LABO30	x	x	x	-	x
10	WORK30	x	x	x	-	x
11	WORK31	x	x	x	-	x
12	WORK32	-	-	x	-	x

* På grunn av pågående arbeid med de nasjonale islandske befolkningsregistre, der det gjøres endringer helt tilbake til 2011, har leveranser til integrasjons- og migrasjonsmatrisene blitt forsinket. De vil bli levert så snart de reviderte registrene er klare, for alle de seks årene som er inkludert i matrisen. Island har tidligere levert tall til tabeller CITI03, MIGR06, EDUC30-32 og EDUC34.

X: tilgjengelig

- : ikke tilgjengelig

2. En demografisk beskrivelse av innvandrere og etterkommere

- 3,9 millioner innvandrere i Sverige, Danmark, Norge og Finland per 1.1.2022, og 1,17 millioner etterkommere i disse fire landene.
- Litt over halvparten av innvandrerne og etterkommerne bor i Sverige, 21 prosent bor i Norge, 16 prosent i Danmark og 10 prosent i Finland.
- Mens 9 av 10 innvandrere er 20 år eller eldre, er i overkant av 6 av 10 etterkommere under 20 år.
- Asia og Europa dominerer opprinnelsesregionene blant innvandrere i Norden.
- Ved inngangen til 2022 er personer med bakgrunn fra Polen fortsatt den største innvandrerguppen i Danmark og Norge, mens flest innvandrere i Finland har bakgrunn fra Estland, og i Sverige fra Syria.
- Flest etterkommere i Norden er det med foreldre fra Irak, Finland, Tyrkia, Somalia, Syria og Polen.
- Generelt har Danmark og Sverige høyere andeler av innvandrere som har bodd i landet i mer enn 15 år, mens Finland og Norge har flere innvandrere med mellom 8-15 års botid.
- Statistikk over innvandringsgrunn har blitt noe forbedret. Slik basen er nå, er flyktninger den største gruppen blant dem som har kommet etter 1996, i alle land vi har data for.

I den nordiske databasen er det etablert en rekke tabeller som omhandler befolkningene i de nordiske landene. Disse finnes under emnene «demography» og «integration and migration». I dette kapitlet vil vi benytte oss av tabeller CITI03, MIGR06 og MIGR07 og gi en beskrivelse av blant annet hvem innvandrerne og etterkommerne er, hvor de kommer fra, deres botid og innvandringsgrunn. Vi legger særlig vekt på bestandstall og utvikling de senere årene. Referanse til statistikk med bestandstall vises som inngangen til år 2020, 2021 og 2022 i databasen. Det er også disse årstallene som vi gjennomgående bruker i kapittel 2, 4, 5 og 6. Tallene for Danmark, Sverige og Finland er bestandstall per 31. desember året før, mens tallet for Norge gjelder per 1. januar i det gitte året. Dette innebærer at den store ankomsten av ukrainske flyktninger etter februar 2022 ikke vil inkluderes før neste oppdatering i de tabellene som viser bestandstall. I kapittel 3 er derimot flyttetall med fraflyttingsland Ukraina inkludert, selv om tallene preges av registreringsforskjeller fra land til land.

Slik som i de to andre rapportene omtaler vi innvandrere og deres etterkommere hver for seg, og disse to gruppene slås kun sammen unntaksvis. Dette skyldes at det etter hvert har blitt flere etterkommere som er gamle nok til at det gir mening å studere deres utdanningsadferd og yrkes-tilknytning. Det er dermed nødvendig å gi en separat beskrivelse av etterkommere i demografidelen.

Island gjennomfører som nevnt en revisjon av sin befolkningsstatistikk, og leveransen til den nordiske databasen er derfor forsinket. Denne rapporten vil dermed kun presentere tall for de fire andre nordiske landene. For enkelhets skyld omtaler vi disse fire landene som «de nordiske landene» enkelte steder, men da mener vi de nordiske landene utenom Island. Dette gjelder kapittel 2, 4, 5 og 6.

Ifølge rapporten «State of the Nordic Region 2024» var befolkningsveksten spesielt lav i 2020 på grunn av koronapandemien. Innvandringen til Norden sank mer markant enn utvandringen. Imidlertid, i motsetning til mange andre europeiske land, økte antallet fødsler i Norden under det andre året av pandemien (2021), noe som dempet nedgangen i befolkningsveksten. Totalt sett fortsatte den nordiske befolkningen å øke, selv under pandemien (Norlén et al., red., 2024).

Antallet innvandrere i de fire nordiske landene økte fra 3,7 millioner ved inngangen til 2020 til 3,9 millioner ved inngangen til 2022, noe som utgjorde 14,2 prosent av folketallet i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Til sammenligning var det 3,3 millioner innvandrere ved inngangen til 2017, tilsvarende 12,5 prosent av folketallet. Økningen i denne perioden er dermed betydelig, både i absolutte tall og som andel av den totale befolkningen.

Ved inngangen til 2022 bor litt over halvparten av innvandrerne i Sverige (2,04 millioner), 21 prosent i Norge (819 000 personer), 16 prosent i Danmark (640 000 personer) og 10 prosent i Finland (388 000 personer).

Også antallet etterkommere øker stadig i de nordiske landene. Ved inngangen til 2017 var det 920 000 etterkommere i de fire store nordiske landene, mens det ved inngangen til 2022 var til sammen 1,17 millioner etterkommere med to innvandrerforeldre i disse landene. Dette tilsvarer en økning på om lag 250 000 personer, eller 27 prosent. Andelen av den totale befolkningen i de nordiske landene som etterkommerne utgjør, har vært forholdsvis stabil, ettersom det totale antallet etterkommere fortsatt er beskjedent.

Sverige har også flest etterkommere, med 680 000 personer (58 prosent av totalen i de fire landene), mens Danmark og Norge på rundt 200 000 personer hver (17–18 prosent). Siden innvandringen til Finland er nyere enn i de andre landene, er antallet etterkommere lavt her, om lag 81 000 personer (7 prosent).

Den øvrige befolkningen utgjør flertallet av befolkningen i alle landene. Totalt er det 22,3 millioner i denne kategorien i Norden, ekskludert Island. Av denne gruppen bor 35 prosent i Sverige, og 20–23 prosent bor i hvert av de tre andre landene.

Å studere alderssammensetningen er viktig fordi det gir kontekst for analysen av utdannings- og arbeidsmarkedsdeltakelse i de senere kapitlene.

Tabell 2.1 viser at 9 av 10 av innvandrere i de fire nordiske landene er eldre enn 19 år. Majoriteten av innvandrerne er i alderen 20–49 år i alle landene, med en andel som varierer fra 55 prosent i Sverige til 65 prosent i Finland. Gruppen 50 år og eldre utgjør også en betydelig andel, spesielt i Sverige (35 prosent), siden innvandringen dit startet tidligere enn i de andre landene. Finland har den laveste andelen i denne aldersgruppen (23 prosent).

Etterkommere er i hovedsak under 20 år, og mer enn 6 av 10 befinner seg i aldersgruppen 0–19 år. Om lag 30 prosent er mellom 20 og 49 år, og kun 7 prosent er 50 år eller eldre. Andelen under 20 år er spesielt høy i Finland og Norge, der rundt 8 av 10 faller i denne aldersgruppen. I Danmark og Sverige er andelen under 20 år lavere, med under 60 prosent i begge landene.

Tabell 2.1 Innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning, etter alder. Absolutte og relative tall. 1.1.2022

	Danmark	Finland	Norge	Sverige	I alt
Absolutte tall					
Innvandrere					
I alt	640 043	388 196	819 356	2 037 841	3 885 436
0-19 år	53 069	46 097	85 251	222 255	406 672
20-49 år	395 369	250 928	519 734	1 111 611	2 277 642
50 år +	191 605	91 171	214 371	703 975	1 201 122
Etterkommere					
I alt	201 815	81 437	205 819	680 462	1 169 533
0-19 år	119 647	68 889	156 492	394 670	739 698
20-49 år	78 366	10 646	46 315	215 019	350 346
50 år +	3 802	1 902	3 012	70 773	79 489
Øvrig befolkning					
I alt	5 031 562	5 078 608	4 400 095	7 803 261	22 313 526
0-19 år	1 116 838	1 039 503	992 991	1 815 017	4 964 349
20-49 år	1 757 808	1 794 851	1 598 889	2 701 558	7 853 106
50 år +	2 156 916	2 244 254	1 808 215	3 286 686	9 496 071
Alle bosatte					
I alt	5 873 420	5 548 241	5 425 270	10 521 564	27 368 495
0-19 år	1 289 554	1 154 489	1 234 734	2 431 942	6 110 719
20-49 år	2 231 543	2 056 425	2 164 938	4 028 188	10 481 094
50 år +	2 352 323	2 337 327	2 025 598	4 061 434	10 776 682
Relative tall					
Innvandrere					
I alt	100	100	100	100	100
0-19 år	8,3	11,9	10,4	10,9	10,5
20-49 år	61,8	64,6	63,4	54,5	58,6
50 år +	29,9	23,5	26,2	34,5	30,9
Etterkommere					
I alt	100	100	100	100,0	100
0-19 år	59,3	84,6	76,0	58,0	63,2
20-49 år	38,8	13,1	22,5	31,6	30,0
50 år +	1,9	2,3	1,5	10,4	6,8
Øvrig befolkning					
I alt	100	100	100	100,0	100,0
0-19 år	22,2	20,5	22,6	23,3	22,2
20-49 år	34,9	35,3	36,3	34,6	35,2
50 år +	42,9	44,2	41,1	42,1	42,6
Alle bosatte					
I alt	100	100	100	100,0	100,0
0-19 år	22,0	20,8	22,8	23,1	22,3
20-49 år	38,0	37,1	39,9	38,3	38,3
50 år +	40,1	42,1	37,3	38,6	39,4

Kilde: CITI03, <https://pxweb.nordicstatistics.org/>

Til sammenligning er aldersfordelingen i den øvrige befolkningen i alle land mer jevnt fordelt: omtrent 20 prosent er mellom 0-19 år, litt over 30 prosent er mellom 20-49 år, og litt over 40 prosent er 50 år eller eldre.

Når det gjelder kjønnsfordelingen, er det omtrent like mange menn som kvinner i alle landene, både blant innvandrere, etterkommere og i den øvrige befolkningen.

Det finnes et stort mangfold bak tallene for innvandrere og deres etterkommere som er bosatt i de fire nordiske landene, både innad i hvert land og mellom landene. Dette skal vi se nærmere på i dette kapittelet.

2.1. Innvandrere

Innvandrere i de fire nordiske landene har en svært mangfoldig bakgrunn, noe som blant annet gjenspeiles i deres landbakgrunn. Som tabell 2.2 viser, kommer den største gruppen innvandrere og etterkommere fra Asia, mens andre betydelige grupper kommer fra EU27/EFTA/Storbritannia, resten av Europa og Afrika. Det er få med bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania, mens noe flere har bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika. Med andre ord er Asia og Europa de dominerende opprinnelsesregionene blant innvandrere i Norden.

Tabell 2.2 viser tydelig at Sverige mottar det største antallet innvandrere, mens Finland har færrest. Ved inngangen til 2022 hadde Sverige om lag 2 millioner innvandrere (19 prosent av folketallet), etterfulgt av Norge med 819 000 (15 prosent av folketallet), Danmark med 640 000 (11 prosent av folketallet) og Finland med 388 000 (7 prosent av folketallet).

Tabell 2.2 Innvandrere og etterkommere etter verdensregion, og etter annet nordisk land. Antall. 1.1.2022

	Norden i alt (ekskl. Island)		Danmark		Finland		Norge		Sverige	
	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.
Alle	3 885 436	1 169 533	640 043	201 815	388 196	81 437	819 356	205 819	2 037 841	680 462
Norden i alt , ekskl. rapporteringsland	319 680	107 725	41 557	5 564	7 203	2 272	69 019	7 196	201 901	92 693
Hvorav:										
Danmark	53 961	12 012	-	-	644	52	18 768	1 992	34 549	9 968
Finland	138 974	76 323	3 533	544	-	-	6 650	737	128 791	75 042
Island	20 458	3 356	7 804	1 350	150	4	6 883	872	5 621	1 130
Norge	49 316	8 196	15 553	1 585	823	58	-	-	32 940	6 553
Sverige	56 147	7 727	14 667	2 085	5 586	2 158	35 894	3 484	-	-
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	986 067	165 485	219 515	28 228	92 731	11 527	286 611	41 288	387 210	84 442
Resten av Europa	446 857	164 164	58 646	23 148	94 041	20 986	67 191	21 492	226 979	98 538
Afrika	437 296	186 565	47 074	25 695	40 909	18 045	103 076	41 792	246 237	101 033
Asia	1 483 677	509 235	239 187	115 984	126 775	25 760	253 149	89 206	864 566	278 285
Nord Amerika og Oseania	62 135	4 440	14 239	1 172	6 257	439	14 654	992	26 985	1 837
Sør- and Mellom-Amerika	135 012	29 627	18 496	1 636	8 260	558	25 656	3 853	82 600	23 580
Ukjent	14 712	2 292	1 329	388	12 020	1 850	-	-	1 363	54

Kilde: CITI03, <https://pxweb.nordicstatistics.org/>

Tall for Færøylene og Grønland er gitt separate for Norge og er ikke tatt med her, mens de er innlemmet under Danmark for de andre nordiske landene.

Tabell 2.3 Innvandrere og etterkommere fra utvalgte ikke-nordiske land. Antall. 1.1.2022

	Danmark		Finland		Norge		Sverige	
	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.
Syria	35 319	9 027	7 533	1 221	34 429	5 468	197 736	49 094
Irak	21 958	12 178	20 828	5 409	23 301	11 746	146 743	67 850
Polen	44 175	7 418	5 137	601	105 477	15 929	96 144	23 751
Iran	18 039	4 822	8 832	1 664	19 297	5 201	84 876	23 765
Somalia	11 103	10 089	12 710	9 671	28 088	15 528	69 458	36 030
Afghanistan	14 032	6 213	8 501	2 124	18 163	5 307	65 626	13 250
Bosnia-Hercegovina	16 469	6 738	807	277	13 924	4 952	60 215	24 331
Tyrkia	33 456	30 376	9 134	2 551	13 727	7 491	55 725	35 079
Tyskland	32 346	3 890	5 144	446	25 897	3 527	51 186	12 258
Eritrea	6 107	1 651	1 244	206	24 341	7 399	49 195	16 447
Thailand	12 276	1 077	10 604	483	21 784	1 223	41 638	3 907
India	13 724	2 779	9 123	1 529	14 967	4 912	46 861	7 249
Romania	34 093	5 239	4 732	764	16 029	2 848	35 127	7 488
Kina	12 477	2 778	12 230	1 961	9 243	2 515	34 033	6 820
Libanon	13 261	14 584	863	235	3 249	1 110	29 562	22 834
Storbritannia	15 894	1 458	5 206	171	15 946	1 135	26 673	1 991
Pakistan	14 586	11 486	3 827	1 071	21 912	18 116	27 084	8 158
Russland	6 624	1 466	16 456	1 545	18 518	4 377	23 470	5 334
Vietnam	9 867	6 195	9 997	3 071	14 375	9 511	19 937	8 710
Litauen	13 749	2 203	1 540	238	42 027	7 676	17 192	2 906
Filippinene	10 682	1 486	6 479	577	22 841	3 478	15 338	2 504
Ukraina	13 363	3 037	4 482	532	6 512	1 043	13 590	2 586
Estland	1 327	212	46 420	7 202	4 539	560	9 148	4 251
Chile	1 745	246	616	42	6 134	1 864	25 603	11 570
Tidligere Jugoslavia ¹	37 755	18 296	11 428	5 608	41 992	16 060	183 940	88 960
Tidligere Sovjet ²	46 288	9 124	134 817	23 371	90 057	16 653	105 297	26 760

¹ Tidligere Jugoslavia består av følgende land i CITI03: Kroatia, Slovenia, Tidligere Jugoslavia, Bosnia-Hercegovina, Makedonia, Montenegro, Serbia, Kosovo og Tidligere Serbia og Montenegro.

² Tidligere Sovjet består av følgende land i CITI03: Estland, Latvia, Hviterussland, Litauen, Tidligere Sovjet, Moldova, Russland, Ukraina, Armenia, Aserbajdsjan, Georgia, Kasakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Turkmenistan og Usbekistan

Kilde: CITI03 <https://www.nordicstatistics.org/>

Ser vi på enkeltland, er det fortsatt flest innvandrere fra Syria (275 000), tett etterfulgt av Polen (251 000). På de neste plassene finner vi Irak (213 000) og Finland (139 000).

Det er både forskjeller og likheter mellom de nordiske landene når det gjelder innvandrernes landbakgrunn. Ved inngangen til 2022 var de største enkelte gruppene innvandrere i Danmark fra Polen (44 000), Syria (35 000), Romania (34 000), Tyrkia (33 000) og Tyskland (32 000), se tabell 2.3. I Norge var Polen og Litauen landene med flest innvandrere, med henholdsvis 105 000 og 42 000 personer. Begge gruppene består hovedsakelig arbeidsinnvandrere som kom etter EU-utvidelsen i 2004. I tillegg finner vi innvandrere med bakgrunn fra Sverige (36 000) og fra flyktningland som Syria (34 000) og Somalia (28 000). I Finland er det mange innvandrere registrert fra Estland (46 000), Irak (21 000) og Russland (16 000). Sveriges klart største innvandrergupper er flyktninger fra Syria (198 000) og Irak (147 000), etterfulgt av innvandrere fra Finland (129 000) og Polen (97 000). Blant de største gruppene i Sverige er det også mange flyktninger fra Iran (85 000), Somalia (69 000) og Afghanistan (66 000), se tabell 2.2 og 2.3.

Her har vi sett bort fra oppløste land som tidligere Sovjetunionen og tidligere Jugoslavia. Begge gruppene er blant de største innvandrerguppene i alle fire land, noe vi omtaler nærmere senere i dette kapittelet.

Generelt ser vi at bevegelse mellom de nordiske landene, nye og gamle arbeidsinnvandrere, samt flyktninger og familieinnvandrere til disse gruppene, utgjør de største grupper av innvandrere i alle

land. I det følgende skal vi se på fordelingen av innvandrerne i de fire nordiske landene etter regioner, før vi ser nærmere på etterkommerne.

Fra de andre nordiske landene

Det er høy mobilitet mellom de nordiske landene, og tabell 2.2 viser betydelig innvandring fra hvert av landene til de andre. Sverige mottar flest innvandrere fra de andre nordiske landene (202 000), mens Finland mottar færrest (7 000). Ved inngangen til 2022 hadde Norge omtrent ti ganger så mange innvandrere fra de andre nordiske landene som Finland (69 000). Om lag halvparten av disse kom fra Sverige, og i underkant av 20 000 var fra Danmark.

Den største gruppen fra ett enkelt land med nordisk bakgrunn er fortsatt innvandrere i Sverige med bakgrunn fra Finland, med 129 000 personer ved inngangen til 2022 (tabell 2.2), eller 1,2 prosent av det svenske folketallet. I den seksårsperioden vi har data for, ser vi en moderat reduksjon i antall finner i Sverige. Det er fortsatt få finner i de andre landene. Til sammenligning med det store antallet innvandrere fra Finland i Sverige, var det knapt 6 000 innvandrere fra Sverige i Finland. Som vist av Østby & Aalandslid (2020) og Østby & Gulbrandsen (2022), skriver innvandringen fra Finland til Sverige seg tilbake til slutten av 1960-tallet, da Finland opplevde en økonomisk nedgang. Etter 1970-tallet har migrasjonsstrømmen vært langt mindre, og siden 1991 har det vært omtrent balanse i flyttingene mellom de to landene, med rundt 3 000 flyttere hver vei hvert år (MIGR03 i den nordiske databasen). Mange av innvandrerne fra Finland i Sverige er 70 år eller eldre, slik at dødelighet kan være en forklaring på nedgangen i antallet.

Mellom de andre nordiske landene er balansen jevnere. For eksempel er det 19 000 dansker i Norge og 16 000 nordmenn i Danmark. Det er også omtrent like mange svensker i Norge som nordmenn i Sverige, med henholdsvis 36 000 og 33 000 personer. Derimot er det dobbelt så mange dansker i Sverige som svensker i Danmark, 35 000 mot 15 000 (tabell 2.2).

Fra EU27/EFTA/Storbritannia

Storbritannia forlot EU i januar 2020. Ved oppdateringen av den nordiske databasen i 2024 ble gruppen «EU28» omdøpt til «EU27/Storbritannia» for å ivareta kontinuitet og sammenlignbarhet.

Antallet innvandrere fra EU27/EFTA/Storbritannia, ekskludert de nordiske landene, utgjør en relativt stor gruppe i alle fire landene, spesielt i Sverige og Norge (se tabell 2.2). Denne gruppen representerer en betydelig andel av folketallet i alle land, med den høyeste andelen i Norge (5 prosent). Dette henger sammen med stor tilflytting av arbeidsinnvandrere til Norge fra de nye EU-landene etter EU-utvidelsen østover. I Danmark og Sverige utgjør andelen av folketallet 4 prosent, mens den er 2 prosent i Finland.

Blant enkeltland med bakgrunn fra EU27/EFTA/Storbritannia er Polen det landet med flest innvandrere samlet sett. Det er særlig et betydelig antall innvandrere fra Polen til Norge (105 000) og Sverige (96 000). Romania, Tyskland og Storbritannia er også blant landene som bidrar med mange innvandrere til alle de nordiske landene. Estland har en høy andel innvandrere til Finland, mens Litauen bidrar med over 42 000 innvandrere til Norge.

Fra Europa utenom EU27/EFTA/Storbritannia/Norden – resten av Europa

Innvandrere med bakgrunn fra land utenfor EU27/EFTA/Storbritannia/Norden utgjør også en stor gruppe. Vi omtaler denne gruppen her som «Resten av Europa». Ved inngangen til 2022 var det i underkant av 450 000 innvandrere fra Resten av Europa bosatt i de fire nordiske landene. Tilsvarende antall var 387 000 innvandrere per 1.1.2017. Blant enkeltland i denne landgruppen er Russland, Bosnia-Hercegovina, Serbia, Kosovo og Ukraina blant de største gruppen.

Sverige har det høyeste antallet innvandrere i denne gruppen, med 227 000 personer (2 prosent av folketallet). Dette tilsvarer en økning på over 31 000 siden inngangen til 2017. De største økningen er konsentrert om noen land som Albania, Serbia, Ukraina og Kosovo. Det er også registrert økninger blant personer med bakgrunn fra Russland, Nord-Makedonia og Bosnia-Hercegovina.

Finland har 94 000 innvandrere i denne gruppen (1,7 prosent av folketallet), en økning på 3 800 siden inngangen til 2017. Selv om antallet er betydelig lavere enn i Sverige, er det fortsatt høyere enn i Danmark (59 000) og Norge (67 000) (se tabell 2.2).

Innvandrere fra resten av Europa utgjorde 1,2 prosent av folketallet i Norge, en økning på 9 400 siden 1.1.2017. Norges økonomi og etterspørsel etter arbeidskraft kan være faktorer som bidrar til innvandringen herfra. Russland, Bosnia-Hercegovina og Kosovo er de tre største gruppene.

Danmark hadde en økning på 7 200 i denne perioden, og gruppen utgjorde rett under 1 prosent av befolkningen. Dette kan reflektere en strengere innvandringspolitikk eller mindre attraktivitet for innvandrere sammenlignet med de andre nordiske landene. Bosnia-Hercegovina, Ukraina og Russland er blant de største gruppene i Danmark med bakgrunn fra resten av Europa.

Oppløste land

Oppløste land som den tidligere Sovjetunionen og tidligere Jugoslavia behandles på forskjellige måter i de fire nordiske landene. I Danmark, Sverige og Finland regnes (mange av) innvandrere fra de oppløste landene hvis de innvandret mens landene fortsatt eksisterte. I Norge fordeles derimot innvandrere fra disse landene, som ankom før oppløsningen, på de nye landene. For mer informasjon, se Østby & Aalandslid (2020).

For å finne antall innvandrere fra den tidligere Sovjetunionen i den nordiske databasen må vi inkludere de 15 landene som føres videre etter oppløsningen, i tillegg til 'Tidligere Sovjet'. Ved inngangen til 2022 var det totale antallet 376 000, noe som gjør denne gruppen til en av de største i Norden (tabell 2.3).

Utvandring fra landene i den tidligere Sovjetunionen til Norden begynte i mindre skala etter oppløsningen, men skjøt fart først etter at flere av landene ble EU-medlemmer. Dette gjenspeiles i fordelingen av botid i tabell MIRG06. For eksempel hadde 9 av 10 av de 75 000 innvandrerne fra Litauen i Norden en botid på under 16 år ved inngangen til 2022. De to andre store gruppene er Russland og Estland, med henholdsvis 61 000 og 65 000 innvandrere i de fire nordiske landene, hvor 6-7 av 10 av disse hadde bodd i Norden i mindre enn 16 år.

Ettersom de fire nordiske landene har ulike praksiser for hvordan oppløste land behandles i statistikken, gir det mening å se på tidligere Jugoslavia og dens etterfølgerrepublikker samlet, uten å antyde at alle i denne gruppen har bakgrunn fra samme land. Ved inngangen til 2017 ble det rapportert til sammen 250 000 innvandrere med bakgrunn fra denne gruppen, og antallet har økt til 275 000 ved inngangen til 2022.

Sverige hadde det høyeste antallet, med 167 000 ved inngangen til 2017 og 184 000 ved inngangen til 2022. Blant de sju eksisterende republikkene er Bosnia-Hercegovina det landet hvor flest har bakgrunn fra i alle fire land, med til sammen 91 000 personer per 1.1. 2022. Det er også rundt 10 000 personer fra Kosovo i Norge, samt 17 000 fra Serbia og 13 000 fra Kroatia i Sverige.

Asia

Ved inngangen til 2022 var det i underkant av 1,5 millioner innvandrere i de fire nordiske landene med bakgrunn fra et asiatisk land (5,3 prosent av folketallet) (se tabell 2.2).

Sverige har flere innvandrere enn de andre nordiske landene fra Asia, både i absolutte tall og som andel av befolkningen. 8,3 prosent av Sveriges befolkning er innvandrere fra Asia, sammenlignet med 4,7 prosent i Norge, 4,0 prosent i Danmark og bare 2,3 prosent i Finland. Sverige har spesielt flere innvandrere enn de tre andre nordiske landene fra store flyktningland. De største gruppene i Sverige er fra Syria, Irak og Iran. Syria er også et av de største opprinnelseslandene i Danmark og Norge. I tillegg er det relativt mange tyrkere i Danmark, samt afghanere og tyrkere i Sverige.

De største asiatiske enkeltlandene i de fire nordiske landene er Syria (275 000), Irak (213 000), Iran (131 000), Tyrkia (112 000) og Afghanistan (106 000). For alle disse landene, unntatt Tyrkia, består majoriteten av flyktninger eller familiegjenforente med flyktninger. De fra Syria har den korteste botiden, ettersom mange kom etter flyktningkrisen i 2015. Innvandringen fra Tyrkia besto først av arbeidsinnvandrere, etterfulgt av familieinnvandrere, i tillegg til en del flyktninger. Andre asiatiske land som har bidratt med mange innvandrere til Norden er India (85 000), Kina (68 000) og Pakistan (67 000, hvorav mange er arbeidsinnvandrere). Fra Kina har det også kommet en del familieinnvandrere og mange studenter. Det er også 86 000 personer fra Thailand og 55 000 fra Filippinene som har bosatt seg i Norden, hvor flertallet er kvinner (ofte med barn) som har etablert familie med personer uten innvandrerbakgrunn.

Selv om antallet innvandrere har økt for samtlige land vi har sett på, er det betydelig variasjon i den årlige endringen. For noen land, som Kina, India, Pakistan, Russland og Tyrkia, har det vært en stabil vekst i antall innvandrere. For andre har det vært en redusert tilvekst, med færre ankomster år for år i den seksårsperioden som vi har data for. Særlig var det vesentlig færre som kom fra Syria, Irak og Afghanistan til Norden i løpet av 2020-2022.

Afrika

Antallet innvandrere fra Afrika til de fire nordiske landene økte fra 356 000 ved inngangen til 2017 til 437 000 ved inngangen til 2022, en vekst på 23 prosent. Fra Somalia og Eritrea har det kommet flest afrikanske innvandrere til Norden. Til sammen står disse to landene for om lag halvparten av alle afrikanske innvandrere (46 prosent). Eritrea har hatt den største veksten i antall innvandrere til Norden, mens antallet fra Somalia har vist en mer stabil trend, med få endringer over tid. Det mest bemerkelsesverdige er en liten nedgang i antallet fra Somalia fra inngangen til 2021 til inngangen til 2022 (-627 personer).

Etiopia, som hovedsakelig er en nyere flyktninggruppe, og Marokko, som primært representerer en gammel arbeidsinnvandring, bidro også med mange innvandrere til Norden. Begge landene har hatt en relativt stabil, men moderat vekst de siste årene. Ved inngangen til 2022 utgjorde etiopiere 34 000 og marokkanere 28 000 personer.

Koronapandemien (2020-2021) ser ut til å ha hatt en betydelig effekt på innvandringsstrømmene fra Afrika til Norden. Etter pandemien ser innvandringen ut til å begynne å ta seg opp igjen, men nivåene er fortsatt lavere enn før pandemien.

Middelhavslandene

Middelhavslandene har historisk vært viktige på grunn av sin geografiske beliggenhet, handel og kulturutveksling samt politiske forbindelser mellom Europa, Asia og Afrika. Innvandringen fra middelhavslandene til Norden har to hovedårsaker: økonomiske utfordringer i Sør-Europa og flyktningstrømmer fra Nord-Afrika og Midtøsten på grunn av uroligheter og krig. Spesielt etter den arabiske våren og den påfølgende borgerkrigen i Syria har det vært store flyktningstrømmer til Norden.

Flere av landene som allerede er nevnt har bidratt betydelig til innvandringen til Norden, særlig fra den asiatiske delen, som Syria og Tyrkia. Sverige mottok en god del av den tidligere

arbeidsinnvandringen fra europeiske middelhavsland, som for eksempel Hellas. Sør-europeiske land som Italia og Spania har også sendt mange innvandrere til de fire nordiske landene, med antall som varierer fra rundt 3 000 til 15 000 personer. Fra Nord-Afrika er det en del innvandrere fra Marokko som har bosatt seg i de nordiske landene.

Resten av verden

Det totale antallet innvandrere fra regionene Nord-Amerika og Oseania, Sør- og Mellom-Amerika har økt jevnt fra 2017 til 2022, med en samlet total på 197 000 personer ved inngangen til 2022. Innvandringen fra Nord-Amerika og Oseania har fortsatt liten tallmessig betydning i de nordiske landene. Disse regionene utgjør en mindre andel av det totale antallet, men har opplevd en liten økning. Ved inngangen til 2022 var det totalt 62 000 personer fra disse regionene, med USA som det største bidragslandet (41 000). Sør- og Mellom-Amerika (inkludert Mexico og Karibia) har hatt en betydelig større andel av innvandrere, med et totalt antall på 135 000 personer, og det er her den største veksten har vært, spesielt i de senere årene. Chile er den største gruppen (34 000), 3 av 4 chilenerne bor i Sverige, mens 18 prosent bor i Norge (se CITI03 i den nordiske databasen).

2.2. Etterkommerne

I den nordiske databasen er **etterkommere** definert som personer som er født i de respektive nordiske landene med to utenlandskfødte foreldre. Når vi omtaler etterkommernes landbakgrunn, refererer vi til mors fødeland, eller fars fødeland hvis mors fødeland er ukjent. Antallet og fordelingen av etterkommere etter landbakgrunn henger i stor grad sammen med sammensetningen og antallet innvandrere fra samme land, og hvor lenge de har bodd her. I enkelte grupper, som for eksempel innvandrere fra Thailand og Filipinene, er det vanlig med eksogami, det vil si å gifte seg utenfor sin egen gruppe. Vår definisjon av etterkommere ekskluderer barn som innvandrere har fått med personer fra den øvrige befolkningen i Norden.

Ved inngangen til 2022 var det om lag 1,17 millioner etterkommere i de fire nordiske landene. Dette tilsvarer i snitt 0,3 etterkommere per innvandrer. De fleste etterkommerne bor i Sverige, med 680 000 personer eller 58 prosent av etterkommerne i Norden. Til sammenligning bor 52 prosent av innvandrerne i Sverige. Om lag like mange etterkommere bor i Danmark og Norge, til tross for at Norge har mange flere innvandrere enn Danmark. Dette skyldes at innvandring er et eldre fenomen i Danmark, samt at Norge har mange arbeidsinnvandrere, og dermed færre innvandrere som lever sitt familieliv i landet, se Østby & Gulbrandsen (2022).

Kjønnsfordelingen er ganske balansert, med en liten overvekt av menn på 1 prosentpoeng. I underkant av 2 av 3 etterkommere er under 20 år, sammenlignet med kun 1 av 10 blant innvandrerne.

Nå, når om lag 1 av 3, eller 430 000 etterkommere, er 20 år eller eldre, gir det mening å skille denne gruppen fra innvandrerne når vi studerer gruppens demografi og integrering. Etterkommere er født og oppvokst i et av de nordiske landene og har sin sosialisering herfra, i motsetning til ikke-nordiske innvandrere som ofte har sin sosialisering utenfor Norden. Dette gir ulike utgangspunkter for levemåte og integrering, spesielt når det gjelder språk, utdanning og kulturelle koder. I Norge blir integreringen av etterkommere ofte omtalt som en lakmestest for integrering, nettopp fordi å følge utviklingen for etterkommere kan gi en indikasjon på om utfordringer fra foreldregenerasjon arves.

Hvilket enkeltland de største gruppene av etterkommere har bakgrunn fra, varierer fra land til land. Tyrkere har en lang historie med innvandring til Danmark, og der utgjør barn med foreldre fra Tyrkia den klart største gruppen, med over 30 000 personer, 68 prosent av disse er over 19 år. Det er også mange etterkommere med foreldre fra Libanon, Irak og Pakistan i Danmark.

I Finland er etterkommere av personer med bakgrunn fra Somalia den største gruppen (10 000), og det er også mange barn med foreldre fra Estland og Irak, om lag 9 av 10 av disse er mellom 0 og 19 år.

I Norge finnes det fire forholdsvis store grupper av etterkommere: Pakistan (18 000), Polen (16 000), Somalia (16 000) og Irak (12 000). Pakistanske og polske innvandrere kom som arbeidsinnvandrere på henholdsvis 1970- og 2000-tallet, mens somaliere og irakere er flyktninger og deres familiegjenforente.

I Sverige er de største gruppene etterkommere med foreldre fra Finland (75 000), Irak (68 000), Syria (49 000), Somalia (36 000) og Tyrkia (35 000), en blanding av etterkommere av arbeidsinnvandrere og flyktninger.

De to største gruppene av etterkommere i de fire nordiske landene samlet sett er fortsatt de med irakiske (97 000) og finske (76 000) foreldre, etterfulgt av tyrkiske (75 000) og somaliske (71 000) etterkommere. Syriske etterkommere utgjør også en av de største gruppene, med 65 000 personer, hvorav 3 av 4 bor i Sverige. Dette skyldes at det er mange flere innvandrere fra Syria som kom til Sverige før 2015 enn til de andre landene.

Nesten alle finske etterkommere bor i Sverige, mens de andre gruppene er blant de største i alle de nordiske landene. Det er verdt å merke seg at antallet finske innvandrere i Sverige har gått ned 13 prosent fra 1. januar 2017 til 1. januar 2022, tilsvarende 21 000 færre personer. Dette ser ut til å ha påvirket antallet finske etterkommere. De andre store gruppene av etterkommere har imidlertid økt. De landene med høyest absolutte veksttall er Syria (35 000), Irak (20 000), Somalia (17 000) og Eritrea (15 000). Også etterkommere med foreldre fra Polen og Afghanistan har en høy vekst, med om lag 11 000 personer flere fra hvert land.

Vi har valgt å se bort fra de oppløste landene i gjennomgangen av etterkommere, slik som i de to tidligere rapportene i denne serien.

2.3. Sum av innvandrere og etterkommere

Vi har så langt beskrevet innvandrere og deres etterkommere hver for seg, da disse to gruppene har vesentlig forskjellige utgangspunkt når det gjelder integrering. I denne delen vil vi se nærmere på de to gruppene samlet. I Norge bruker vi begrepet «personer med innvandrerbakgrunn» når innvandrere og etterkommere omtales samlet, og vi har valgt å bruke dette begrepet i denne rapporten.

Ved inngangen til 2022 var det 5,05 millioner personer med innvandrerbakgrunn i de fire nordiske landene, en økning på 20 prosent fra 1.1.2017. Dette utgjør til sammen 18 prosent av befolkningen i de fire nordiske landene. Andelen personer med innvandrerbakgrunn i befolkningen i hvert av de fire nordiske landene er (per 1.1.2022): 26 prosent i Sverige, 19 prosent i Norge, 14 prosent i Danmark og 8 prosent i Finland.

Personer med bakgrunn fra Asia utgjør den klart største gruppen, med om lag 4 av 10 som har opprinnelsen derfra. I overkant av 2 av 10 har bakgrunn fra EU27/EFTA/Storbritannia (ekskludert Norden), 12 prosent er fra henholdsvis Afrika og andre europeiske land, og 8 prosent har bakgrunn fra et nordisk land.

Syria ble den største samlede gruppen i 2019 og er fortsatt den største gruppen ved inngangen til 2022, med 340 000 personer. Andre enkeltland med om lag 300 000 personer inkluderer Irak og Polen, mens Finland har 215 000 personer, noe færre enn ved inngangen til 2017. Blant de andre

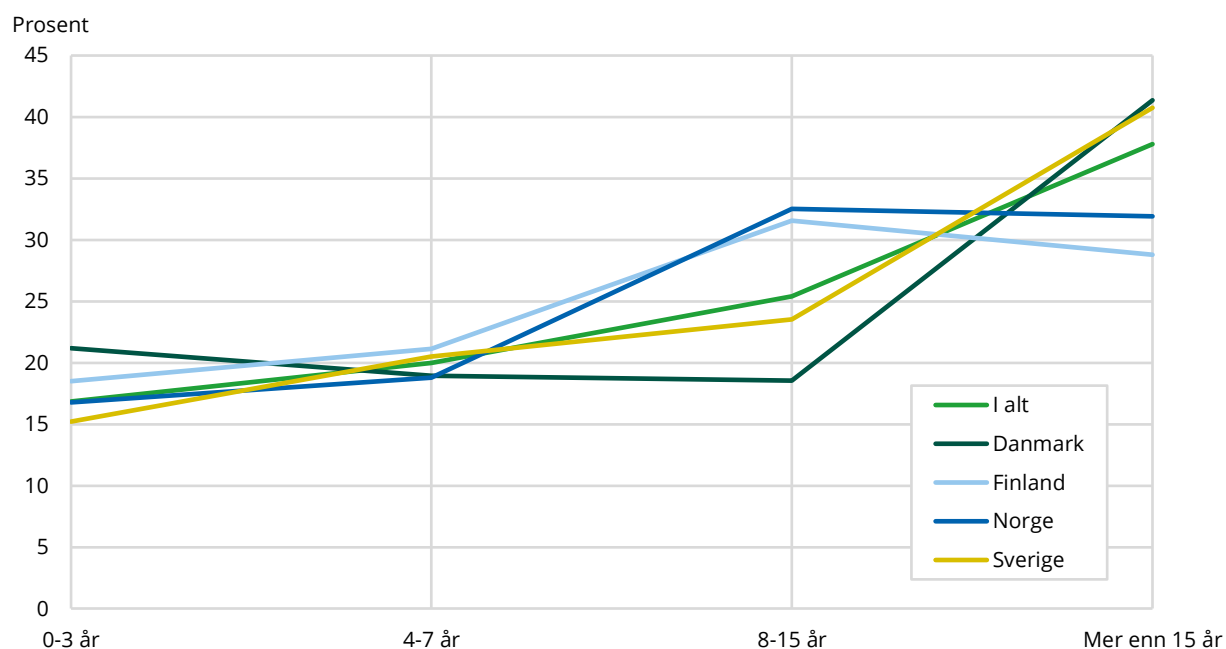
store gruppene finner vi også innvandrere og etterkommere fra Somalia (193 000) og Tyrkia (188 000).

Som vist i Østby & Gulbrandsen (2022) er landene med mange innvandrere også de som gjennomgående har flest med innvandrerbakgrunn. De største gruppene i Sverige er personer med bakgrunn fra Syria, Irak og Finland, som til sammen utgjør om lag 1 av 4 personer med innvandrerbakgrunn i landet. I Norge er arbeidsinnvandrere og deres etterkommere fra Polen og Litauen de to største gruppene, etterfulgt av flyktninger og deres familier med bakgrunn fra Somalia, Pakistan, Syria, Irak og Eritrea. De største gruppene i Finland med personer med innvandrerbakgrunn er fra Estland, Irak, Somalia og Russland, mens i Danmark gjelder dette Tyrkia, Polen, Syria, Romania og Tyskland.

2.4. Botid

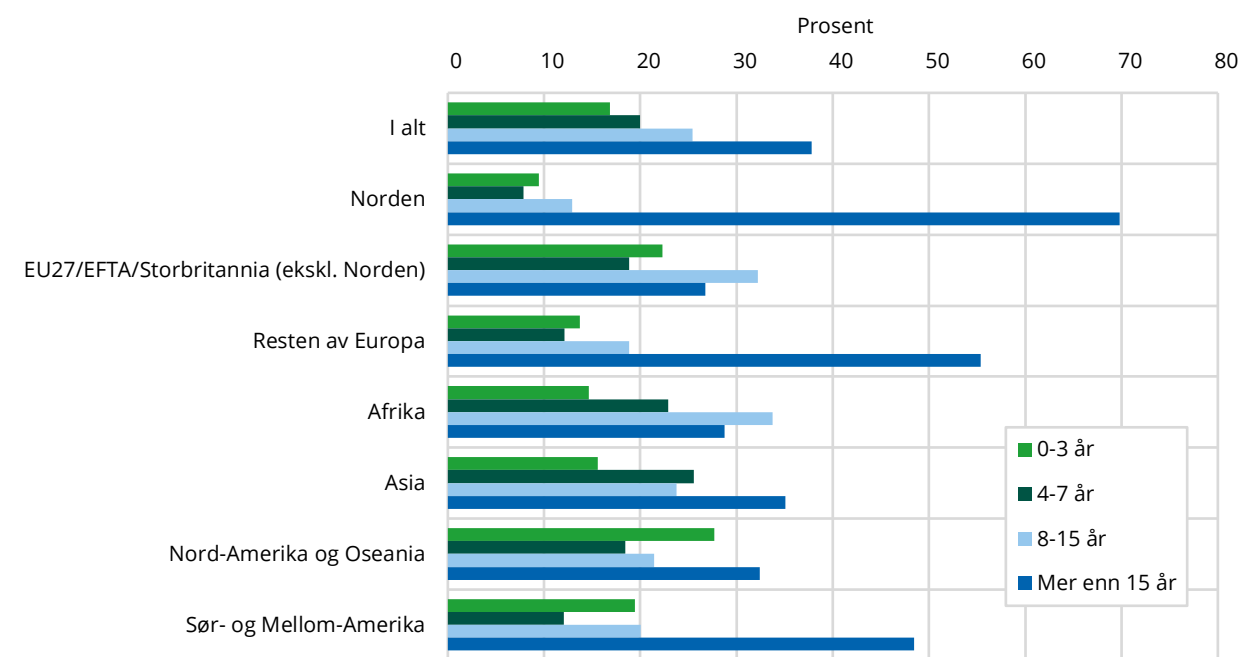
Botiden har stor innvirkning på integreringen av innvandrere. Jo lengre en person har bodd i et land, desto bedre mulighet har vedkommende til å lære språket, forstå kulturen, og tilpasse seg samfunnets normer og verdier. Lang botid kan føre til økt deltakelse i arbeidslivet og styrking av sosiale nettverk, noe som ytterligere fremmer integreringen. Vi refererer til botid kun for innvandrere, ettersom etterkommere er født i landet. Botid beregnes fra innvandringsåret og oppgis i hele år. I den nordiske databasen finnes det tall for fire ulike botidsgrupper: kort botid/nylig ankomne (0-3 år), middels lang botid (4-7 år), lang botid (8-15 år) og svært lang botid (mer enn 15 år).

Figur 2.1 Innvandrere i Danmark, Finland, Norge og Sverige, etter botid. Prosent.1.1.2022

Kilde: MIGR06, <https://www.nordicstatistics.org/>

Figur 2.1 viser at botid reflekterer migrasjonsmønstrene i hvert land. Generelt har Danmark og Sverige høyere andeler av innvandrere som har bodd i landet i mer enn 15 år, mens Finland og Norge har flere innvandrere med mellom 8 og 15 års botid. Disse to gruppene er også de to største på nordiske nivå og omfatter 6 av 10 innvandrere i de fire nordiske landene. Danmark har den høyeste andelen nyankomne innvandrere, med 21 prosent som har vært i landet i 0-3 år, mens andelen nyankomne i de andre landene er på 15-18 prosent.

Figur 2.2 Innvandrere i Danmark, Finland, Norge og Sverige, etter botid og verdensregion. Prosent. 1.1.2022.

Kilde: MIGR06, <https://www.nordicstatistics.org/>

Et generelt mønster som vi ser i figur 2.2, er at innvandrere fra Norden og Europa generelt har svært lang botid (mer enn 15 år), mens innvandrere fra fjernere regioner har kortere botid (4–7 år og 8–15 år). Dette reflekterer både historiske bånd mellom de nordiske landene og nyere innvandringsbølger fra ulike regioner verden over.

Ser vi på enkeltland, finner vi at mange innvandrergupper har lignende botidsfordelinger, slik det vises i MIGR06. For somaliere ser vi at de fleste har middels, lang eller svært lang botid i alle land, og det er få som er nyankomne (mellom 3 og 10 prosent). Syria utgjør en av de største gruppene i alle land, og syrernes botidsmønster domineres av dem som har bodd i 4–7 år, med om lag 60–80 prosent i denne kategorien i alle land. Når det gjelder tyrkerne, kom de som arbeidsinnvandrere til Norden rundt 1970. I Danmark, Norge og Sverige har 6–8 av 10 tyrkere bodd der i mer enn 15 år, mens det samme kun gjelder for 35 prosent av tyrkere i Finland. Vi har data for ukrainere fra før krigen i 2022, og botidsfordelingen for denne gruppen er relativt jevn mellom de fire botidskategoriene, med en overvekt av nyankomne (0–3 år) i Danmark, Finland og Sverige. I Norge er derimot gruppen med 8–15 års botid den største ved inngangen til 2022 (34 prosent).

2.5. Innvandringsgrunn

Innvandringsgrunn er en viktig bakgrunnsvariabel for å forstå innvandrernes integrering. Sammenligninger av innvandrernes yrkesdeltakelse i de nordiske landene bør ta høyde for forskjeller i innvandringsgrunn mellom landene: I et land med mange nyankomne arbeidsinnvandrere vil sysselsettingen blant innvandrerne være langt høyere enn i et land med mange flyktninger, uten at det nødvendigvis ligger en vellykket integreringspolitikk til grunn (Østby & Gulbrandsen, 2022).

I den nordiske databasen finnes det tre tabeller som inneholder innvandringsgrunn: MIGR07, EDUC33 og WORK32. MIGR07 omfatter tall for innvandrere som ikke er borgere av et nordisk eller EU/EØS-land, og som innvandret i 1997 eller senere, og som fortsatt var bosatt i landet ved inngangen til et gitt år i perioden 2017–2022. Vi har kun data på de som trenger en oppholdstillatelse; for borgere fra andre nordiske land og EU-land som ikke trenger oppholdstillatelse, har vi ikke data om innvandringsgrunn. Tabell MIGR07 inkluderer foreløpig ikke

statistikk for Finland og Island. EDUC33 og WORK32 mangler tall for Danmark. I kapittel 2 omtales kun MIGR07, mens de andre tabellene diskuteres i kapitlene om utdanning og sysselsetting.

Det er viktig å være klar over at innvandringsgrunn er definert på forskjellige måter i de nordiske landene, noe som innebærer at tallene ikke bør sammenlignes direkte. I Norge refererer det oppholdsgrunnlaget ved første innvandring, mens det i Danmark og Sverige gjelder det siste registrerte oppholdsgrunnlag. Når det siste oppholdsgrunnlaget benyttes, kan det bety at noen personer har endret oppholdsgrunnlag fra første til siste innvandring. Dette er vanligvis ikke et stort problem for flyktninger, da få vil bytte oppholdsgrunnlag, men for innvandrere som tar utdanning og deretter blir værende av jobb- eller familieårsaker, kan det ha stor betydning. Det samme kan til en viss grad gjelde for arbeidsinnvandrere og familieinnvandrere. Derfor må vi utvise stor forsiktighet når vi bruker tallene i MIGR07.

Det har vært flere forbedringer siden forrige oppdatering. Ved oppdateringen i 2024 ble tre nye årganger lagt til i den nordiske databasen. Danmark har revidert sitt register og kan nå skille mellom familieinnvandring til flyktninger og til andre. Danmark har også forbedret metoden for å imputere data for personer uten oppgitt grunn til oppholdstillatelse og har levert reviderte tall for alle seks årene. Opprinnelig inkluderte MIGR07 kun 20 utvalgte land, men ved oppdateringen i 2024 ble listen over landbakgrunn utvidet til å inkludere innvandrere fra alle land utenom EØS- eller nordiske land. Dette gir mer statistikk for de tre landene som tilbyr statistikk over innvandringsgrunner.

Tabell 2.4 Innvandringsgrunn blant innvandrere som ikke har landbakgrunn fra et nordiske eller EØS land. Innvandret etter 1996 og bosatte per 1.1.2022. Absolutte og relative tall.1.1.2022

	Total	Flukt	Familie - flukt	Family – andre	Arbeid	Utdanning	Andre
Absolutte tall							
Danmark	214 030	50 873	24 560	52 291	51 157	17 673	17 476
Norge	369 821	129 533	58 075	116 399	36 493	24 748	4 573
Sverige	1 107 970	424 406	163 132	282 784	87 586	27 771	122 040
Relative tall							
Danmark	100	24	11	24	24	8	8
Norge	100	35	16	31	10	7	1
Sverige	100	38	15	26	8	3	11

Kilde: MIGR07, <https://www.nordicstatistics.org/>

Innvandringsgrunn: For Norge, basert på første registrerte oppholdsgrunnlag, for Sverige og Danmark, siste oppholdsgrunnlag.

Som tidligere trekker vi forsiktige sammenligninger basert på tallene som vises i tabell 2.4.

I Danmark er det om lag like mange som har siste innvandringsgrunn flukt, familie-andre og arbeid (24 prosent), mens andelene er lavere blant dem som kom i perioden 1997-2022 som har familie til flyktninger, utdanning eller annet som innvandringsgrunn.

I Norge er flyktninger den klart største gruppen, etterfulgt av familie-andre. Flyktninger, og familietilknyttede til flyktninger, utgjør halvparten av alle. De med arbeid som første oppholdsgrunnlag står for 1 av 10 av alle med ikke-nordisk, ikke-EØS bakgrunn ved inngangen til 2022.

I Sverige utgjør også flyktninger og familier til flyktninger litt over halvparten av alle som vi ser på her. Den nest største enkeltgruppen er familie-andre (26 prosent). Til forskjell fra Danmark og Norge er andelen med arbeid eller utdanning som siste oppholdsgrunnlag vesentlig lavere i Sverige. Andelen med utdanning som henholdsvis første eller siste oppholdsgrunnlag i Norge og Danmark var på omkring 7-8 prosent.

2.6. Oppsummering

I dette kapittelet har vi gitt en demografisk beskrivelse av innvandrere og etterkommere i de fire nordiske landene: Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Ved inngangen til 2022 var det 3,9 millioner innvandrere og 1,17 millioner etterkommere som var bosatt i Norden utenom Island. Litt over halvparten av innvandrerne og etterkommerne bor i Sverige, 21 prosent bor i Norge, 16 prosent i Danmark og 10 prosent i Finland. Innvandrere er eldre enn etterkommere. Mens 9 av 10 innvandrere er 20 år eller eldre, er i overkant av 6 av 10 etterkommere fortsatt under 20 år.

Det er høy mobilitet mellom de nordiske landene, og de har betydelig innvandring fra hverandre. Asia og Europa er de dominerende opprinnelsesregionene blant innvandrere i Norden. Det er få med bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania, mens noe flere har bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika.

Ved inngangen til 2022 var den største gruppen innvandrere i Danmark og Norge fortsatt personer med bakgrunn fra Polen. I Finland var det flest fra Estland, og i Sverige fra Syria. Barn med foreldre fra Tyrkia utgjør den klart største gruppen i Danmark, og i Finland var det flest etterkommere med bakgrunn fra Somalia. I Norge og Sverige var det henholdsvis pakistanske og finske etterkommere som utgjorde den største gruppen.

Vi har videre sett på botid og innvandringsgrunn, to viktige dimensjoner å vurdere før vi ser på deltakelse i arbeid og utdanning blant innvandrerne. Generelt har Danmark og Sverige en høyere andel innvandrere som har bodd i landet i mer enn 15 år, mens Finland og Norge har flere innvandrere med mellom 8 og 15 års botid. Disse to gruppene er også de to største på nordiske nivå og omfatter 6 av 10 innvandrere i de fire nordiske landene.

Statistikken over innvandringsgrunn har blitt noe forbedret i den siste oppdateringen. Slik basen er nå, har Sverige og Norge flest flyktninger, med om lag 1 av 3 innvandrere i hvert land. Danmark har den største andelen med flukt, familie-andre og arbeid som innvandringsgrunn (24 prosent hver).

3. Inn- og utvandring i de nordiske landene

Resultatene som er presentert i det foregående kapitlet om innvandrere og deres etterkommere i de nordiske landene, bygger på over 100 års inn- og utvandring. Selv om de nordiske landene deler noen grunnleggende trekk i migrasjonsmønstrene og har dype historiske og kulturelle likheter, er det betydelige forskjeller i innvandringens omfang og karakter, som gjør det interessant å undersøke nærmere.

Den nordiske databasen benyttet i denne analysen inneholder årlige migrasjonstall (innvandring, utvandring og netto-migrasjon) fra 1990 til 2022 for de fem nordiske landene. Selv om det foreligger data for 2023 fra tre av fem land, er analysen her begrenset til perioden frem til 2022 for å sikre sammenlignbarhet. Kapitlet tar sikte på å beskrive overordnede migrasjonsmønstre med henblikk på å belyse ulike integrasjonsprosesser blant innvandrere i Norden. De tabellene som anvendes i analysen, MIGR01-03, er tilgjengelige på [nordicstatistics.org](https://www.nordicstatistics.org). Selv om disse tabellene ikke inngår direkte i vårt prosjekt, utgjør de et verdifullt tilskudd til analysen.

Tabellene som benyttes i denne analysen er utformet noe annerledes enn de demografiske tabellene i vårt prosjekt, som CITI03 og MIGR06-07 i <https://www.nordicstatistics.org/>. Tallene i MIGR01-03 inkluderer verdifulle datasett tilbake til 1990, men har dessverre enkelte begrensninger. For eksempel omfatter de tre tidligere stater—Tsjekkoslovakia, Sovjetunionen og Øst-Tyskland—som kun eksisterte tidlig i perioden. I tillegg er «Øvrige Europa» i enkelte år den regionen som har flest innvandrere til de skandinaviske landene. Mange små land i Europa, som Malta og Luxembourg er inkludert i oversikten, mens land fra det tidligere Jugoslavia—som Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Serbia og Kosovo—ikke er synlige, men er i stedet «kamouflert» under kategorien «Øvrige Europa». Flere nordiske land har opplevd betydelig innvandring fra disse områdene, både historisk og på grunn av krigene på Balkan på 1990-tallet.

Ytterligere begrensninger inkluderer manglende skille mellom Nord- og Sør-Amerika, hvor kun USA og Canada er spesifisert. Canada har en marginal rolle i migrasjonen til og fra Norden, mens «Øvrige Amerika» er blant de 20 største innvandringskildene for Danmark, Island, Norge og Sverige. Et eksempel er Chile, som var en betydelig kilde til innvandring på 1980-tallet.

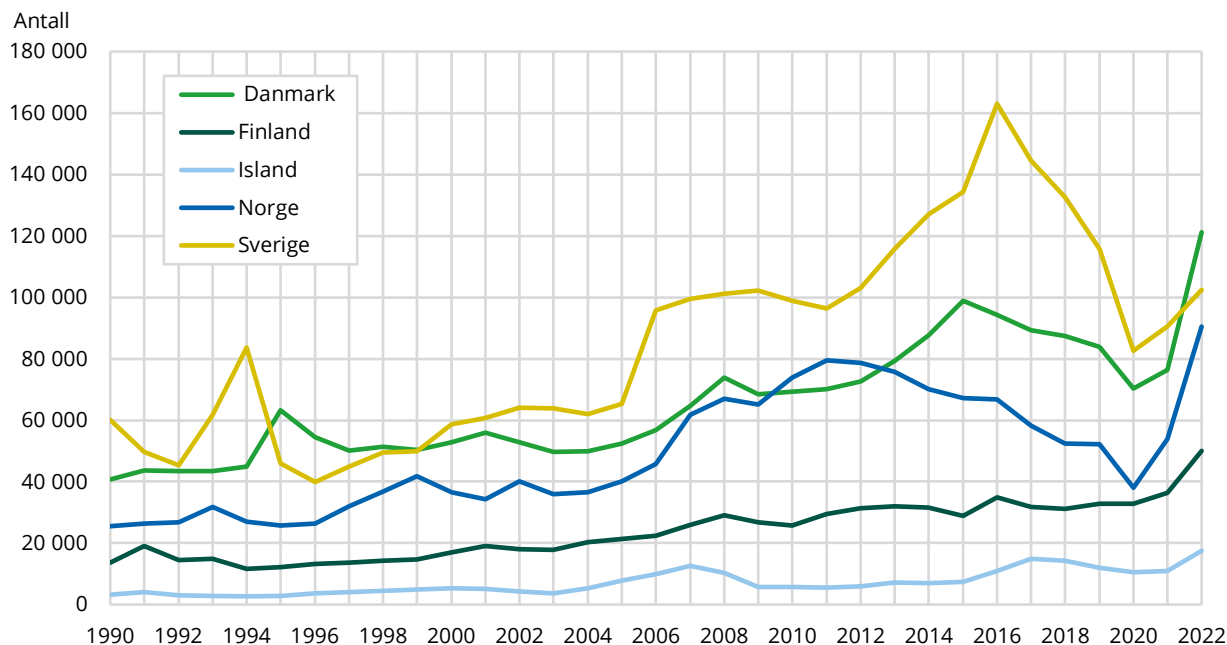
Det har også vært betydelig innvandring fra Eritrea, men dette landet er ikke representert i oversikten.

En annen utfordring, ikke relatert til databasens utforming, men til de nasjonale statistikkssystemene i de nordiske landene, er de høye andelenene av «Uoppgitt» tilflyttingsland blant utvandrerne i enkelte land. Dette problemet gjelder også for innvandrere, men i mindre grad. Problemer relatert til «Uoppgitt» samt samlingen av mange land under «Øvrige» medfører usikkerhet rundt identifisering av de viktigste til- og fraflyttingslandene.

3.1. Innvandring til Norden

Tabell 3.1 og figur 3.1 viser årlige innvandringstall til de nordiske landene fra 1990 til 2022, med et samlet antall innvandringer på over 7,6 millioner i løpet av denne perioden. Innvandringen har variert betydelig fra år til år, og vi kan observere klare trender og mønstre i tallene.

Figur 3.1 Innvandring til hvert av de nordiske landene. Antall. 1990–2022

Kilde: MIGR01, <https://www.nordicstatistics.org/>

- Fra 1990 til 2022 har det vært en tydelig økning i innvandringen til alle de nordiske landene, samlet sett. Fra et nivå på rundt 143 000 innvandringer i 1990 økte antallet til nær 382 000 i 2022.
- De fleste årene var det flere til Sverige enn til noe annet land, og flere til Danmark enn til Norge.
- Sverige er klart det mest attraktive landet for innvandrere i Norden, med høye innvandringstall gjennom hele perioden. I 2016 nådde innvandringstallene i Sverige 163 000, det høyeste tallet i perioden, påvirket av den internasjonale flyktningkrisen.
- Danmark har også hatt en generell økning i innvandringen over tid, med en topp i 2022. Figuren 3.1. viser at Danmark i en periode frem til årtusensiftet hadde nesten like mange innvandringer som Sverige. Etter år 2000 har innvandringen til Danmark vært nokså stabil, mens den økte betydelig i Sverige og Norge. Island har hatt betydelige svingninger rundt en økende trend. Tallene for Finland reflekterer jevnere trender uten de store svingningene som i de andre landene.
- 2022 var et rekordår i antall innvandringer både for Danmark, Norge, Finland og Island.
- Antallet innvandringer i 2022 var høyest i Danmark, med 121 200, etterfulgt av Sverige med 102 400 innvandringer. Likevel er det Norge som hadde den største prosentvise økningen i antall innvandringer fra året før.
- Drivkraften bak økningen har primært vært innvandring av utenlandske statsborgere. Bare i løpet av 2022 hadde nær 9 av 10 som innvandret til et av de nordiske landene utenlandsk statsborgerskap (se vedleggstabell A1).
- Innvandringen til Norden var på sitt laveste siden 2009 under koronaåret 2020, men begynte å stige igjen fra 2021. Etter Russlands invasjon av Ukraina 24. februar 2022, har

innvandringen til Norden, i likhet med flere andre europeiske land, vært preget av denne krigen.

- I 2022 var det Danmark som hadde flest innvandring fra Ukraina med 31 700 personer etterfulgt av Norge med nær 18 000. Sverige hadde den laveste registrerte innvandringen fra Ukraina blant de nordiske landene, med litt under 900 personer. Dette kan tilskrives forskjeller i registreringspraksis, da personer med oppholdstillatelse etter masseflyktningdirektivet i Sverige som hovedregel ikke registreres i folkeregisteret og dermed ikke inngår i den offisielle befolkningsstatistikken (Statistiska centralbyrån (SCB), "Statistik om invandring – frågor och svar"). I tillegg er et høyt antall ukrainske statsborgere i Norge registrert med ukjent fraflyttingsland. Dette påvirker både datagrunnlaget og vår analyse. I 2022 var Ukraina det største innvandringslandet for Danmark og Norge, India for Sverige, Russland for Finland, og Polen for Island.
- Flest innvandring til Norden i perioden 1990-2022 var det fra Polen, Tyskland, USA og Storbritannia. For Danmark er de samme landene viktigst, i tillegg til nabolandene Sverige og Norge. For Finland er Sverige, Estland og Russland viktigst, mens for Island var det Polen og Danmark. Norge har hatt flest innvandring fra Sverige og Polen i perioden, mens Sverige har hatt flest fra Syria, Norge og Irak (se vedleggstabell A2).
- Sverige er den viktigste destinasjonen for de fleste land i Afrika, Asia og Latin-Amerika. For Danmark har innvandringen fra Vest-Europa og USA hatt større betydning enn for de andre landene. Innvandringen fra de nye EU-landene i Øst-Europa har hatt stor betydning for Island og Norge, mens Finland har vært den viktigste destinasjonen for innvandrere fra Russland og Estland.

Tabell 3.1 Årlig innvandring til de fem nordiske landene. 1990 -2022

	Sum Norden	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
1990	142 981	40 715	13 558	3 166	25 494	60 048
1991	142 571	43 567	19 001	3 989	26 283	49 731
1992	132 981	43 377	14 554	2 959	26 743	45 348
1993	154 476	43 400	14 795	2 698	31 711	61 872
1994	169 757	44 961	11 611	2 676	26 911	83 598
1995	149 841	63 187	12 222	2 867	25 678	45 887
1996	137 705	54 445	13 294	3 664	26 407	39 895
1997	144 434	50 105	13 564	3 990	31 957	44 818
1998	156 221	51 372	14 192	4 562	36 704	49 391
1999	161 446	50 236	14 744	4 785	41 842	49 839
2000	170 214	52 915	16 895	5 203	36 542	58 659
2001	175 000	55 984	18 955	5 002	34 264	60 795
2002	179 314	52 778	18 112	4 215	40 122	64 087
2003	171 048	49 754	17 838	3 704	35 957	63 795
2004	174 053	49 860	20 333	5 350	36 482	62 028
2005	186 963	52 458	21 355	7 773	40 148	65 229
2006	230 559	56 750	22 451	9 832	45 776	95 750
2007	264 603	64 769	26 029	12 546	61 774	99 485
2008	281 296	73 762	29 114	10 288	66 961	101 171
2009	268 385	68 443	26 699	5 777	65 186	102 280
2010	273 114	69 200	25 636	5 625	73 852	98 801
2011	281 146	70 122	29 481	5 578	79 498	96 467
2012	291 376	72 512	31 278	5 957	78 570	103 059
2013	309 864	79 218	31 941	7 071	75 789	115 845
2014	323 054	87 563	31 507	6 988	70 030	126 966
2015	336 595	98 872	28 746	7 461	67 276	134 240
2016	370 033	94 365	34 905	10 958	66 800	163 005
2017	338 789	89 382	31 797	14 929	58 192	144 489
2018	317 797	87 329	31 106	14 275	52 485	132 602
2019	296 640	83 918	32 758	12 006	52 153	115 805
2020	234 260	70 340	32 898	10 429	38 075	82 518
2021	268 164	76 278	36 364	10 944	53 947	90 631
2022	381 577	121 181	49 998	17 487	90 475	102 436
Sum	7 616 257	2 163 118	787 731	234 754	1 620 084	2 810 570

Kilde: MIGRO, <https://www.nordicstatistics.org/>

På de 33 årene som den nordiske basen dekker, var det totalt 7,6 millioner innvandring til de nordiske landene. Sverige står for det største antallet med rundt 2,8 millioner innvandring, etterfulgt av Danmark med over 2,1 millioner innvandring. Om vi ser på årlig antall innvandring til de nordiske landene (tabell 3.1), er det Sverige som i store deler av perioden har hatt flest innvandring. I forrige rapport beskrev vi migrasjonstrendene i Norden frem til 2020. De nye tallene viser at Sverige igjen var landet som mottok flest innvandrere fra 2001 til 2021. I 2021 flyttet nesten 91 000 personer til Sverige, men landet ble som tidligere nevnt, passert av Danmark i 2022.

Norge hadde i 2022 den høyeste prosentvise økningen i antall innvandring sammenlignet med året før, mens Sverige hadde den laveste. Hver fjerde person som innvandret til Danmark i 2022, var fra Ukraina. Det samme gjelder hver femte person som kom til Norge i samme perioden. Island, som har den minste befolkningen av de fem nordiske landene, registrerte det laveste antallet innvandring i 2022, men hadde en høy prosentvis økning fra året før på nesten 60 prosent. Det kom mange fra Polen til Island, etterfulgt av innvandrere fra Ukraina og Romania.

Antall innvandring til Finland økte fra 36 000 til nær 50 000 fra 2021 til 2022. Den største enkeltgruppen var Russland, men det kom mange fra asiatiske og afrikanske land til Finland i løpet av 2022 (se tabell 3.2). For Danmark var det betydelig færre innvandrere fra afrikanske og asiatiske land sammenlignet med Sverige og Norge, og Danmarks innvandringsmønster er preget av innvandring fra EU og USA i større grad enn de øvrige nordiske landene.

Norge har et betydelig antall innvandring i 2022 der fraflyttingslandet er registrert som "ukjent." Dette avviker sammen med spesielle registreringsrutiner for ukrainere som har flyktet til Norge som følge av krigen i Ukraina. Mange ukrainere som kom til Norge ble registrert i folke-registeret uten spesifisert fraflyttingsland, noe som gjør at det samlede antallet innvandring der fraflyttingslandet er oppgitt, blir lavere. Norges nasjonale tall viser imidlertid at det ble registrert over 32 000 innvandring av ukrainske statsborgere til Norge. Når man benytter statsborgerskap i stedet for fraflyttingsland får man en mer presis forståelse av omfanget av ukrainsk innvandring, se Statistisk sentralbyrå, 2023.

Tabell 3.2 Innvandring til de fem nordiske landene, etter fraflyttingsland. De 20 største landene. Antall. 2022.

Innvandring fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Total	121 181	Total 49 998	Total 17 487	Total 90 475	Total 102 436
Ukraina	31 704	Russland 6 003	Polen 3 780	Ukraina 17 919	India 7 629
Tyskland	8 005	Andre Asia 3 226	Ukraina 2 284	Ukjent 16 619	Andre Afrika 6 626
Romania	7 280	Sverige 2 599	Romania 1 026	Polen 6 581	Tyskland 5 555
USA	5 380	Andre Afrika 2 552	Andre Amerika 939	Sverige 3 602	Polen 4 806
Polen	5 347	India 2 420	Litauen 879	Danmark 2 967	Andre Asia 4 769
Sverige	4 095	Estland 2387	Danmark 832	Andre Afrika 2 879	Andre Europa 4 378
Spania	3 685	Filippinene 2 251	Latvia 556	Andre Asia 2 551	Andre Amerika 3 411
Andre Amerika	3 264	Andre Europa 1901	Sverige 541	Litauen 2 539	Tyrkia 3 243
Italia	3 259	Ukraina 1 533	Spania 539	India 2 265	Danmark 3 092
India	3 184	Tyrkia 1 503	USA 429	Tyskland 2 174	Pakistan 2 869
Storbritannia	3 072	Kina 1 419	Tyskland 401	Spania 2 018	Norge 2 853
Andre Asia	3 030	Tyskland 1 210	Andre Europa 400	Andre Europa 1 857	Storbritannia 2 821
Norge	2 942	Sri Lanka 1 120	Portugal 375	Storbritannia 1 853	Iran 2 764
Frankrike	2 366	Iran 1 109	Norge 368	Romania 1 595	USA 2 627
Grønland	2 237	Storbritannia 1 106	Andre Asia 308	USA 1 437	Spania 2 433
Bulgaria	1 885	Spania 1 097	Storbritannia 307	Andre Amerika 1 362	Italia 2 390
Nederland	1 872	Bangladesh 1 086	Italia 264	Latvia 1 188	Romania 2 352
Portugal	1 812	Irak 1 003	Tsjekkia 260	Filippinene 1 183	Afghanistan 2 332
Kina	1 583	USA 984	Ungarn 223	Pakistan 1 018	Syria 2 269
Andre Afrika	1 573	Vietnam 956	Hellas 216	Frankrike 997	Finland 2 228

Kilde: MIGR01, <https://www.nordicstatistics.org/>

Kjønnsfordeling i innvandringsstrømmer

Kjønns sammensetningen i innvandringsstrømmene har hatt noen klare fellestrekk de siste tiårene (CITI03, <https://www.nordicstatistics.org/>). Siden 2005 har menn vært i flertall blant innvandrerne, mens kjønnsbalansen før dette tidspunktet var mer jevn. Danmark har hatt den mest likestilte kjønnsfordelingen blant innvandrerne. Finland har også hatt en liten overvekt av menn i de årlige innvandringene siden 2005. En særskilt utvikling fant sted på Island i perioden 2017-2018, da landet opplevde en betydelig økning i arbeidsinnvandring. I denne perioden utgjorde menn opptil 60 prosent av innvandrerne, en utvikling som kan tilskrives at arbeidsinnvandring tradisjonelt er mannsdominert.

Det er også vanlig at andelen menn er større i begynnelsen av store flyktningstrømmer, men dette var ikke tilfelle for de ukrainske flyktningene. I de nordiske landene som tok imot flest flyktninger fra Ukraina, observeres et annet mønster. Danmark og Norge registrerte i 2022 en overvekt av kvinner i de innvandringsstrømmene, noe som ikke har vært tilfelle siden 2004 i Norge og 2009 i Danmark (MIGR01 <https://www.nordicstatistics.org/>).

Nasjonale og utenlandske statsborgere

Innvandringsmønstrene for nasjonale statsborgere i Danmark, Finland, Island og Norge har vist en bemerkelsesverdig stabilitet i perioden fra 1990 til 2020. Etter 2020 observeres imidlertid en nedgang i antallet nasjonale statsborgere som returnerer til sine hjemland i alle landene (vedleggstabell A1), en nedgang som nok egentlig startet noen år tidligere i de fleste landene.

For *Danmark* har innvandringen av danske statsborgere holdt seg mellom 21 000 og 23 000 i perioden 1990-2020. I 2021 falt tallet for første gang under 19 000, og i 2022 ble det registrert det laveste antallet innvandring av nasjonale statsborgere, med 18 100. Samtidig var 2022 året med det høyeste antallet innvandring av utenlandske statsborgere til Danmark, med over 103 000 innvandring (se vedleggstabell A1).

I *Finland* var antallet innvandring av finske statsborgere lavt på midten av 1990-tallet, men en moderat økning ble observert etter 2000, med en markant vekst i perioden 2018-2020. Koronapandemien gjorde 2020 til et avvikende år på mange måter, og i Finland så faktisk en økning i innvandring av nasjonale statsborgere dette året. Etter 2020 har imidlertid innvandring av finske statsborgere gått ned.

Island har også hatt en svak nedgang i antallet nasjonale statsborgere som returnerer etter 2020, mens innvandring av utenlandske statsborgere har økt.

I *Norge* var de høyeste innvandringstallene for norske statsborgere rundt 1990, mens de laveste ble registrert mellom 2020 og 2022, med 2022 som det året med færrest nasjonale statsborgere som returnerte til landet.

Sverige har hatt en noe avvikende utvikling sammenlignet med de andre nordiske landene. Fra 1990 til 2000 opplevde landet nesten en tredobling i antallet svenske statsborgere som returnerte til Sverige. Etter dette stabiliserte antallet seg frem til 2008, før det steg til et høyere nivå mellom 2010 og 2017. Etter en nedgang som startet i 2018, nådde Sverige i 2022 sitt laveste antall innvandring av egne statsborgere siden 2006. Sveriges noe avvikende mønster kan henge sammen med at det er mange innvandrere som har fått svensk statsborgerskap.

Den viktigste drivkraften bak den generelle økningen i innvandring til alle de nordiske landene etter 1990 har vært innvandring av utenlandske statsborgere.

Utenlandske statsborgere i Norden - et mangfoldig bilde av innvandringsstrømmer

Innvandring til de nordiske landene har økt markant de siste 30 årene, med enkelte markante toppe og bunner som gjenspeiler globale hendelser som EUs utvidelser, økonomiske skift og kriger (se figur 3.1). Til tross for variasjoner i innvandringsmønstre mellom landene, viser den langsiktige trenden en økning i innvandring. Den nordiske befolkningen vokste med 4,8 millioner fra 1990 til 2022, fra 23,1 millioner til 27,9 millioner, der nettoinnvandring i denne perioden utgjorde 3,2 millioner (tabell 3.4 og CITI01, <https://www.nordicstatistics.org/>). Økningen i innvandring har bidratt betydelig til denne befolkningsveksten, noe som har gjort befolkningen mer mangfoldig.

Denne markante veksten i innvandring er en av de mest betydningsfulle samfunnsendringene i Norden de siste 30 årene. På 1990-tallet utgjorde flyktninger og familieinnvandrere de største gruppene, mens arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene i Sentral- og Øst-Europa preget innvandring etter år 2000. Flyktningkrisen i 2015 førte til en stor tilstrømning av syriske og andre flyktninger til Sverige, mens Ukraina-krigen har ført til den største flyktningstrømmen i Europa siden andre verdenskrig. I 2022 hadde Danmark og Norge flest registrerte flyktninger fra Ukraina, mens Finland, Sverige og Island ifølge deres registre hadde færre (MIGR01).

De største innvandringsstrømmene til Norden i perioden 1990–2022 kom fra Polen (412 000), Tyskland (331 000), USA (328 000) og Storbritannia (317 000). Blant flyktninglandene dominerte Syria (242 000) og Irak (196 000) (se vedleggstabell A2). Mange europeiske innvandrere flytter tilbake til sine hjemland, mens flyktninger ofte bosetter seg permanent i Norden. Som nevnt i innledningen til kapittel 3, er tabellene med inn-, ut- og nettovandring laget slik at mange land som kunne rangert

blant de største, blir tatt inn i gruppen «Other», og at landene i tidligere Jugoslavia og Sovjet ikke blir godt nok spesifisert.

Danmark har i hele perioden mottatt flest innvandrere fra Tyskland, USA, Storbritannia, samt nabolandene Sverige og Norge. Strømmer av betydning fra Færøyene og Grønland er det bare Danmark som har. I 2022 satte landet rekord med 122 000 innvandring, hvorav Ukraina, Tyskland og Romania var de dominerende innvandringslandene. Ukraina alene stod for 26 prosent av alle innvandringene til Danmark i 2022. Det var nesten 45 000 flere innvandring til Danmark i løpet av 2022 sammenlignet med året før.

I 2022 hadde Finland det høyeste antallet innvandrere fra Russland, etterfulgt av Sverige, India og Estland. Innvandringen fra Ukraina økte betydelig dette året, og Finland registrerte sitt høyeste migrasjonsnivå i perioden 1990–2022, med nær 50 000 innvandringsregistreringer, en økning på 37 prosent fra 2021. Totalt var det 13 600 flere innvandringsregistreringer i 2022 enn året før. Finland har hatt få innvandrere fra Polen og Litauen, og begge land har lave innvandringstall. Derimot har Finland siden 1990 hatt flere innvandringsregistreringer fra Sverige, Estland og Russland, samt typiske flyktningland som Irak, Somalia og Iran.

Island hadde i 2022 klart størst innvandring i hele perioden 1990- 2022 og den prosentvise økningen fra året før var på hele 60 prosent. Totalt innvandret 17 500 personer til Island i 2022, hvorav 20 prosent kom fra Polen. Andre store innvandringsgrupper var ukrainere (2 300), etterfulgt av Romania og Litauen. Island ble lite påvirket av flyktningkrisen i 2015, men har hatt en betydelig økning i arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene siden 2017-2018. Island har hatt et større arbeidskraftsbehov enn de andre nordiske landene, noe som forklarer den relativt høyere innvandringen.

Innvandringen til *Norge* i 2022 var sterkt preget av krigen i Ukraina, som resulterte i det høyeste antall innvandring registrert på ett år. Over 90 400 personer innvandret til Norge, hvorav nesten en femtedel kom fra Ukraina. Polen og Litauen har lenge vært viktige kilder til arbeids- og familieinnvandring til Norge, med en topp i 2011, men innvandringen sank etter hvert til et lavpunkt under pandemien i 2020. I 2021 økte innvandringen fra Polen og Litauen til samme nivå som i 2015, men det ble igjen en nedgang i 2022. Flyktningkrisen i 2015-2016 førte til stor innvandring fra Syria, Libanon og Eritrea, I de påfølgende årene har det imidlertid vært færre flyktninger som har kommet til Norge, inntil krigen i Ukraina endret dette bildet i 2022. Norge har, i likhet med flere nordiske land, hatt en formidabel økning i antall innvandring i 2022. Det var hele 36 000 flere innvandring i 2022 sammenlignet med året før, noe som ga en prosentvis økning på 68 prosent.

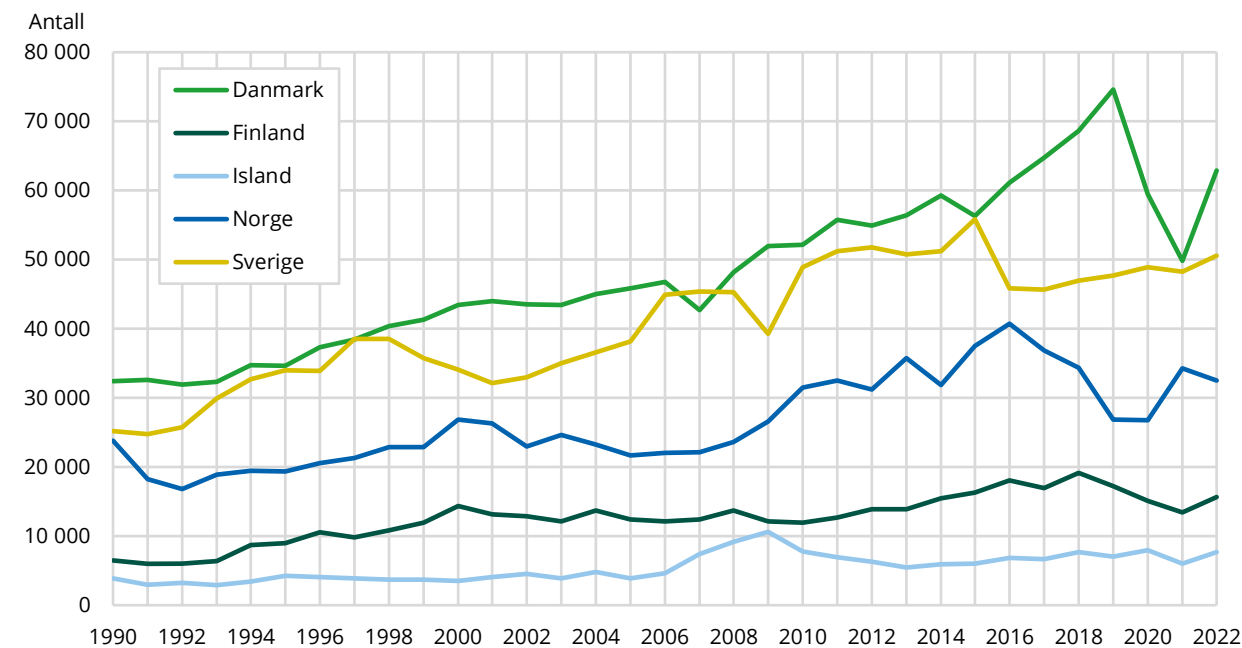
Sverige har i perioden 1990–2022 hatt størst innvandring fra flyktningland i Asia. Flest innvandring til Sverige samlet sett var det fra Syria, med 174 000 innvandring, Norge og Irak. Problemet vi har nevnt med at den nordiske statistikkbanken spesifiserer bare 48 land, er særlig stort for Sverige. Til Sverige er de blant de største strømmene land samlet under «Andre Afrika», «Andre Europa» og «Andre Asia». I 2022 ble innvandringsbildet endret, og de største gruppene kom fra India, Tyskland og Polen. Til tross for en økning i antall innvandring i 2022, var den prosentvise økningen lavere enn i de andre nordiske landene. Med 102 400 innvandring var nivået langt lavere enn toppåret 2016, med hele 163 000 innvandring.

Siden 1990 har de nordiske landene hatt en betydelig økning i innvandring, både i antall og i mangfold. Sverige har vært det ledende landet for innvandring fra Afrika, Asia og Latin-Amerika, mens Island og Norge har sett større innvandring fra nye EU-land. Danmark har hatt viktigere innvandring fra de 14 EU-landene fram til 2004 og USA, mens Finland har vært hoved destinasjonen for innvandrere fra de tidligere sovjetstatene, med unntak av Litauen og Latvia. Krigen i Ukraina har ytterligere preget innvandringsmønsteret i 2022, spesielt i Danmark, Norge og Finland.

3.2. Utvandringsmønstre i Norden 1990-2022

Tallene som beskriver utvandringen, står i den nordiske databasens tabell MIGR02 (<https://www.nordicstatistics.org/>). Sumtallene for hvert land for hvert år er presentert i tabell 3.3, figur 3.2, og i vedleggstabell A3 og A4. I dette avsnittet ser vi nærmere på den totale utvandringen fra de nordiske landene i perioden 1990-2022, landspesifikke trender og spesielt på utvandringen i løpet av 2022, som er det siste tilgjengelige året for alle nordiske land i den nordiske basen.

Figur 3.2 Utvandring fra hvert av de nordiske landene. Antall. 1990-2022

Kilde: MIGR02, <https://www.nordicstatistics.org/>

- Totalt var det 4,4 millioner utvandring fra de nordiske landene mellom 1990 og 2022. Danmark står for de fleste utvandringene med nær 1,6 millioner. De mest populære utvandringsmålne var USA og Storbritannia, mens få flyttet til Afrika eller Asia. Dette mønsteret har vært relativt stabilt siden 1990-tallet.
- Danmark har markert seg med en betydelig høyere utvandring sammenlignet med de andre nordiske landene, spesielt når det gjelder utvandring blant utenlandske statsborgere. Det er også høy mobilitet blant nasjonale statsborgere.
- Den totale utvandringen fra de nordiske landene har vist en jevn økning over tid, fra 92 000 i 1990 til en topp på 177 000 i 2018. Etter 2018 ser vi en liten nedgang, der utvandringen i 2021 faller til 152 000, det laveste antallet siden 2009. I 2022 økte utvandringen igjen til 169 000.
- Mellom 2021 og 2022 økte antallet utvandring fra Danmark, Finland, Island og Sverige, mens utvandringen fra Norge ble redusert.

Det største antallet utvandring hvert år, med unntak av mindre variasjoner i 1997 og 2007, har konsekvent vært fra *Danmark* (se figur 3.2). Danmark har hatt betydelig flere utvandrere enn Sverige, til tross for at Sveriges befolkning er nesten dobbelt så stor. Den høyeste registrerte utvandringen fra Danmark var i 2019, med nærmere 75 000 personer som emigrerte. I løpet av perioden fra 1990 til 2022 har Norge alltid hatt lavere utvandring enn Sverige, Finland har hatt lavere utvandring enn Norge, og Island har hatt de laveste utvandringstallene. Når det gjelder innvandring, har fordelingen vært mer variert, som tidligere nevnt.

Etter koronapandemien ser vi noen interessante forskjeller i utvandringstrendene, spesielt for Norge. Mellom 2020 og 2021 opplevde de fleste nordiske land en nedgang i utvandringen. Denne reduksjonen var spesielt markant for Island, Danmark og Finland, mens Sverige opplevde en svakere reduksjon. Norge skilte seg imidlertid ut ved å ha en betydelig økning i utvandringen i denne perioden, med en oppgang på omtrent 28 prosent.

Mellom 2021 og 2022 skjedde det en generell gjenopphenting i utvandringen for de fleste nordiske landene, med en betydelig vekst i antallet utvandring. Island hadde den største prosentvise økningen, med en vekst på 28 prosent (fra 6 000 til 7 700), tett fulgt av Danmark som opplevde en økning på 26 prosent (fra 49 800 til 63 000). Finland og Sverige opplevde også moderate økninger i utvandringen i samme periode. Norge skilte seg imidlertid ut igjen, denne gangen ved at utvandringen gikk ned med rundt 5 prosent.

Når vi ser på utvandringen i forhold til folketallet, har Island konsekvent hatt den høyeste andelen utvandring. For alle nordiske land, unntatt Norge, har utvandringen nesten doblet seg siden 1990. Norge har hatt den laveste relative økningen i utvandring i denne perioden (se tabell 3.2).

Tabell 3.3 Utvandring fra hvert av de nordiske landene. 1990-2022

	Sum Norden	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
1990	91 687	32 383	6 477	3 847	23 784	25 196
1991	84 578	32 629	5 984	2 982	18 238	24 745
1992	83 710	31 915	6 055	3 213	16 801	25 726
1993	90 427	32 344	6 405	2 901	18 903	29 874
1994	98 954	34 710	8 672	3 436	19 475	32 661
1995	101 168	34 630	8 957	4 285	19 312	33 984
1996	106 481	37 312	10 587	4 108	20 590	33 884
1997	111 968	38 393	9 854	3 921	21 257	38 543
1998	116 238	40 340	10 817	3 682	22 881	38 518
1999	115 516	41 340	11 966	3 663	22 842	35 705
2000	122 162	43 417	14 311	3 489	26 854	34 091
2001	119 617	43 980	13 153	4 034	26 309	32 141
2002	116 819	43 481	12 891	4 490	22 948	33 009
2003	119 081	43 466	12 083	3 837	24 672	35 023
2004	123 350	45 017	13 656	4 820	23 271	36 586
2005	121 978	45 869	12 369	3 913	21 709	38 118
2006	130 431	46 786	12 107	4 577	22 053	44 908
2007	130 105	42 708	12 443	7 414	22 122	45 418
2008	139 881	48 171	13 657	9 144	23 615	45 294
2009	140 540	51 988	12 151	10 612	26 549	39 240
2010	152 120	52 097	11 905	7 759	31 506	48 853
2011	159 069	55 782	12 660	6 982	32 466	51 179
2012	158 002	54 907	13 845	6 276	31 227	51 747
2013	162 213	56 416	13 893	5 473	35 716	50 715
2014	163 699	59 226	15 486	5 875	31 875	51 237
2015	171 959	56 340	16 305	6 010	37 474	55 830
2016	172 651	61 078	18 082	6 889	40 724	45 878
2017	170 876	64 751	16 973	6 689	36 843	45 620
2018	176 868	68 645	19 141	7 719	34 382	46 981
2019	173 449	74 597	17 263	7 045	26 826	47 718
2020	158 179	59 420	15 084	7 994	26 744	48 937
2021	151 867	49 803	13 459	6 024	34 297	48 284
2022	169 410	62 924	15 635	7 723	32 536	50 592
Sum	4 405 053	1 586 865	414 326	180 826	876 801	1 346 235

Kilde: MIGR02, <https://www.nordicstatistics.org/>

Statsborgerskap og utvandring

Fordelingen av utvandring etter statsborgerskap viser betydelige variasjoner mellom de fem nordiske landene (se vedleggstabell A3).

I Finland har det tradisjonelt vært en mye høyere andel finske statsborgere som har utvandret sammenlignet med utenlandske statsborgere. Imidlertid har denne overvekten av finske statsborgere blitt mindre gjennom perioden, noe som indikerer en gradvis endring i utvandringstrendene. I 2022 var det fortsatt flere finske enn utenlandske statsborgere som flyttet ut, men forholdet mellom disse gruppene har endret seg dramatisk, fra kun 14 prosent av de utvandrede som var utenlandske statsborgere i 1990, til hele 41 prosent i 2022 (se tabell 3.3).

Danmark har vist en lignende utvikling. Tidlig på 1990-tallet var antallet danske statsborgere som emigrerte 2-3 ganger høyere enn antallet utenlandske. I løpet av perioden har det imidlertid skjedd en bemerkelsesverdig endring, slik at det mot slutten av perioden var mer enn dobbelt så mange utenlandske statsborgere som utvandret sammenlignet med danske statsborgere. I 2022 utgjorde utenlandske statsborgere hele 70 prosent av de som flyttet ut fra Danmark.

Når det gjelder Island, har utvandringen av utenlandske statsborgere vært stabilt rundt 1 000 årlig frem til bankkrisen i 2008, som førte til en stor økning med 4-6 000 årlige utvandringene. Utenlandske statsborgere reagerte langt sterkere på bankkrisen enn islendingene gjorde, noe som resulterte i en situasjon hvor de utgjorde flertallet av utvandringene fra 2007 til 2009, og igjen fra 2016. I 2022 utgjorde utenlandske statsborgere omtrent 66 prosent av de som utvandret fra Island, opp fra 27 prosent i 1990.

Norge opplevde i begynnelsen av 1990-tallet det høyeste antallet utvandringene av norske statsborgere, med litt over 14 000. Etter 1990 har antallet stabilisert seg mellom 8 000 og 11 000, unntatt i koronapandemiåret, hvor utvandringene blant norske statsborgere falt til under 7 000. Antallet utenlandske statsborgere som har utvandret fra Norge har imidlertid økt betydelig, fra 10 000 i 1990 til 30 000 i 2016, som var et toppår. I likhet med Danmark utgjorde andelen utenlandske statsborgere som flyttet ut fra Norge i 2022 omtrent 70 prosent.

Sverige har hatt en tredobling av utvandringen av svenske statsborgere fra 1990 til 2005, men har deretter opplevd lite endring. I kontrast har antallet utenlandske statsborgere som utvandret vært relativt stabilt fra 1990 til 2005, men har deretter doblet seg frem til 2016, som var et toppår med over 31 000 utvandringene blant utenlandske statsborgere. Frem til 2021 så vi flere utvandringene blant utenlandske statsborgere i Sverige, men fra 2021 begynte andelen svenske statsborgere som flyttet ut å øke igjen. I 2022 utgjorde svenske statsborgere 59 prosent av de som utvandret, noe som skiller Sverige og Finland fra de andre nordiske landene, som i 2022 har en høyere andel utenlandske statsborgere blant de utvandrede.

Hvilke land er populære blant utvandrere?

Når vi undersøker hvilke land nordiske utvandrere flytter til, står vi overfor flere utfordringer knyttet til tilgjengeligheten og kvaliteten på dataene. Detaljerte tall for hvert år finnes i tabell MIGR02 (<https://www.nordicstatistics.org/>), og en samlet oversikt for perioden 1990–2022 presenteres i vedleggstabell A4.

En av hovedutfordringene ved disse tallene er det høye antallet utvandrere med uoppgitt tilflyttingsland, noe som kompliserer tolkningen av migrasjonsstrømmene. Problemet varierer betydelig mellom de nordiske landene. Island og Finland har lavere andeler utvandrere med uoppgitt tilflyttingsland i de fleste år. Derimot opplever Norge, Danmark og Sverige høyere andeler, med Norge som det mest problematiske tilfellet. I Danmark og Sverige har andelen med uoppgitt tilflyttingsland ligget under 10 prosent gjennom hele perioden 1990–2022, mens omtrent en

femtedel av utvandringene fra Norge mangler informasjon om tilflyttingsland. I Danmark og Norge er det i stor grad utenlandske statsborgere som mangler denne informasjonen, noe som kan skyldes administrative utvandring—tilfeller der myndighetene antar at personer har flyttet uten å registrere flyttingen, og derfor mangler detaljer om destinasjonen. I Finland og Island er fordelingen mellom nasjonale og utenlandske statsborgere med uoppgitt tilflyttingsland mer balansert. Det er verdt å merke seg at, til tross for at de nordiske landene har relativt like folkeregistre, varierer andelen utvandrere med uoppgitt tilflyttingsland betydelig. Årsaken til dette kan være forskjeller i registreringspraksis eller ulike tilnærminger til håndtering av administrative utvandring.

Et annet problem er at statistikken kun oppgir tall for 48 spesifikke land, mens alle øvrige tilflyttingsland samles under kategorien "Andre" for hver verdensdel. Dette medfører at flere viktige tilflyttingsland ikke spesifiseres, noe som kan påvirke analysen av utvandringsmønstre.

Når vi ser på tallene fra MIGR02 (tabell 3.3) for perioden 1990–2022, registreres det omtrent 4,4 millioner utvandring fra de nordiske landene, mens vi, som vist i tabell 3.1, ser over 7,6 millioner innvandring i samme periode. En viktig observasjon er at en stor andel av utvandringene har vært flyttinger mellom de nordiske landene, noe som understreker den sterke interne mobiliteten i regionen. Siden 1954 har de nordiske landene hatt et felles arbeidsmarked, noe som har gitt statsborgere fra disse landene frihet til å bo og arbeide i et annet nordisk land. Denne avtalen har nå vært i kraft i 70 år og utgjør en viktig drivkraft for mobilitet innen regionen.

I løpet av de 33 årene som tallene i den nordiske databasen dekker, har nær 1,2 millioner personer flyttet fra ett nordisk land til et annet, noe som utgjør en betydelig andel av det totale antallet utvandring. Dette fremhever hvor integrerte de nordiske landene er, både når det gjelder arbeidsmarkedet og bevegelsen av personer over landegrensene. Siden Sverige er betydelig større enn de andre, har Sverige flest utvandrere til resten av Norden, med 393 000. Norge har derimot en relativt større utvandring til resten av Norden enn de andre store landene, noe som antakeligvis er en følge av at mange fra de andre landene har reist til Norge for å arbeide en periode. Sverige og Norge har hatt det høyeste antallet både avgitte utvandring og mottatte innvandring til og fra andre nordiske land samlet sett.

Av de landene som kan identifiseres i vedleggstabell A4, er USA det viktigste tilflyttingslandet for nordiske utvandrere, med nesten 317 000 fra 1990 til 2022. Storbritannia (308 000) og Tyskland (236 000) følger som viktige destinasjoner, mens Spania har fått 138 000 utvandrere fra Norden i perioden. Migrasjonen til (og fra) Spania skiller seg noe fra de andre Middelhavslandene, ettersom det flytter omtrent like mange spanske som nordiske statsborgere til og fra Spania; for de andre landene dominerer sør-europeiske statsborgere i antall ved flyttinger i begge retninger. Tabellene MIGR01 og MIGR02 antyder at mange borgere fra Danmark, Norge og Sverige flytter til (og fra) boliger i Spania, noe som trolig er mest vanlig i pensjonsalderen.

Fra 1990 til 2022 har det vært omtrent 130 000 utvandring til Polen. Antallet utvandring til de typiske flyktningslandene i Afrika eller Asia er relativt lavt, men til Kina og India er det registrert et betydelig antall utvandring, med henholdsvis 64 000 og 54 000. Som tidligere nevnt er det mange utvandrere med uoppgitt tilflyttingsland, om lag 11 prosent av alle utvandring.

Antallet ukjente er høyt, og fordeler seg ulikt mellom landene. I Norden var det i 2022 langt flere med ukjent utvandringsland—over 28 000—enn til noe av de spesifiserte landene i MIGR02. De uten kjent tilflyttingsland utgjorde 17 prosent av utvandrerne i 2022 og kunne dermed ha gitt et annet bilde av utvandrerne regionale fordeling. De landene som mottok flest personer fra de nordiske landene i 2022 var USA, Tyskland, Sverige, Storbritannia, Danmark og Norge, som alle fikk 8 000–9 000 innvandrere fra (andre) nordiske land.

For Danmark var de viktigste destinasjonene i perioden 1990–2022 USA, Sverige, Storbritannia og Tyskland. Ser vi kun på det siste tilgjengelige året, 2022, var USA, Norge og Tyskland de tre største destinasjonene for utvandring fra Danmark.

I 1990 flyttet nesten to av tre utvandrere fra Finland til Sverige. Etter at jernteppet falt tidlig på 1990-tallet, vokste Estland sakte frem som en viktig utvandringsdestinasjon, trolig på grunn av mange tilbakeflyttere. Når man vurderer hele perioden, går hver fjerde utvandring fra Finland til Sverige, med Storbritannia, Estland og USA som populære destinasjoner samlet sett. I 2022 var Sverige fortsatt den viktigste destinasjonen, med 14 prosent av alle utvandringene, mens Estland kom på andreplass med 10 prosent.

Fra 1990 og fram mot 2010 var de andre nordiske landene de viktigste flyttemålene for utvandrere fra Island. Etter bankkrisen ble Norge en viktig destinasjon i en kort periode. Gradvis har (tilbake)flytting til Polen økt, og i 2022 gikk hver fjerde utvandring fra Island til Polen. Flytting til de andre nordiske landene og til Litauen er også betydelig.

Sverige og Danmark har kontinuerlig vært de mest fremtredende destinasjonene for dem som flytter ut av Norge, en tendens som forblir uendret også i 2022. Dette gjelder både tilbakeflyttere og personer som flytter ut for første gang. Etter disse to landene følger Storbritannia som en betydelig utvandringsdestinasjon, både i den samlede perioden og i 2022. Som forventet har utvandringen til Polen og Litauen økt i takt med antallet innvandrere fra disse landene i Norge. I 2022 rangerte disse to landene rett bak Storbritannia på listen over de mest populære utvandringsmålene.

Utvandringen fra Sverige har fra 1990 til 2020 vært størst til de andre nordiske landene, med Norge, Danmark og Finland som de viktigste destinasjonene. Storbritannia og USA er de eneste landene med antall utvandrere på nivå med de nordiske landene, og mange flytter også til Tyskland. På lik linje med de andre nordiske landene er det også et betydelig antall som flytter fra Sverige til Spania. I 2022 toppet Storbritannia listen over utvandringsland med 4 200 utvandringene, eller 8 prosent, etterfulgt av Danmark, Tyskland og Norge, som alle var destinasjon for rundt 7 prosent av utvandringene.

3.3. Nettoinnvandring

- Nettoinnvandringen til de nordiske landene i perioden 1990-2022 var 3,2 millioner, mens folketallet i Norden vokste med 4,8 millioner i samme periode.
- I 1990 var nettoinnvandringen 51 000, mens tallet i 2022 nådde 212 000, noe som utgjør nesten en firedobling sammenlignet med 1990. Denne betydelige økningen reflekterer en langsiktig trend der innvandringen har økt jevnt over tid.
- Alle de nordiske landene, med unntak av Island, har hatt nettoinnvandring hvert år i denne perioden. Sverige har tradisjonelt mottatt den største andelen, med 46 prosent av den totale nettoinnvandringen til Norden i perioden. Norge fulgte etter med 23 prosent.
- I 2022 opplevde Norden sin høyeste nettoinnvandring i perioden 1990–2022, noe som representerer en markant økning fra de lave tallene under pandemien i 2020. Denne økningen kan tilskrives lettelse i reiserestriksjoner samt økt migrasjon som følge av krigen i Ukraina. For første gang på mange år overgikk både Danmark og Norge Sverige når det gjelder nettoinnvandring dette året.
- Den totale økningen i nettoinnvandring fra 2021 til 2022 var på hele 82 prosent for Norden som helhet. Norge og Danmark viste de største endringene, med en økning på over 100 prosent, mens Sverige hadde en mer moderat økning på omtrent 20 prosent. Island opplevde en dobling, mens Finland registrerte en økning på 50 prosent.

- I 2022 var Ukraina det største nettoinnvandringslandet for tre av de fem nordiske landene. Finland hadde imidlertid den høyeste nettoinnvandringen fra Russland, mens Sverige hadde flest innvandrere fra India. Forskjeller i registreringsrutiner kan sannsynligvis forklare disse variasjonene og kan også påvirke veksttallene i dette avsnittet.

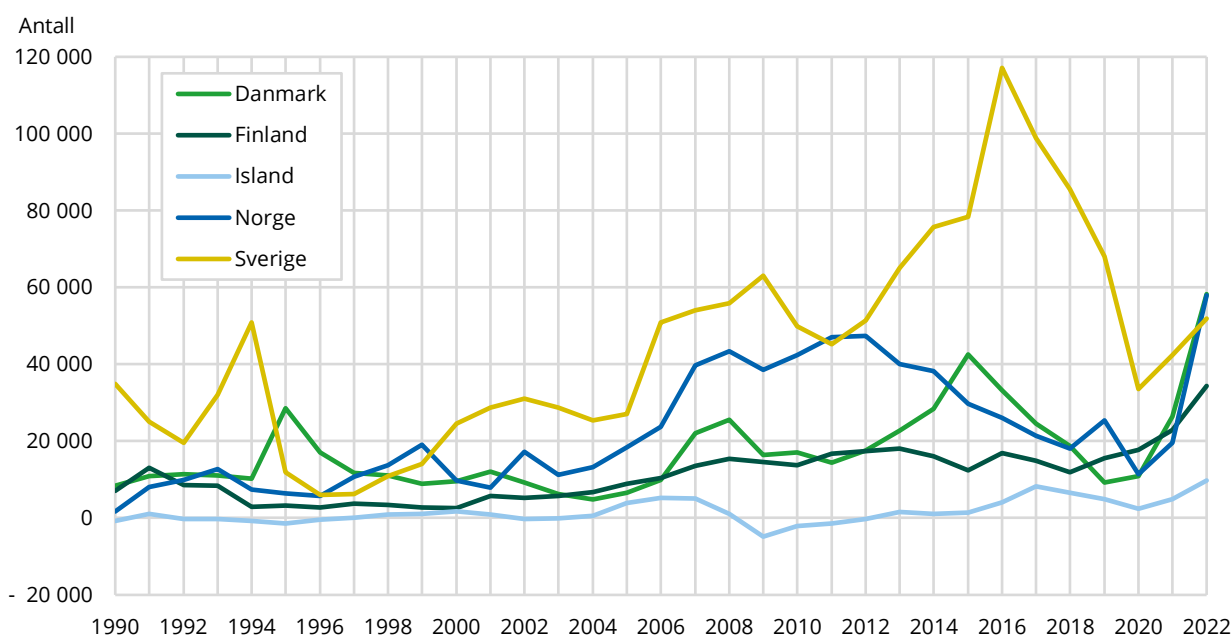
Nettoflytting er differansen mellom antall inn- og utvandringer og er beregnet basert på data fra tabell MIGR03 i den nordiske statistikkbanken. Selv om de nordiske landene generelt har svært pålitelige registre, kan det forekomme mindre avvik mellom migrasjonsdataene fra de ulike landene, som vist i vedleggstabell A5. Teoretisk sett burde nettoinnvandringen fra land A til land B være lik nettoinnvandringen fra land B til land A, men med motsatt fortegn. I praksis ser vi imidlertid at det aldri er perfekt samsvar, selv om avvikene er små sammenlignet med det totale antallet migrasjoner mellom landene i perioden 1990–2022 (se vedleggstabell A2 og A4).

Historiske trender og utviklingen i 2022

Nettoinnvandringen til Norden har hatt en tydelig oppadgående trend fra 1990 til 2022, særlig etter midten av 2000-tallet. I 1990 var nettoinnvandringen 51 300, mens den i 2022 nådde hele 212 200. Denne økningen kan i stor grad tilskrives arbeidsinnvandring, flyktningstrømmer, og endringer i innvandringspolitikken i de nordiske landene. En markant vekst ble registrert etter 2010, med 2022 som toppår (se tabell 3.4 og figur 3.3).

Med unntak av Island har alle de nordiske landene hatt nettoinnvandring hvert år i perioden 1990–2022. Sverige har gjennomgående hatt den høyeste nettoinnvandringen i Norden, med noen få unntak der Danmark og Norge topper listen. Danmark registrerte størst nettoinnvandring i 1995–1997 og 2022, mens Norge hadde toppår i 1998–1999 og 2011. Sverige hadde høyest nettoinnvandring i alle andre år. Spesielt var 2022 et bemerkelsesverdig år da både Danmark og Norge overgikk Sverige. Den høye nettoinnvandringen til Danmark og Norge dette året kan knyttes til krigen i Ukraina, som tidligere beskrevet. Alle de nordiske landene, med unntak av Sverige, registrerte sin høyeste nettoinnvandring i 2022 (se figur 3.3).

Figur 3.3 Nettoinnvandring for hvert av de nordiske landene. Antall. 1990-2022

Kilde: MIGR03, <https://www.nordicstatistics.org/>

I tillegg til rekordåret 2022, ble den største nettoinnvandringen registrert mellom 2015 og 2017, hovedsakelig som følge av flyktningstrømmer, særlig fra Syria. Unntaket er Norge, hvor tallet var høyest i 2012, på grunn av arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene. Islands toppår i 2017 skyldtes arbeidsinnvandring, ikke flyktninger. I 2022 var imidlertid bildet mer sammensatt for Island, da landet også tok imot flyktninger fra Ukraina. Ukrainske flyktninger utgjorde 13 prosent av all innvandring til Island i 2022.

Finland har hatt en langt mer stabil nettoinnvandring sammenlignet med de andre nordiske landene. Fra 7 000 i 1990 økte nettoinnvandringen jevnt til 34 000 i 2022. Endringene fra 2019 til 2020 var relativt små, og Finlands flyttemønster ser ut til å ha blitt mindre påvirket av koronapandemien sammenlignet med flere andre nordiske land.

Sverige har vært det største mottakerlandet med høy nettoinnvandring gjennom hele perioden. Antallet steg, med enkelte svingninger, fra 1990 til en topp på 117 000 i 2015, før det sank til 52 000 i 2022.

Norge har hatt en jevn økning i nettoinnvandring med merkbare topper. I 1990 var nettoinnvandringen beskjedne 1 700, men den vokste til 47 000 i 2011. En særlig markant vekst ble observert mellom 2006 og 2013, som kan knyttes til flyktningeinnvandring, og særlig til EU-utvidelsen mot øst, som åpnet for arbeidsinnvandring fra de nye medlemslandene i Øst-Europa. Etter en nedgang fra 2013, opplevde Norge en ny topp i 2022 (tabell 3.4).

Danmark har hatt en mer varierende utvikling enn Sverige og Norge. I 1995 var nettoinnvandringen 28 600, det høyeste tallet på 1990-tallet, før den falt betydelig i årene etter. På 2000-tallet var nettoinnvandringen relativt lav, men en oppadgående trend startet mot slutten av tiåret, med en topp på over 42 500 i 2015 og en ny topp i 2022. Nettoinnvandringen til Danmark økte markant etter koronapandemien, og fra 2021 til 2022 ble den doblet.

Nettoinnvandringstallene i Norden påvirkes også av det store antallet utvandring med ukjent utvandringsland. For eksempel hadde Danmark i 2022 en nettoinnvandring på 58 000, men nesten 9 000 personer var registrert med «ukjent» utvandringsland. Når man ser på de med kjent utflyttingsland, var nettoinnvandringen fra Ukraina størst med 28 000 personer. Danmark hadde også betydelig nettoinnvandring fra Romania, Tyskland og Polen, mens den største nettoutvandringen var til Norge med nesten 1 600 personer (se vedleggstabell A6).

I Finland var nettoinnvandringen rekordhøy i 2022 med 34 400. De største innvandringsoverskuddene var fra Russland (5 600), Filippinene og India (om lag 2 000 hver), mens det også ble registrert et innvandringsoverskudd på 1 500 fra Ukraina. Finland opplevde den største nettoutvandringen til Sveits, med om lag 100 personer (se vedleggstabell A6).

Island hadde i 2022 en nettoinnvandring på 9 800, nesten en dobling fra året før. Island har få registrerte med ukjent fra- eller tilflyttingsland, noe som gjør at deres nettotall fordelt på land er mer pålitelige. I 2022 var det størst nettoinnvandring fra Polen og Ukraina (rundt 2 000 personer hver), mens den største nettoutvandringen gikk til Danmark med 500 personer.

Norge hadde en rekordhøy nettoinnvandring på 58 000 i 2022, nesten tre ganger så høy som året før. Den største nettoinnvandringen var fra Ukraina, med 18 000 personer, etterfulgt av Polen (5 200) og India (2 000). Den største nettoutvandringen gikk til Island, med 52 personer.

Tabell 3.4 Årlig nettomigrasjon for de fem nordiske landene. Antall, 1990-2022

	Sum Norden	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
1990	51 294	8 332	7 081	-681	1 710	34 852
1991	57 993	10 938	13 017	1 007	8 045	24 986
1992	49 271	11 462	8 499	-254	9 942	19 622
1993	64 049	11 056	8 390	-203	12 808	31 998
1994	70 803	10 251	2 939	-760	7 436	50 937
1995	48 673	28 557	3 265	-1 418	6 366	11 903
1996	31 224	17 133	2 707	-444	5 817	6 011
1997	32 466	11 712	3 710	69	10 700	6 275
1998	39 983	11 032	3 375	880	13 823	10 873
1999	45 930	8 896	2 778	1 122	19 000	14 134
2000	48 052	9 498	2 584	1 714	9 688	24 568
2001	55 383	12 004	5 802	968	7 955	28 654
2002	62 495	9 297	5 221	-275	17 174	31 078
2003	51 967	6 288	5 755	-133	11 285	28 772
2004	50 703	4 843	6 677	530	13 211	25 442
2005	64 985	6 589	8 986	3 860	18 439	27 111
2006	100 128	9 964	10 344	5 255	23 723	50 842
2007	134 498	22 061	13 586	5 132	39 652	54 067
2008	141 415	25 591	15 457	1 144	43 346	55 877
2009	127 845	16 455	14 548	-4 835	38 637	63 040
2010	120 994	17 103	13 731	-2 134	42 346	49 948
2011	122 077	14 340	16 821	-1 404	47 032	45 288
2012	133 374	17 605	17 433	-319	47 343	51 312
2013	147 651	22 802	18 048	1 598	40 073	65 130
2014	159 355	28 337	16 021	1 113	38 155	75 729
2015	164 636	42 532	12 441	1 451	29 802	78 410
2016	197 382	33 287	16 823	4 069	26 076	117 127
2017	167 913	24 631	14 824	8 240	21 349	98 869
2018	140 929	18 684	11 965	6 556	18 103	85 621
2019	123 191	9 321	15 495	4 961	25 327	68 087
2020	76 081	10 920	17 814	2 435	11 331	33 581
2021	116 297	26 475	22 905	4 920	19 650	42 347
2022	212 167	58 257	34 363	9 764	57 939	51 844
Sum	3 211 204	576 253	373 405	53 928	743 283	1 464 335

Kilde: MIGR03, <https://www.nordicstatistics.org/>

Sverige opplevde en nettoinnvandring på 52 000 i 2022, en oppgang på nesten 10 000 fra året før (se tabell 3.4). Den største nettoinnvandringen kom fra India (6 600 personer), etterfulgt av «Andre Afrika» (4 600 personer) og Polen (3 600 personer). De største nettoutvandringene gikk til Storbritannia (1 500 personer) og Danmark (900 personer).

3.4. Oppsummering

Nettoinnvandringen til Norden har vist en tydelig oppadgående trend fra 1990 til 2022, preget av arbeidsinnvandring, flyktningsstrømmer og endringer i innvandringspolitikken. I 2022 nådde nettoinnvandringen sitt høyeste nivå på 212 200, med de fleste nordiske landene, bortsett fra Sverige, som opplevde sine høyeste nettoinnvandringstall det året. Krigen i Ukraina spilte en sentral rolle, spesielt for Danmark og Norge, som begge overgikk Sveriges nettoinnvandring i 2022. Denne tolkningen må ses i lys av ulike registreringsrutiner, slik det er utdypet tidligere.

Sverige har historisk sett hatt den høyeste nettoinnvandringen i Norden, mens Norge og Danmark har hatt varierende trender, med markante topper knyttet til EUs utvidelse og globale kriser. Finland har vist en mer stabil utvikling, mens Island har opplevd økende nettoinnvandring, særlig fra Polen, og også Ukraina i 2022.

Selv om de nordiske landene har pålitelige registre, eksisterer mindre avvik i migrasjonsdata mellom landene, delvis på grunn av migrasjoner registrert uten spesifisert fra- og tilflyttingsland. Dette påvirker datagrunnlaget skyldes blant annet registreringer av migrasjon med ukjent til – og fraflyttingsland.

4. Utdanning: deltakelse, gjennomføring og nivåene

- Etterkommere av innvandrere har generelt høyere deltakelse i utdanning enn innvandrere.
- Andelen som deltok i videregående utdanning blant innvandrere i alderen 16-19 år varierte mellom 57 prosent (Danmark) og 78 prosent (Sverige) i 2021, mens andelen blant etterkommere var mellom 66 prosent (Danmark) og 80 prosent (Finland).
- Mellom 31 og 49 prosent av innvandrerne som var 20-29 år deltok i høyere utdanning i 2021. Andelen var vesentlig høyere blant etterkommere, med 47-74 prosent.
- Vi har kun statistikk for Finland, Norge og Sverige når det gjelder gjennomføringsstatistikk. Sverige skiller seg ut med vesentlig høyere andeler som ikke fullførte videregående utdanning på normert tid, både blant innvandrere og etterkommere. Andelen ikke fullførte var lavest i Finland.
- Det er ikke store og systematiske forskjeller mellom utdanningsnivået for innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i de nordiske landene. Innvandrere har fortsatt vesentlig høyere andeler med kun grunnskoleutdanning, betydelig lavere andeler med videregående utdanning, og nokså lik andel med høyere utdanning som høyeste fullført utdanning sammenlignet med den øvrige befolkningen.
- Andelen med kun grunnskole som høyeste utdanningsnivå er høyest blant flyktninger og deres familier i både Sverige og Norge, mens andelen med universitets- og høyskoleutdanning er høyest blant dem som har innvandret på grunn av arbeid, utdanning eller andre årsaker.

Utdanning er en av de viktigste integreringsarenaene for innvandrere og deres etterkommere, og spiller en avgjørende rolle for deres fremtid i det samfunnet de skal bli en del av. Analyser fra SSB viser at utdanningsnivået har stor betydning for både økonomiske muligheter og sosial mobilitet blant innvandrere. De som har høyere utdanning har større sannsynlighet for å oppnå bedre lønn og karrieremuligheter enn de med lavere utdanning, se for eksempel Bye (2021).

Mange tidligere studier har vist at lavest utdannede trekker sysselsettingen ned, og at utdanningsnivå har større betydning enn flyktningbakgrunn når en ser på hvordan det går blant flyktninger, og at utdanning fra videregående skole er særlig viktig. Olsen & Bye (2022) viser for eksempel at flyktninger med fullført videregående utdanning eller mer har høyere sysselsetting enn hele befolkningen som kun har fullført grunnskole. Dette innebærer at det er viktig å føre statistikk over andeler som ikke fullfører videregående utdanning.

For innvandrere og etterkommere er utdanning en nøkkel til å overvinne sosiale utfordringer knyttet til språkbarrierer eller kulturelle forskjeller. Studier viser at barn som går gjennom det norske utdanningssystemet, både etterkommere og de som har innvandret i ung alder, oppnår ofte resultater på linje med den øvrige befolkningen, se for eksempel Kalcic & Ye (2023).

Den nordiske databasen inneholder fem tabeller som viser statistikk om deltakelse, gjennomføring og utdanningsnivå blant innvandrere og etterkommere. Tabellene EDUC30 og EDUC34 viser andelen som deltar i videregående opplæring blant henholdsvis innvandrere og etterkommere i alderen 16-29 år. For innvandrere inkluderer tallene kun de som har bodd i landet i mer enn to år. Den inneholder blant annet andelen som ikke fullfører videregående opplæring blant to kull som startet i videregående for henholdsvis 5 eller 6 år siden (EDUC31), samt to tabeller som viser henholdsvis utdanningsnivå (EDUC32) og utdanningsnivå etter innvandringsgrunn (EDUC33). Ved oppdateringen i 2024 ble landlisten utvidet, og absolutte tall ble inkludert i disse tabellene.

Utdanningsnivåene er klassifisert i henhold til Internasjonal Standard Classification of Education (ISCED). I alle tabeller, med unntak av EDUC31, blir ISCED-nivåene (3+4) og (5+6+7+8) referert til som henholdsvis videregående utdanning og høyere utdanning.

4.1. Deltakelse i videregående og høyere utdanning

I denne delen skal vi se på hvor hyppig de ulike gruppene av innvandrere og deres etterkommere er under utdanning i de fire nordiske landene. Aldersgruppen 16-29 år er den mest typiske for å ta utdanning. Aldersgruppen 16-19 år er den mest typiske for videregående opplæring, mens 20-29 år er mest vanlig for høyere utdanning.

Andelen innvandrere i alderen 16-19 år som deltok i videregående utdanning, var lavest i Danmark (57 prosent) og høyest i Sverige (78 prosent). Blant etterkommere i samme aldersgruppe var andelen som deltok i videregående utdanning generelt høyere, med verdier mellom 66 prosent i Danmark og 80 prosent i Finland (tabell 4.1).

Tabell 4.1 Deltakelse i videregående og høyere utdanning blant innvandrere og etterkommere, etter alder. Prosent. 2021

	Videregående skole				Høyere utdanning			
	16-29 år	16-19 år	20-24 år	25-29 år	16-29 år	16-19 år	20-24 år	25-29 år
Innvandrere								
Danmark	13,0	57,0	13,0	3,0	19,0	2,0	34,0	15,0
Finland	30,3	66,4	32,4	15,9	12,8	1,3	17,9	14,0
Norge	26,7	76,9	19,8	8,1	17,0	5,8	28,5	14,1
Sverige	30,4	78,0	24,1	12,2	12,9	3,4	19,1	12,2
Etterkommere								
Danmark	26,0	66,0	11,0	5,0	25,0	5,0	45,0	20,0
Finland	42,0	80,4	20,0	10,9	15,3	1,8	26,6	20,5
Norge	31,7	77,6	6,7	2,2	28,0	9,4	51,3	23,0
Sverige	29,9	77,8	11,1	5,4	21,6	6,4	38,4	18,9

Kilde: EDUC30 & EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>

Finland skiller seg ut med høyere andeler som deltar i videregående utdanning, spesielt blant etterkommere. I alle de tre aldersgruppene var andelen etterkommere som deltok i videregående utdanning i Finland betydelig høyere enn i de andre nordiske landene (tabell 4.1). Derimot var andelen som deltok i høyere utdanning i Finland lavere enn i de andre landene, særlig blant etterkommere. Det ser ut til at både innvandrere og etterkommere i Finland ofte tar videregående og høyere utdanning i en høyere alder.

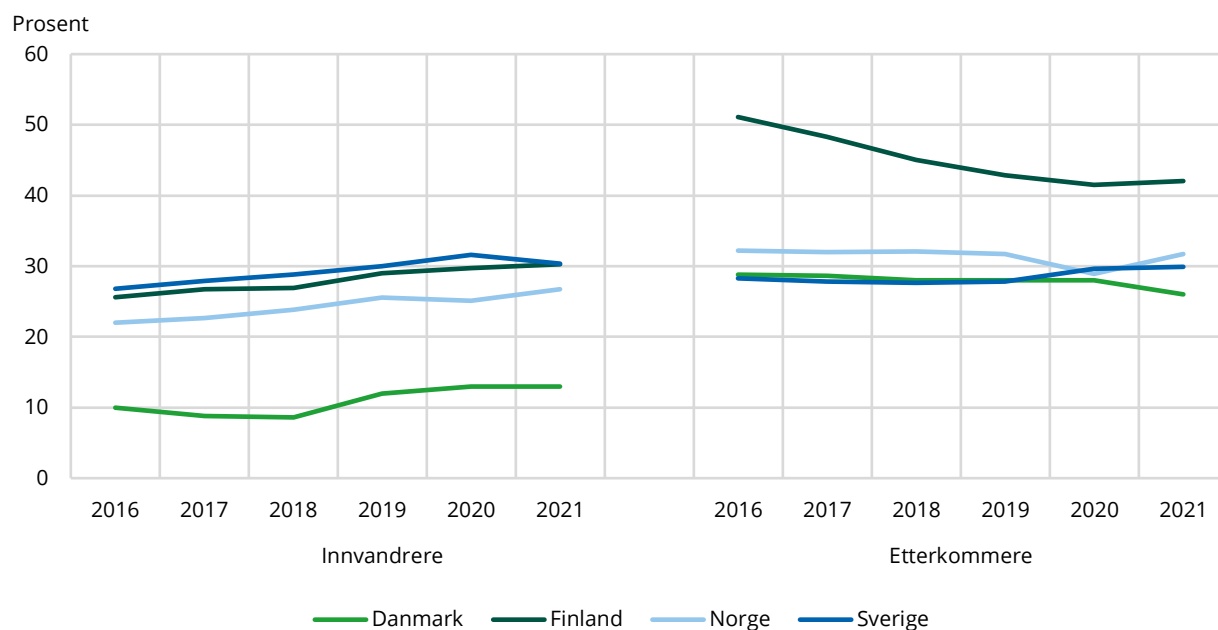
Andelen innvandrere i videregående opplæring i Danmark er den laveste blant de nordiske landene, med en deltakelse på kun 13 prosent i 2021 blant 16-29 åringer, til tross for en merkbar økning fra 2016.

Sverige har gjennomgående den høyeste andelen innvandrere i videregående opplæring blant 16-29-åringer.

Når det gjelder høyere utdanning, deltok mellom 31 og 49 prosent av innvandrerne i aldersgruppen 20-29 år i 2021. For etterkommere i denne aldersgruppen var andelen noe høyere, med en deltakelse på mellom 47 og 74 prosent.

Figur 4.1 viser at deltakelsen i videregående utdanning blant innvandrere økte svakt i perioden 2016-2021, mens andelen blant etterkommere gikk noe ned, spesielt i Finland, hvor nedgangen er betydelig.

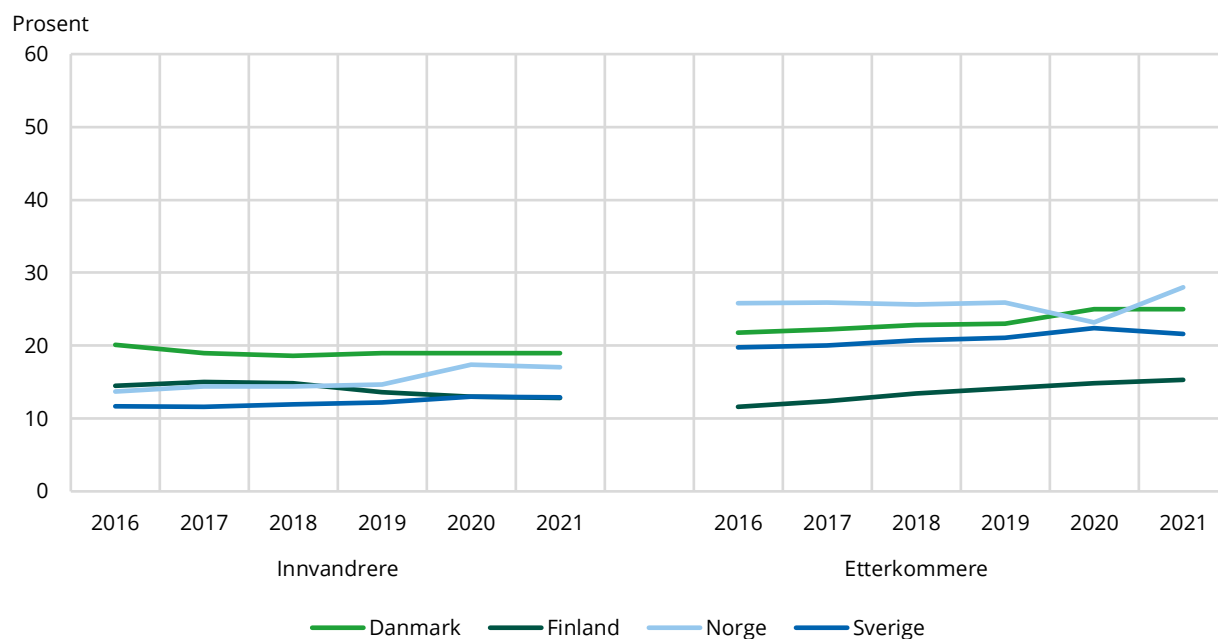
Figur 4.1 Deltakelse i videregående utdanning (ISCED 3+4) blant innvandrere og etterkommere, 16-29 år. Prosent. 2016-2021

Kilde: EDUC30 & EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>

Figur 4.2 viser at deltakelsen i høyere utdanning generelt er lavere blant innvandrere enn blant etterkommere. Blant innvandrere var andelen lavest i Sverige, mens blant etterkommere var andelen lavest i Finland. Kun statistikk fra Norge som viser en mulig effekt av koronapandemien: I 2020 økte andelen innvandrere som deltok i høyere utdanning, mens andelen blant etterkommere falt noe før den steg igjen i 2021.

Figur 4.2 Deltakelse i høyere utdanning (ISCED 5+6+7+8) blant innvandrere og etterkommere, 16-29 år. Prosent. 2016-2021

Kilde: EDUC30 & EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>

Som det ble vist i Østby & Gulbrandsen (2022, s. 42-25), er det i de fleste landgrupper vanligere for etterkommere enn for innvandrere å være under videregående utdanning, uavhengig av opprinnelsesregion. Andelen innvandrere som deltar i videregående utdanning i Danmark var klart lavere enn i de andre landene. For de andre landene er andelen mer like, og for etterkommere er det heller ikke betydelige forskjeller mellom noen grupper. Disse konklusjonene er fortsatt gyldige basert på tall fra 2021; se tabell 4.2 og 4.3.

Tabell 4.2 Andel og antall innvandrere 16-29 år i videregående utdanning etter kjønn og verdensregion. Absolutte og relative tall. 2021

	Relative tall				Absolutte tall			
	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Menn								
Alle regioner	14,0	30,4	27,7	27,7	6 021	9 365	16 093	43 294
Sum de andre nordiske land (ekskl. rapporteringsland)	11,0	20,6	18,7	18,0	217	86	469	624
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	8,0	26,1	22,5	19,9	1 444	1 605	3 667	3 708
Resten av Europa	11,0	26,8	20,0	18,5	346	1 363	774	1 716
Afrika	20,0	37,0	33,2	31,7	736	1 549	3 907	9 314
Asia	20,0	33,0	31,3	29,6	3 108	4 453	6 947	27 150
Nord-Amerika og Oseania	5,0	8,5	17,2	15,0	38	29	69	147
Sør- og Mellom-Amerika	14,0	21,5	24,0	24,3	129	84	260	763
Kvinner								
Alle regioner	13,0	30,2	25,7	33,8	5 592	8 166	13 152	41 862
Sum de andre nordiske land (ekskl. rapporteringsland)	6,0	29,1	14,6	15,2	218	95	415	730
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	8,0	30,7	21,2	23,0	1 394	1 713	3 323	4 202
Resten av Europa	10,0	27,6	17,2	23,1	293	1 509	679	2 194
Afrika	22,0	40,2	33,8	40,5	746	1 517	3 375	10 130
Asia	19,0	28,7	29,4	37,9	2 798	3 042	5 039	23 775
Nord-Amerika og Oseania	3,0	10,5	14,6	13,5	33	30	67	149
Sør- og Mellom-Amerika	10,0	26,9	20,7	29,8	106	105	254	840

Kilde: EDUC30 og EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>

Tabell 4.3 Andel og antall etterkommere 16-29 år i videregående utdanning etter kjønn og verdensregion. Absolutte og relative tall. 2021

	Relative tall				Absolutte tall			
	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Menn								
Alle regioner	27,0	42,2	32,3	29,0	9 544	3 514	7 794	21 975
Norden (ekskl. rapporteringsland)	28,0	43,2	29,9	18,2	131	166	189	718
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	28,0	41,2	40,2	27,3	517	335	487	1 617
Resten av Europa	27,0	43,7	36,5	28,2	1 178	1 139	1 050	4 233
Afrika	28,0	39,3	36,9	31,0	1 449	772	1 567	3 329
Asia	26,0	43,0	29,9	30,4	6 177	1 054	4 322	11 260
Nord-Amerika og Oseania	26,0	..	..	27,3	30	..	..	45
Sør- og Mellom-Amerika	21,0	38,9	26,5	28,3	40	21	171	1 116
Kvinner								
Alle regioner	25,0	41,8	31,1	30,7	8 590	3 281	7 003	22 072
Norden (ekskl. rapporteringsland)	25,0	40,1	32,0	20,1	114	143	183	763
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	25,0	41,8	37,9	28,6	444	328	412	1 594
Resten av Europa	26,0	42,4	33,4	29,5	1 035	1 062	930	4 158
Afrika	29,0	39,5	35,9	33,9	1 426	748	1 439	3 471
Asia	24,0	43,6	28,8	32,0	5 471	978	3 897	11 252
Nord-Amerika og Oseania	24,0	..	..	24,0	27	..	..	42
Sør- og Mellom-Amerika	34,0	..	25,7	32,4	56	..	137	1 172

Kilde: EDUC30 og EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>

Etterkommerne er oftere i videregående utdanning enn innvandrerne, både blant menn og kvinner. Mange norske analyser viser at motivasjonen for å ta høyere utdanning synes å være svært sterk blant etterkommere. Dette omtales ofte som utdanningsdriv blant innvandrere og etterkommere. Se for eksempel Østby & Henriksen (2013).

Sverige skiller seg litt ut fra de andre tre landene, med forskjeller mellom innvandrere og etterkommere som stort sett er under 10 prosentpoeng. For kvinner med afrikansk og asiatisk bakgrunn i Sverige er andelen som tar videregående utdanning faktisk betydelig lavere blant etterkommerne enn blant innvandrerne i aldersgruppen 16-29 år i 2021.

Det finnes fortsatt store variasjoner i andelene som tar videregående utdanning blant innvandrere og etterkommere når vi ser på utvalgte enkeltland (tabell 4.4). Innvandrere i Danmark har fortsatt lavere andeler i videregående utdanning sammenlignet med de andre landene, men andelen har økt for nesten alle landbakgrunner siden 2018. Generelt ser vi at andelene endrer seg en del fra år til år for deltakelse etter enkeltland. Syria er ett eksempel der bildet endrer seg fra 2018 til 2021. Både innvandrere og etterkommere fra Syria har stort sett like høy eller høyere deltakelse i videregående utdanning i 2021 enn i 2018, se tabell 4.3 i Østby & Gulbrandsen (2022).

I tabell 4.4 og 4.5 ser vi at det er til dels store variasjoner i deltakelsen mellom både utvalgte opprinnelsesland og rapporteringsland, samt mellom innvandrere og etterkommere, men det er også noen fellestrekk. Arbeidsinnvandrere kom for å jobbe, og ikke for å utdanne seg, og derfor ser vi lav deltakelse i videregående utdanning blant enkelte land med mange arbeidsinnvandrere, som India og Polen. Flyktninger har ofte lavere utdanningsnivå og dermed et større behov for å ta utdanning i vertslandet. Flere land med mange flyktninger i Norden, som Syria og Iran, har forholdsvis høy deltakelse i videregående utdanning. Etterkommere deltar gjennomgående oftere i utdanning enn innvandrere, et mønster som går igjen i alle de fire nordiske landene og de fleste utvalgte land.

Tabell 4.4 Andel innvandrere og etterkommere 16-29 år i videregående utdanning, fra utvalgte land. Prosent. 2021

	Danmark		Finland		Norge		Sverige	
	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.
Alle	13,0	26,0	30,3	42,0	26,7	31,7	30,4	29,9
Afghanistan	16,0	48,0	50,4	70,4	28,7	59,1	33,3	49,5
Bosnia-Hercegovina	10,0	27,0	26,6	..	13,0	27,4	17,0	27,6
Kina	5,0	26,0	11,6	30,2	15,6	24,7	12,8	24,7
Tyskland	11,0	25,0	16,2	53,3	20,2	50,9	16,1	35,4
India	10,0	22,0	13,1	41,1	20,9	18,6	8,7	25,1
Iran	24,0	24,0	43,8	41,5	30,2	31,7	36,1	26,4
Irak	11,0	36,0	38,9	50,9	18,5	52,4	26,5	41,3
Pakistan	16,0	21,0	19,7	48,8	19,5	23,7	31,4	31,1
Polen	14,0	19,0	26,4	29,6	24,6	34,5	23,3	25,1
Russland	21,0	37,0	28,8	59,0	22,4	68,9	23,0	46,4
Somalia	16,0	32,0	40,3	35,6	28,9	39,2	38,1	33,7
Syria	29,0	26,0	42,0	53,1	46,9	35,1	43,0	28,2
Thailand	28,0	32,0	42,8	58,5	32,3	38,0	28,3	34,5
Tyrkia	17,0	21,0	26,4	54,2	16,7	26,7	21,9	26,6
Vietnam	18,0	25,0	9,4	31,0	18,2	25,1	23,8	22,9

Kilde EDUC30 og EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>
Innvandrere med minst to års botid.

Tabell 4.5 Andel innvandrere og etterkommere 16-29 år i høyere utdanning, etter utvalgte land. Prosent. 2021

	Danmark		Finland		Norge		Sverige	
	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.
Alle	19,0	25,0	12,8	15,3	17,0	28,0	12,9	21,6
Afghanistan	25,0	21,0	4,9	0,9	16,0	17,8	8,0	23,4
Bosnia-Hercegovina	15,0	28,0	11,2	..	18,3	29,3	13,0	21,5
Kina	33,0	37,0	26,9	34,5	38,4	38,1	20,9	38,7
Tyskland	30,0	27,0	24,3	21,7	23,2	27,2	22,1	24,1
India	18,0	35,0	30,1	16,5	25,0	39,7	13,5	29,2
Iran	19,0	30,0	11,4	14,4	24,8	34,1	15,4	28,2
Irak	29,0	25,0	4,6	9,9	22,0	20,0	18,2	21,8
Pakistan	18,0	27,0	22,3	16,3	20,7	30,2	13,2	28,4
Polen	16,0	24,0	12,8	25,9	13,0	24,6	12,2	21,9
Russland	22,0	27,0	18,7	18,0	26,6	14,7	21,4	24,7
Somalia	21,0	24,0	2,9	12,6	14,8	21,9	6,9	22,4
Syria	6,0	24,0	2,6	17,3	11,0	28,6	11,5	23,1
Thailand	10,0	17,0	6,1	3,8	10,7	17,1	8,2	17,5
Tyrkia	14,0	24,0	10,2	7,9	19,7	23,8	10,8	20,8
Vietnam	18,0	34,0	32,1	19,9	23,0	32,0	12,4	28,1

Kilde: EDUC30 og EDUC34, <https://www.nordicstatistics.org/>
Innvandrere med minst to års botid.

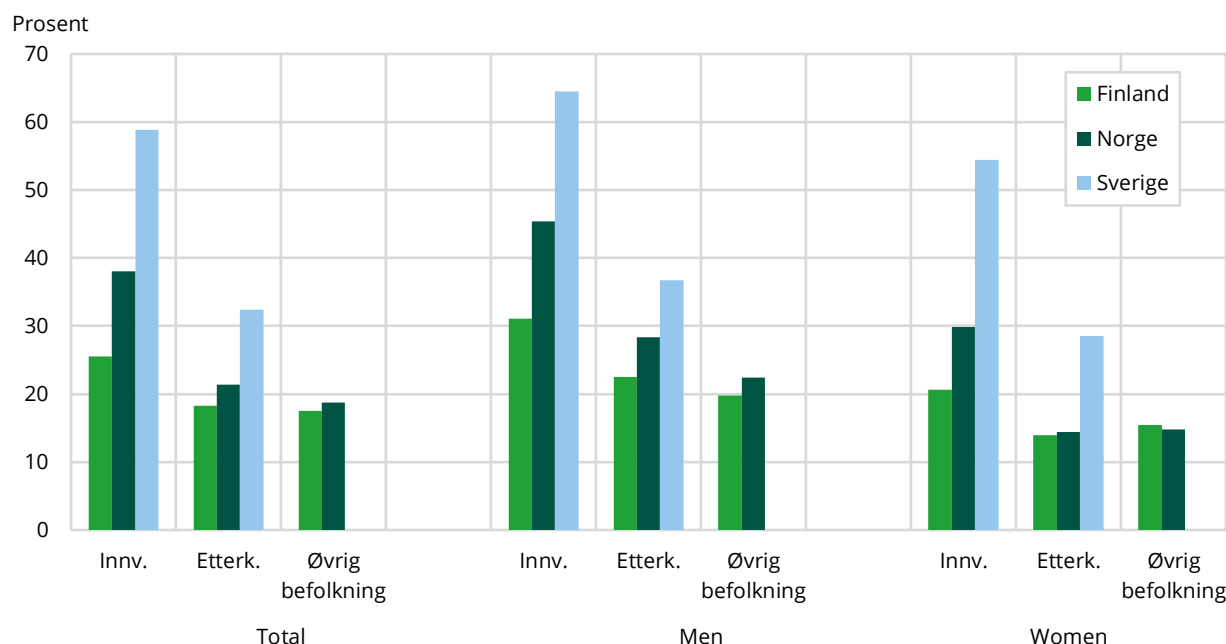
4.2. Andelen som ikke fullfører videregående utdanning blant dem som begynner

Tabellen EDUC31 viser andelen innvandrere som ikke fullførte videregående utdanning etter å ha startet utdanningen henholdsvis 5 og 6 år tidligere. Tabellen inneholder kun statistikk for Finland, Norge og Sverige. I tabellen EDUC31 finner vi kun tall for ISCED-nivå 3, og kortvarige fagskoleutdanninger under to år ikke er inkludert.

Sverige skiller seg ut med vesentlig høyere andeler som ikke fullfører videregående utdanning på normert tid, både blant innvandrere (omkring 6 av 10) og etterkommere (omkring 1 av 3). Andelen var lavest i Finland, der om lag 1 av 4 innvandrere og under 1 av 5 etterkommere ikke fullførte. I Norge gjaldt dette 38 prosent av innvandrerne og 21 prosent av etterkommerne.

Tall for den øvrige befolkningen i Sverige mangler, men både i Norge og Finland gjør etterkommere det nesten like bra som resten av befolkningen.

I alle tre land gjør kvinnene det bedre enn menn, med lavere andeler som ikke fullførte videregående utdanning i alle grupper. Dette gjelder spesielt for kvinnelige etterkommere i Finland og Norge, som ser ut til å ha noe lavere frafall enn kvinnene i befolkningen ellers.

Figur 4.3 Andel av elever som ikke fulførte videregående utdanning (ISCED 3) 5 år etter skolestart, etter kjønn. Prosent. 2021

Kilde: EDUC31, <https://www.nordicstatistics.org/>

4.3. Utdanningsnivået blant innvandrere og etterkommere

Tabell EDUC32 viser høyeste oppnådde utdanningsnivå blant innvandrere, etterkommere og den øvrige befolkningen i alderen 25-64 år.

Tidligere tall fra 2016 og 2018 har vist at det ikke er store, systematiske forskjeller i utdanningsnivået mellom de tre befolkningsgruppene i de nordiske landene. Imidlertid har innvandrere og etterkommere gjennomgående en noe høyere andel med bare grunnskoleutdanning enn resten av befolkningen; se Østby & Aalandslid (2020) og Østby & Gulbrandsen (2022).

Tabell 4.6 Utdanningsnivå blant innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i alderen 25-64 år. Prosent. 2021

	Grunnskole	Videregående	Universitet og høyskole	Ukjent
Innvandrere				
Danmark	18,0	29,0	46,0	7,0
Finland	.	.	.	.
Norge	26,5	29,7	42,6	1,1
Sverige	29,6	24,9	36,8	8,7
Etterkommere				
Danmark	24,0	31,0	43,0	2,0
Finland	19,5	51,7	28,8	.
Norge	21,8	25,3	50,5	2,3
Sverige	14,1	48,5	36,4	1,1
Øvrig befolkning				
Danmark	16,0	42,0	42,0	1,0
Finland	10,0	46,5	43,5	.
Norge	16,7	38,8	44,1	0,3
Sverige	10,6	50,0	38,8	0,5

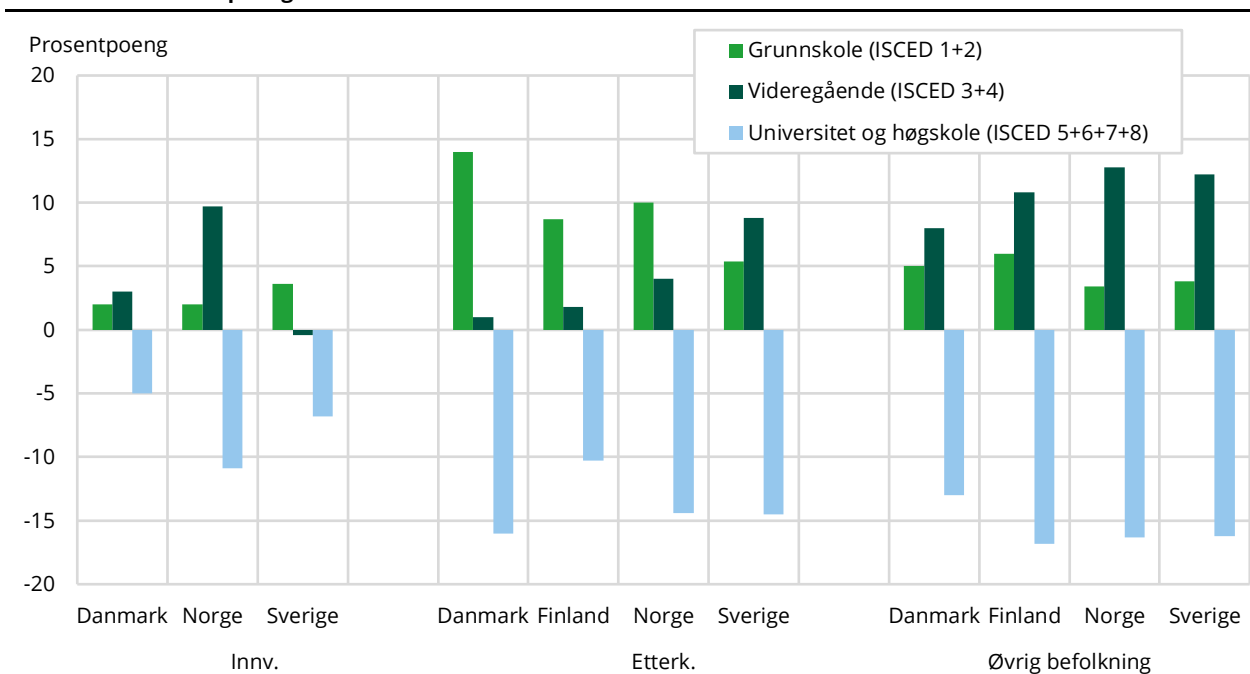
Kilde: EDUC32, <https://www.nordicstatistics.org/>

Dette mønsteret holder seg i 2021. Innvandrere har fortsatt vesentlig høyere andeler med kun grunnskoleutdanning, betydelig lavere andeler med videregående utdanning og nokså lik andel med høyere utdanning sammenlignet med den øvrige befolkningen (tabell 4.6). Etterkommere

forholdsvis unge, noe som forklarer en forholdsvis høy andel med kun grunnskoleutdanning sammenlignet med den øvrige befolkningen. Andelen med videregående utdanning blant etterkommere er høyere enn blant innvandrere, men stort sett lavere enn blant den øvrige befolkningen. Andelen etterkommere med videregående utdanning er høyest i Finland (52 prosent), som er høyere enn i den øvrige befolkningen. I Danmark og Norge finner vi høyere andeler med universitets- og høyskoleutdanning blant etterkommere enn blant den øvrige befolkningen, mens andelen er lavere blant etterkommere i Sverige, og særlig i Finland.

Menn ser ut til å ha høyere andeler med grunnskoleutdanning og videregående skole i alle land. Forskjellen er spesielt stor blant etterkommere på grunnskolenivå og i den øvrige befolkningen på videregående nivå. På universitets- og høyskolenivå er andelenes vesentlig høyere blant kvinner enn blant menn, i alle tre befolkningsgrupper og i alle land. Differansen på dette nivået er opptil 17 prosentpoeng. Særlig kvinner blant etterkommere og i den øvrige befolkningen ser ut til å være mer motiverte til å ta universitets- og høyskoleutdanning (figur 4.4).

Figur 4.4 **Forskjell i andel mellom menn og kvinner etter utdanningsnivå (andel menn minus andel kvinner). Prosentpoeng. 2021**

Kilde: EDUC32, <https://www.nordicstatistics.org/>

4.4. Innvandringsgrunnenes betydning for utdanningsforskjeller

Som nevnt i avsnitt 2.5, er det klare begrensninger i sammenlignbarheten til statistikk over innvandringsgrunner mellom landene. Dette betyr at vi bør være svært forsiktige med å trekke konklusjoner basert på innvandringsgrunnene. Likevel kan tallene i EDUC33 tolkes innenfor hvert enkelt land, siden kategoriene for arbeid, utdanning og andre innvandringsgrunner er samlet i en gruppe. Er det et mønster blant innvandrere og deres høyeste utdanningsnivå fordelt etter innvandringsgrunn? Svaret er definitivt ja.

Tabell 4.7 Høyeste utdanningsnivå blant innvandrere etter innvandringsgrunn. Norge og Sverige. Prosent. 2021

	Grunnskole (ISCED 1+2)		Videregående skole (ISCED 3+4)		Universitets- og høyskole (ISCED 5+6+7+8)	
	Norge	Sverige	Norge	Sverige	Norge	Sverige
Begge kjønn, i alt	34,9	35,0	21,0	23,7	42,3	35,0
Flukt og familie-flukt	51,6	42,3	21,6	27,5	23,7	27,4
Familie-andre	34,6	31,5	23,3	20,6	40,4	40,8
Andre (arbeid, utdanning og andre)	12,4	22,1	15,7	18,3	71,6	46,4
Men, i alt	36,9	37,1	21,2	23,5	40,7	33,0
Flukt og familie-flukt	52,3	44,0	21,3	27,4	24,3	26,8
Familie-andre	36,6	38,0	26,7	21,8	35,7	34,0
Andre (arbeid, utdanning og andre)	13,0	20,4	15,8	15,6	70,8	46,5
Kvinner, i alt	33,3	33,0	20,8	23,9	43,7	37,0
Flukt og familie-flukt	50,3	40,2	22,0	27,7	22,8	28,1
Familie-andre	33,9	27,8	22,1	19,9	42,2	44,6
Andre (arbeid, utdanning og andre)	11,7	24,2	15,5	21,5	72,5	46,2

Kilde: EDUC33, <https://www.nordicstatistics.org/>

Ikke overraskende er andelen med grunnskole (ISCED 1+2) som høyeste utdanningsnivå høyest blant flyktninger og deres familier. I Norge gjelder dette over halvparten av flyktningene og deres familie i alle år vi har data for. I Sverige er andelen noe lavere, med litt over 4 av 10 i alle årene. Blant familieinnvandrere som ikke er tilknyttet flyktninger (familie-andre), ligger andelen med kun grunnskole på litt over 30 prosent i begge landene. For de øvrige som har kommet på grunn av arbeid, utdanning eller andre årsaker, er andelen med grunnskole som høyeste utdanningsnivå betydelig lavere, med litt over 10 prosent i Norge og litt over 20 prosent i Sverige (tabell 4.7).

På videregående nivå (ISCED 3+4) ligger andelen noe høyere i Sverige enn i Norge i de fleste kategorier, med unntak av «familie-andre», hvor Norge har en høyere andel med videregående utdanning som høyeste utdanningsnivå.

Når det gjelder universitets- og høyskoleutdanning (ISCED 5+6+7+8), er bildet motsatt av det vi finner på grunnskolenivå. Norge har en svært høy andel av arbeids-, utdannings- og andre innvandrere med universitets- eller høyskoleutdanning (72 prosent). I Sverige er andelen i denne gruppen også høyest (46 prosent), men betydelig lavere enn i Norge. Blant flyktninger og deres familietilknyttede har om lag 1 av 4 utdanning på dette nivået i begge landene vi har data for. For familieinnvandrere som har kommet til andre enn flyktninger, er andelen litt over 40 prosent.

Kvinner har generelt en høyere andel med universitets- og høyskoleutdanning enn menn i både Norge og Sverige, mens menn har en noe høyere andel med grunnskoleutdanning som høyeste utdanning.

4.5. Oppsummering

I kapittel 4 har vi benyttet de fem utdanningstabellene i databasen og analysert på deltakelse, gjennomføring og utdanningsnivå blant innvandrere og etterkommere.

Utdanning er en av de viktigste integreringsarenaene for innvandrere og deres etterkommere og spiller en avgjørende rolle for deres fremtid i det samfunnet de skal bli en del av. Andelen som deltok i videregående utdanning varierer betydelig fra land til land, mens forskjellen blant etterkommere er noe mindre. Etterkommere av innvandrere har generelt høyere deltakelse i utdanning enn innvandrere.

Vi har kun statistikk for Finland, Norge og Sverige når det gjelder gjennomføringsstatistikk. Sverige skiller seg ut med vesentlig høyere andeler som ikke fullfører videregående utdanning, mens andelene er lavest i Finland. I alle tre land gjør kvinnene det bedre enn menn, med lavere andeler som ikke fullfører videregående utdanning.

Landbakgrunn og innvandringsgrunn spiller en viktig rolle når vi ser på utdanningsnivå. Innvandrere og etterkommere har fortsatt vesentlig høyere andeler med grunnskoleutdanning som høyeste fullførte utdanning og betydelig lavere andeler med videregående utdanning sammenlignet med den øvrige befolkningen. Andelen med grunnskole som høyeste utdanningsnivå er høyest blant flyktninger og deres familietilknyttede.

5. Arbeidsmarkedsdeltakelse

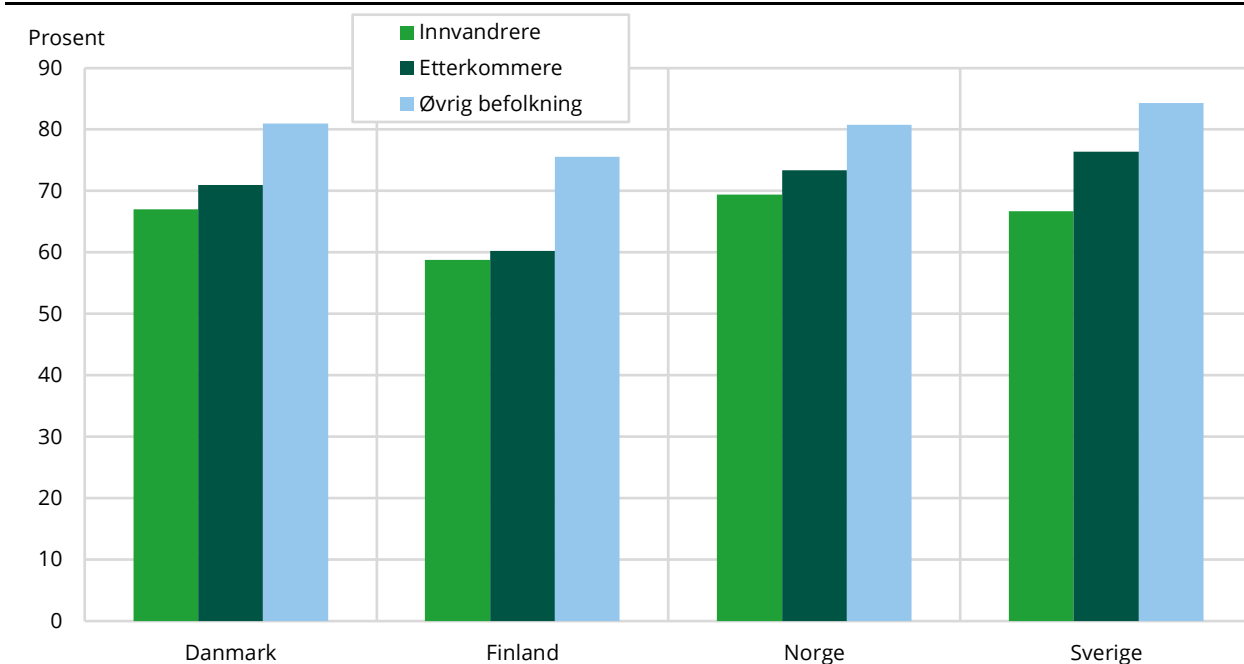
- For innvandrere i alderen 20-64 år er sysselsettingen generelt lavere enn for den øvrige befolkningen i de nordiske landene. Forskjellen er størst i Sverige og minst i Norge.
- Etterkommere har noe høyere sysselsettingsandeler enn innvandrere, men ligger fortsatt betydelig lavere enn den øvrige befolkningen.
- Finland har de laveste sysselsettingsandelene for innvandrere i alderen 20-64 år (59 prosent), mens Norge har de høyeste (69 prosent).
- Innvandrere med bakgrunn fra Afrika og Asia har lavere sysselsettingsandeler sammenlignet med innvandrere fra andre verdensregioner.
- Blant innvandrere i alderen 20-64 år er sysselsettingsandelen vesentlig høyere for menn enn for kvinner, mens blant etterkommere er andelen sysselsatte høyere for kvinner enn for menn.
- Det er stor forskjell i sysselsettingen blant innvandrere med kort botid, men forskjellene blir langt mindre mellom innvandrere fra ulike deler av verden når botiden øker.
- Flyktninger og deres familietilknyttede har noe høyere sysselsetting i Sverige enn i Norge, mens det er høyere sysselsettingsandeler blant de andre innvandringsgrunnene i Norge enn i Sverige.

5.1. Hvor store andeler var sysselsatte?

Blant den øvrige befolkningen i aldersgruppen 20-64 år ser vi at Sverige har den høyeste sysselsettingsandelen, med 84 prosent. Danmark og Norge følger etter med henholdsvis 81 prosent, mens Finland har den laveste andelen på 76 prosent (figur 5.1).

Til sammenligning er sysselsettingen blant innvandrere generelt lavere enn for den øvrige befolkningen. Forskjellen er størst i Sverige (18 prosentpoeng) og minst i Norge (11 prosentpoeng). Finland har den laveste sysselsettingsandelen for innvandrere (59 prosent), mens Norge har den høyeste (69 prosent).

Etterkommere har noe høyere sysselsettingsandeler enn innvandrere, spesielt i Sverige, men ligger fortsatt betydelig lavere enn den øvrige befolkningen. Blant etterkommere har Sverige den høyeste andelen sysselsatte (76 prosent), mens Finland har den laveste (60 prosent) (figur 5.1).

Figur 5.1 Andel sysselsatt blant innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i alderen 20-64 år. Prosent. 2021

Kilde: WORK30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Blant innvandrere har menn ofte en høyere sysselsettingsandel enn kvinner, mens blant etterkommere er det vanlig at kvinner har noe høyere sysselsettingsandeler enn menn. Forskjellene i sysselsetting mellom kjønnene er mindre blant etterkommere enn blant innvandrere (se WORK30 i den nordiske databasen, <https://www.nordicstatistics.org/>).

Sysselsettingsandelene varierer betydelig etter verdensregion. Innvandrere fra de nordiske landene (utenom rapporteringslandet) har en høy sysselsettingsgrad, spesielt i Norge. Innvandrere fra EU/EFTA/Storbritannia, resten av Europa, og Sør- og Mellom-Amerika har også generelt høye sysselsettingsandeler. Derimot er sysselsettingsnivået lavere for innvandrere fra Afrika og Asia, spesielt i Finland, som konsekvent har de laveste sysselsettingsandelene for innvandrere fra alle regioner (tabell 5.1).

Sysselsettingsmønstrene vi observerer her gjenspeiler kulturelle avstander og ulike innvandringsgrunner for innvandrere fra forskjellige deler av verden. Det er ikke overaskende at innvandrere fra nordiske landene, eller at innvandrere fra Europa, som i hovedsak er arbeidsinnvandrere, har høyere sysselsettingsandeler. Flyktninger og deres familier har sannsynligvis flere hindringer for å komme seg i jobb sammenlignet med arbeids- eller utdanningsinnvandrere.

Tabell 5.1 Andel sysselsatte innvandrere i alderen 20-64 år, etter verdensregion og rapporteringsland. Prosent. 2021.

	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Den øvrige befolkningen	81	76	81	84
Innvandrere	67	59	69	67
Andre nordiske land	70	68	81	70
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	74	67	75	72
Resten av Europa	67	62	72	75
Afrika	64	49	59	61
Asia	61	53	63	63
Nord-Amerika and Oseania	65	56	70	66
Sør- og Mellom-Amerika	72	58	71	75

Kilde: WORK30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Etterkommere i alderen 20-44 år har høyere sysselsettingsandeler enn innvandrere i samme aldersgruppe, spesielt i Sverige og Norge. Etterkommere med bakgrunn fra Afrika og Asia i Finland, Norge og Sverige skiller seg ut ved å ha høyere sysselsettingsandeler enn innvandrere fra de samme regionene (tabell 5.2).

Tabell 5.2 Andel sysselsatte etterkommere i alderen 20-44 år, etter verdensregion og rapporteringsland. Prosent. 2021.

	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Den øvrige befolkningen	81	76	82	83
Innvandrere	71	59	71	66
Etterkommere	71	60	73	74
Andre nordiske land	72	52	73	79
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	74	60	72	74
Resten av Europa	73	63	76	77
Afrika	64	56	68	66
Asia	71	61	74	73
Nord-Amerika and Oseania	71	..	73	66
Sør- og Mellom-Amerika	70	57	72	75

Kilde: WORK30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Situasjonen som ble beskrevet basert på data om etterkommere etter verdensregion fra inngangen til 2019 er fortsatt gyldig, se Østby & Gulbrandsen (2022). Etterkommere med foreldre fra Afrika har gjennomgående lavere sysselsettingsnivå enn de med bakgrunn fra Asia, og har det laveste sysselsettingsnivået, godt under 70 prosent i alle land ved inngangen til 2021. Etterkommere med foreldre fra andre verdensregioner har stort sett sysselsettingsnivåer omkring eller over 70 prosent, særlig de med nordisk bakgrunn og arbeidsinnvandrere fra EU27/EFTA/Storbritannia, hvor andelen var spesielt høy i tre av de fire nordiske landene. I Finland er sysselsettingsandelen for etterkommerne også konsekvent lavere sammenlignet med de andre landene.

Tabell 5.3 Andel sysselsatte innvandrere og etterkommere i alderen 20-64 år fra utvalgte land. Prosent. 2021

	Danmark		Finland		Norge		Sverige	
	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.	Innv.	Etterk.
Alle 20-64 år	67	71	59	60	69	73	67	76
Afghanistan	61	68	44	..	63	..	65	63
Bosnia and Hercegovina	61	72	69	..	74	76	80	76
Kina	64	74	53	62	66	76	55	68
Tyskland	70	75	67	54	78	72	69	80
India	73	77	64	63	72	79	65	77
Iran	61	71	53	60	63	67	70	71
Irak	51	66	36	51	53	64	63	66
Pakistan	61	72	55	63	58	74	57	72
Polen	78	76	67	61	75	77	75	75
Romania	77	75	60	46	71	..	71	71
Russland	67	61	57	50	70	..	70	62
Somalia	50	58	40	56	45	60	52	59
Syria	51	64	23	..	43	..	53	76
Thailand	79	72	63	..	75	..	75	71
Tyrkia	60	74	54	58	55	73	68	80
Vietnam	72	72	63	70	68	80	71	74

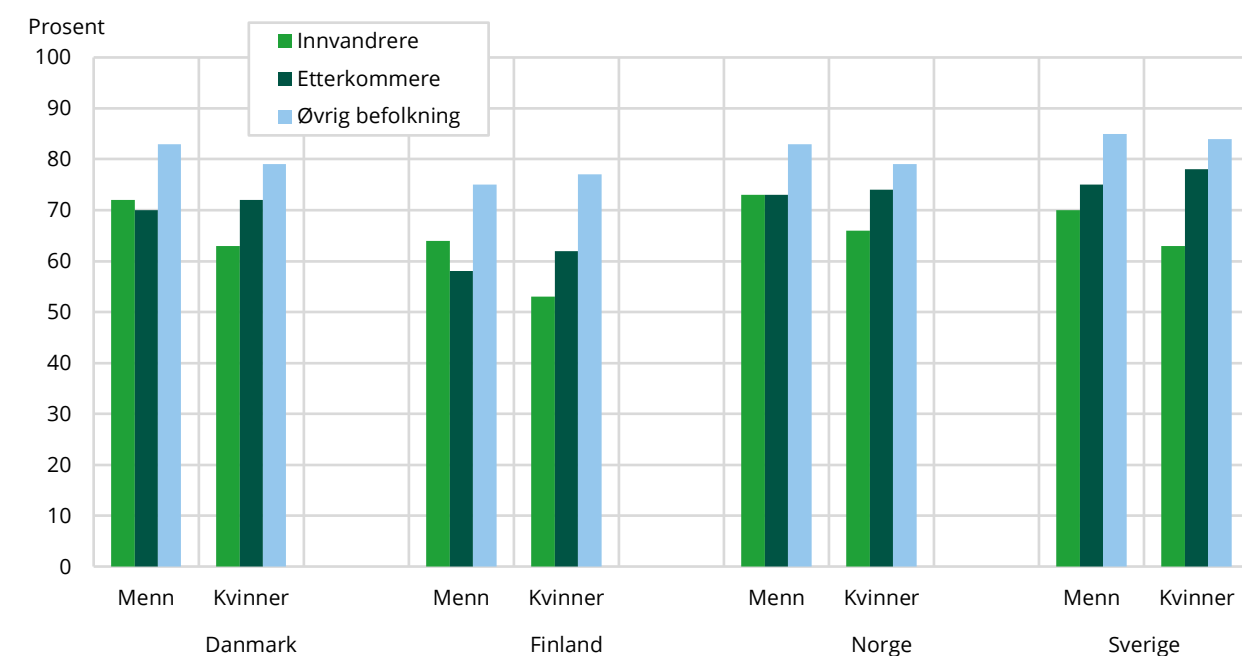
Kilde: WORK30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Tabell 5.3 viser at andel sysselsatte varierer etter landbakgrunn. Vi finner høy sysselsetting blant innvandrere med bakgrunn fra Polen, Tyskland, India, Thailand og Vietnam. Blant gruppene med lave sysselsettingsandeler finner vi for eksempel Somalia, Syria og Irak. Tyrkia og Russland er eksempler på land med moderate sysselsettingsandeler.

Sammenligner vi de nordiske landene, ser vi et forholdsvis stabilt bilde når det gjelder sysselsettingsandeler blant innvandrere: Finland har lavest andelen sysselsatte for de fleste land i tabellen, og Danmark har også stort sett lavere andeler enn Norge og Sverige. Sverige har ofte høyere andel sysselsatte enn Norge blant flyktninger fra Asia og Afrika, mens andelen i jobb var høyere i Norge blant for eksempel kinesere og tyskere. Dette mønsteret var i hovedtrekk det samme ved inngangen til 2017 og 2019.

Som påpekt i Østby& Gulbrandsen (2022), har alderssammensetningen blant etterkommerne i de nordiske landene stor betydning for at deres sysselsetting er høyere blant innvandrere. Etterkommere er gjennomgående unge, og dermed er det få som er så gamle at de får redusert yrkesdeltakelse av den grunn. Etterkommere ser ofte ut til å ha høyere sysselsettingsandeler enn innvandrere i Danmark, Norge og Sverige. I Finland er det derimot flere grupper hvor etterkommere har en lavere andel sysselsatte enn innvandrere. Etterkommere av innvandrere fra Bosnia-Hercegovina, Pakistan, India og Vietnam har relativt høye sysselsettingsandeler.

Figur 5.2 Andel sysselsatte innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i alderen 20-64 år, etter kjønn og rapporteringsland. Prosent. 2021

Kilde: WORK30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Figur 5.2 viser sysselsettingsandeler etter kjønn for personer i alderen 20-64 år. Blant innvandrere er andelen sysselsatte vesentlig høyere blant menn enn blant kvinner, mens blant etterkommere er andelen sysselsatte høyere blant kvinner enn blant menn. I den øvrige befolkningen er det stort sett en litt høyere andel menn enn kvinner som er sysselsatt, bortsett fra i Finland, hvor andelen sysselsatte menn er noe lavere enn kvinner. Denne figuren viser et gjennomsnittsbilde, og i de neste delene skal vi se nærmere på hvordan kjønnsforskjellene varierer innenfor gruppene basert på botid.

5.2. Sysselsettingsandel og botid

Mange studier har vist at sysselsettingsandelen blant flere innvandrergupper øker med lengre botid i vertslandet. Dette omtales ofte som botidseffekt på integrering. Det er imidlertid ikke selve botiden som er avgjørende, men snarere de mulighetene innvandrere får over tid til å tilegne seg språkferdigheter, fullføre utdanning, bygge nettverk og kvalifisere seg for det lokale arbeids-

markedet. Jo lengre tidsperspektivet er, desto bedre grunnlag har vi for å analysere sammenhengen mellom botid og sysselsetting.

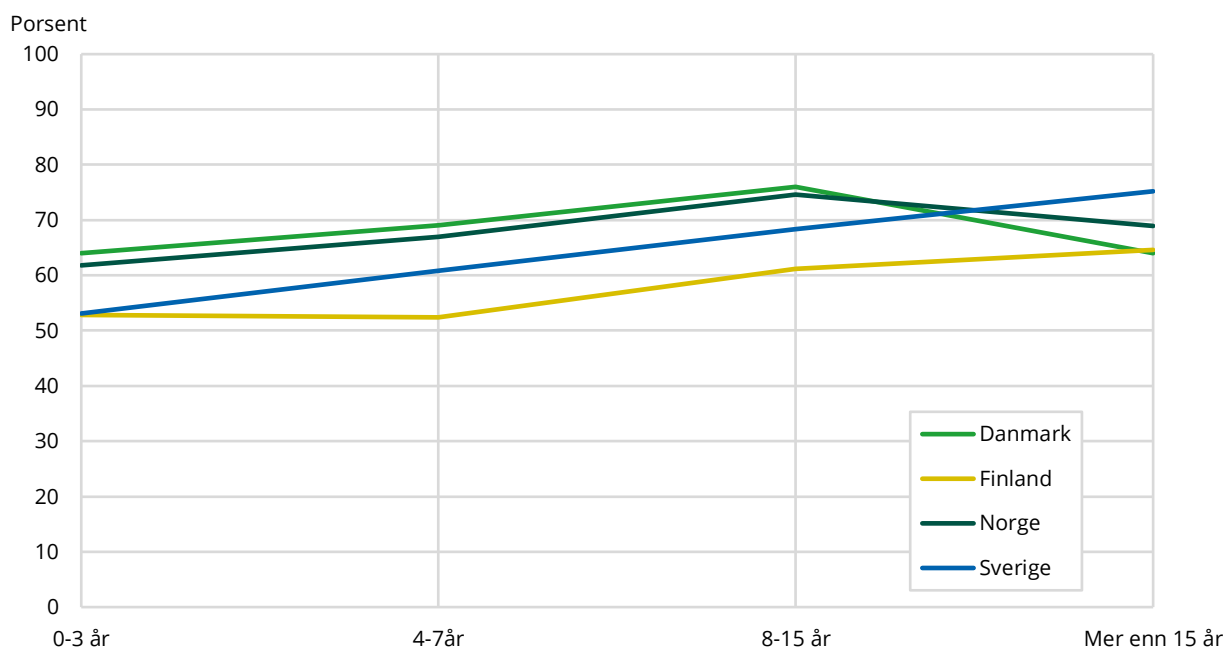
I den nordiske databasen finnes det tabeller som kategoriserer botid i ulike intervaller: kort (0-3 år), mellomlang (4-7 år), lang (8-15 år) og svært lang botid (mer enn 15 år).

For Sverige viser statistikken at sysselsettingsandelen øker jo lengre innvandrere har bodd i landet. Andelen starter på litt over 50 prosent blant nyankomne og ender på over 75 prosent for de med svært lang botid, noe som er det høyeste nivået blant de fire landene.

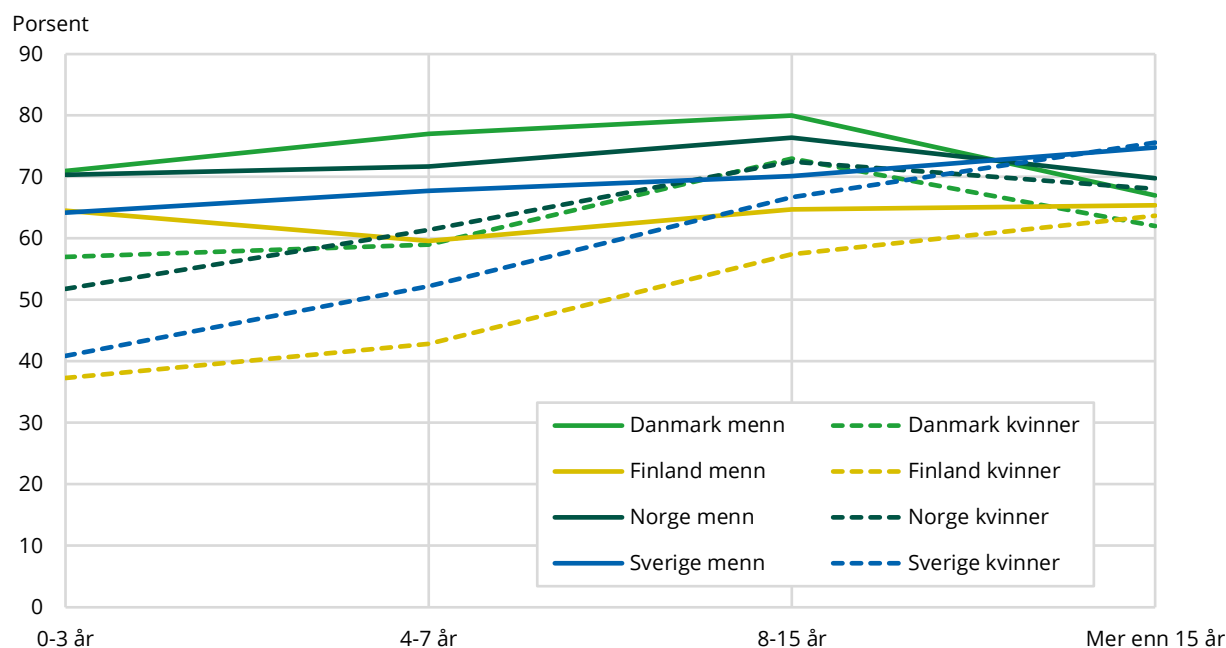
I Finland er det også en økning i sysselsetting for alle botidsintervaller, men både nivået og veksten er mer moderat enn i Sverige.

Derimot ser vi stagnasjon og en tydelig nedgang i sysselsettingsandelen blant innvandrere i Norge, og særlig i Danmark. I begge landene er sysselsettingsandelen høyere enn i Sverige og Finland blant dem med kort botid, og andelen øker raskt blant dem med mellomlang og lang botid. Deretter synker den markant blant dem med svært lang botid. Nedgangen er mer uttalt i Danmark enn i Norge, og i Danmark er andelen sysselsatte blant dem med mer enn 15 års botid omtrent like lav som blant dem med 0-3 års botid (figur 5.3).

Figur 5.3 Andel sysselsatte innvandrere i de fire nordiske landene etter botid. Prosent. 2021

Kilde: WORK31, <https://www.nordicstatistics.org/>

Figur 5.4 Andel sysselsatte innvandrere i de nordiske landene, etter botid og kjønn. Prosent. 2021

Kilde: WORK31, <https://www.nordicstatistics.org/>

Figur 5.4 viser at menn generelt har en høyere andel sysselsatte enn kvinner. Forskjellen er størst blant dem med kort botid, og minst blant dem med svært lang botid. Kvinner ser ut til å ta igjen mennene etter mer enn 15 års botid. Dette skyldes at økningen i andelen sysselsatte ofte er raskere blant kvinner enn blant menn. Kvinner i Sverige skiller seg ut med å starte med en av de laveste sysselsettingsandelene (41 prosent), men ende opp med en av de høyeste (76 prosent), som er høyere enn blant mannlige innvandrere i Sverige. I de tre andre landene ligger kvinner konsekvent lavere enn menn, og kjønnsforskjellene minsker markant over tid.

Når vi ser på andelen sysselsatte innvandrere i de fire nordiske landene etter botid og verdensregioner, finner vi både forskjeller og likheter, se tabell 5.4. Generelt kan vi konkludere med det samme som Østby & Gulbrandsen (2022) viste: Det er stor forskjell i sysselsetting mellom innvandrere med kort og middels botid, men i alle landene blir forskjellene mellom innvandrere fra ulike deler av verden mindre etter hvert som botiden øker.

Tabell 5.4 Andel sysselsatte blant innvandrere, etter botid og verdensregion. 20-64 år. Prosent. 2021

	Total	0-3 år	4-7 år	8-15 år	Mer enn 15 år
Danmark					
Norden	70,0	55,0	67,0	78,0	78,0
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	74,0	68,0	75,0	79,0	78,0
Resten av Europa	67,0	72,0	77,0	78,0	61,0
Afrika	64,0	61,0	73,0	73,0	59,0
Asia	61,0	57,0	61,0	73,0	59,0
Nord-Amerika og Oseania	65,0	56,0	62,0	68,0	78,0
Sør- og Mellom-Amerika	72,0	69,0	71,0	75,0	74,0
Finland					
Norden	68,0	56,2	61,9	70,3	77,0
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	67,2	65,2	61,1	67,7	72,6
Resten av Europa	62,4	59,5	55,6	61,5	66,0
Afrika	49,0	34,2	45,2	52,7	54,1
Asia	53,2	45,6	47,7	57,8	60,0
Nord-Amerika og Oseania	55,5	49,3	54,4	53,7	66,6
Sør- og Mellom-Amerika	57,8	48,8	55,1	60,9	65,7
Norge					
Norden	80,9	73,3	78,4	82,2	82,8
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	75,2	71,0	70,4	77,7	80,0
Resten av Europa	71,9	68,4	79,2	77,0	68,5
Afrika	58,8	37,7	62,5	62,4	58,2
Asia	63,1	47,0	59,5	72,0	64,1
Nord-Amerika og Oseania	70,1	55,0	75,7	78,0	74,7
Sør- og Mellom-Amerika	71,4	62,2	72,8	75,6	72,1
Sverige					
Norden	70,0	47,0	65,3	62,8	75,2
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	71,8	63,6	68,3	73,7	78,7
Resten av Europa	75,0	65,1	71,7	75,6	77,8
Afrika	61,4	39,8	61,0	63,5	71,5
Asia	62,7	48,2	56,6	66,4	72,5
Nord-Amerika og Oseania	66,4	55,9	63,2	68,5	77,9
Sør- og Mellom-Amerika	74,7	59,0	68,0	75,4	80,4

Kilde: WORK31, <https://www.nordicstatistics.org/>

I alle land finner vi at sysselsettingsandelen øker med lengre botid, men veksten varierer mellom regionene. Dette gjelder spesielt for innvandrere fra Afrika og Asia, som har lavere sysselsettingsandeler i de første årene, men der andelen øker over tid. Som tidligere nevnt, er det mange flyktninger og deres familier blant innvandrere fra Afrika og Asia. Disse gruppene møter flere utfordringer i starten enn arbeidsinnvandrere og familieinnvandrere som er tilknyttet personer uten flyktningbakgrunn. Innvandrere fra de nordiske landene har gjennomgående høyere sysselsettingsandeler sammenlignet med andre verdensregioner, uavhengig av botid. Norge har de høyeste sysselsettingsandelene for nordiske innvandrere, spesielt etter mer enn 15 år (83 prosent). Innvandrere fra EU27/EFTA/Storbritannia har jevnt høye sysselsettingstall i alle fire land, med en liten økning etter mange års botid.

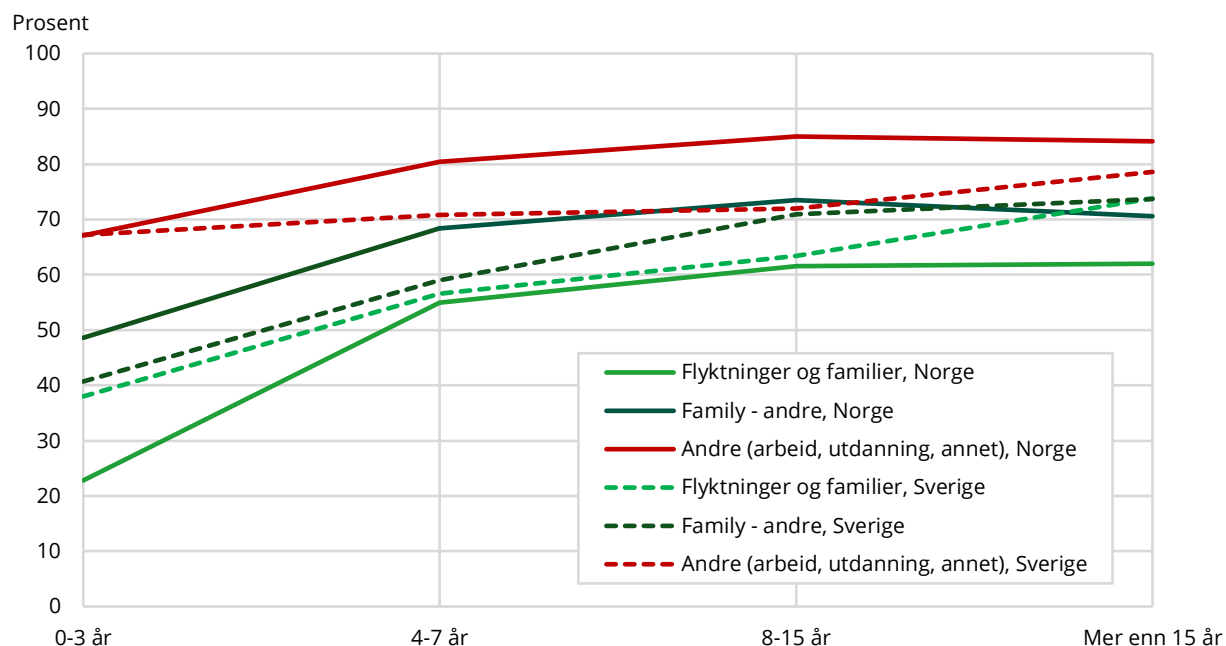
Finland har generelt lavere sysselsettingsandeler for ikke-nordiske innvandrere sammenlignet med de andre nordiske landene. Dette gjelder spesielt for innvandrere fra Afrika og Asia, hvor sysselsettingen starter lavt og øker mindre markant over tid enn i de andre landene.

5.3. Innvandringsgrunn, sysselsetting og botid

Tabell WORK32 viser sysselsettingsandeler etter innvandringsgrunn og botid, med data tilgjengelig for Norge og Sverige. Som diskutert i kapittel 2.5 og 4.4, er data om innvandringsgrunn i den nordiske databasen mangelfulle, og det er viktig å tolke disse tallene med forsiktighet.

Generelt ser vi i figur 5.5 at sysselsettingen er høyere i Sverige enn i Norge for flyktninger og deres familietilknyttede, uavhengig av botid. Derimot er sysselsettingsandelene høyere i Norge enn i Sverige blant innvandrere med andre innvandringsgrunner.

Figur 5.5 Andel sysselsatte blant innvandrere i alderen 20-64 år, etter innvandringsgrunn og botid. Prosent. 2021

Kilde: WORK32, <https://www.nordicstatistics.org/>

Flyktninger og deres familier i både Norge og Sverige har lav sysselsetting de første årene, men sysselsettingsandelen øker tydelig jo lengre de har bodd i landet. I Norge starter flyktninger og familier med en lavere sysselsettingsrate for de første tre årene, sammenlignet med Sverige. Etter 8-15 år er nivåene nesten like, men flyktninger og deres familier i Sverige har en noe høyere sysselsettingsandel enn i Norge.

I både Norge og Sverige ser vi en betydelig høyere sysselsetting blant familieinnvandrere til personer uten flyktningbakgrunn (familie-andre) sammenlignet med flyktninger og deres familier, uavhengig av botid. I Norge ligger sysselsettingsnivået rett under 50 prosent for nyankomne (0-3 år) og stiger til 71 prosent etter mer enn 15 år. I Sverige starter denne gruppen med lavere sysselsettingsnivå i de første årene, men stiger til 74 prosent etter mer enn 15 år.

Gruppen «Andre», som inkluderer arbeids-, utdannings-, annet og ukjent innvandringsgrunner, har den høyeste sysselsettingen fra starten av i både Norge og Sverige (67 prosent). Dette reflekterer at gruppen i stor grad består av arbeidsinnvandrere som har fått oppholdstillatelse nettopp for å jobbe. I Norge stiger sysselsettingsandelen jevnt til 84 prosent etter mer enn 15 år, mens den i Sverige øker til 79 prosent.

Generelt viser Sverige en litt sterkere utvikling for flyktninger og deres familier på lang sikt, med vekst i takt med botid og høyest sysselsetting etter mer enn 15 år. Norge har en høyere sysselsetting for innvandrere i kategorien «familie- andre» i de fleste botidsintervaller, men Sverige tar igjen Norge på lang sikt.

Samlet sett øker sysselsettingen med botid for alle grupper i begge land, men Norge har en noe raskere økning for nyankomne med flyktninger og deres familier. Sverige viser derimot en sterkere økning blant dem med middels og lang botid, spesielt for gruppen «familie-andre». I Norge stagnerer veksten etter 8-15 år, og reduseres blant dem med svært lang botid. Til sammenligning ser vi at veksten i Sverige ikke stopper etter 8-15 år.

5.4. Oppsummering

Generelle trender i sysselsetting viser at innvandrere har betydelig lavere sysselsettingsandel enn den øvrige befolkningen, mens etterkommerne har noe høyere sysselsetting enn innvandrerne. Norge har den høyeste sysselsettingsandelen blant innvandrere i alderen 20-64 år, mens Finland ligger lavest.

Blant innvandrere har menn generelt høyere sysselsetting enn kvinner. Forskjellen er betydelig større blant innvandrere enn i den øvrige befolkningen, men den minsker over tid. I Sverige oppnår kvinner en høyere sysselsettingsandel enn menn etter mer enn 15 års botid. Blant etterkommerne har kvinner litt høyere sysselsettingsandel enn menn i alle land i 2021.

Innvandrere fra Norden, EU27/EFTA/Storbritannia og andre europeiske land har høyere sysselsettingsnivåer, mens de fra Afrika og Asia har lavere sysselsettingsandeler, spesielt i Finland. Ulike innvandringsgrunner forklarer dette mønsteret. Den førstnevnte gruppen består i stor grad av arbeidsinnvandrere og deres familietilknyttede, mens innvandrere fra Afrika og Asia ofte er flyktninger og deres familier. Flyktninger har lavere sysselsettingsandeler i begynnelsen, men andelen øker betydelig etter flere års opphold, særlig i Sverige.

Sysselsettingen stiger med lengre botid i alle nordiske land, men det er variasjoner mellom land og innvandrergupper. Innvandrere fra Afrika og Asia starter med lavere sysselsettingsandeler, men andelen øker med botiden. I Danmark og Norge synker sysselsettingen blant dem med lengst botid, mens den fortsetter å stige i Finland og særlig i Sverige.

Dette mønsteret illustrerer at ulike faktorer som demografisk sammensetning, innvandringsgrunn, botid og integreringspolitikken påvirker innvandrernes og etterkommernes muligheter til å finne sin plass i samfunnet. Dette bildet er i hovedtrekk det samme som vi har observert tidligere.

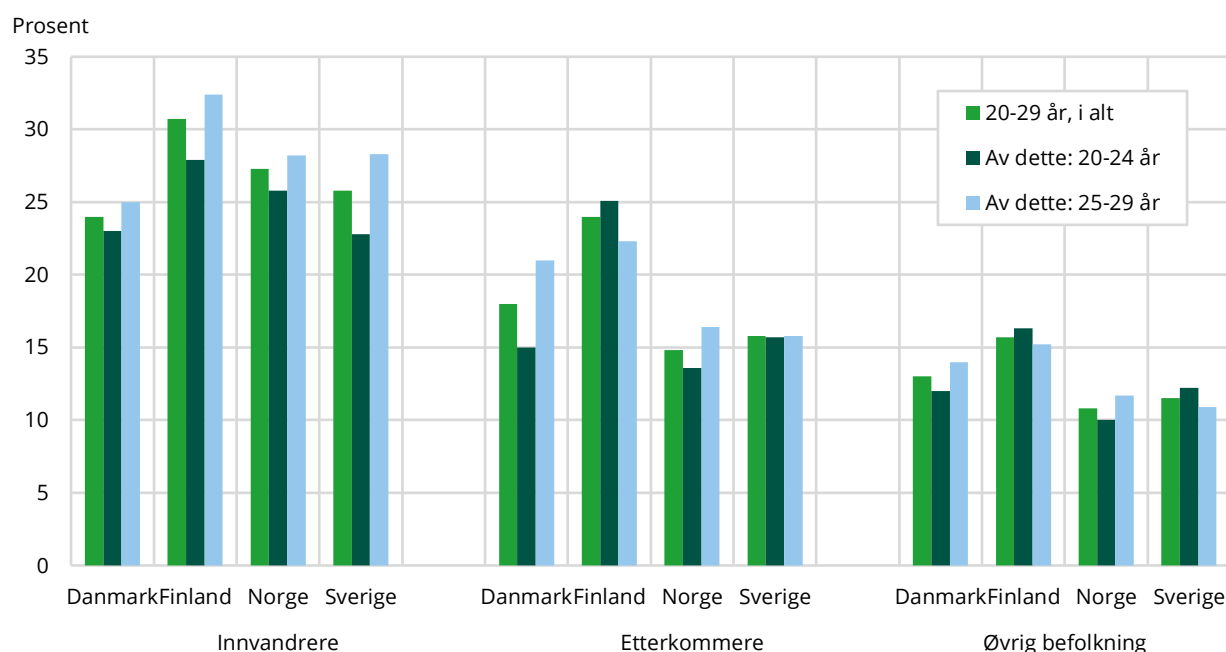
6. Hva med dem som er hverken i arbeid eller utdanning?

- Innvandrere 20-29 år har vesentlig høyere andeler som er hverken i arbeid, opplæring eller utdanning (NEET) enn etterkommere, og nivået er om lag dobbelt så høyt som i den øvrige befolkningen.
- Innvandrerkvinner har konsekvent *høyere* NEET-andeler enn innvandrer menn i alle land, med de største forskjellene i Finland.
- Blant etterkommere ser vi det motsatte av det vi fant blant innvandrere. Kvinnene har konsekvent litt *lavere* NEET-andeler enn mennene i alle land i 2021.
- Andelen NEET er høyest blant innvandrere fra Nord-Amerika og Oseania, deretter Afrika, og så dem fra Asia.
- Etterkommere fra Bosnia-Hercegovina og Vietnam har lavere andel NEET, mens somaliske etterkommere har de høyeste NEET-andelene, men med stor nedgang fra 2016.

NEET er en forkortelse av «Not in Education, Employment or Training» som brukes om personer som er utenfor arbeid, utdanning eller opplæring. I den nordiske databasen er NEET-andelen avgrenset til bosatte i alderen 20-29 år som er utenfor arbeid, utdanning eller opplæring.

Det er viktig å følge med NEET-andelen av flere grunner. Denne målingen setter søkelyset på unge som faller utenfor, ikke bare de som ikke er sysselsatt, men også de som er ikke involvert i opplæring eller utdanning. NEET-målingen kan gi et dypere og mer nyansert bilde av unge enn arbeidsledighetsdata.

Figur 6.1 Andel av befolkningen som er utenfor arbeid, utdanning eller opplæring, etter alder. Prosent. 2021

Kilde: LABO30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Generelt ser vi i figur 6.1 at innvandrere i alderen 20-29 år har vesentlig høyere NEET-andel enn etterkommere, og nivået er omtrent dobbelt så høyt som i den øvrige befolkningen i alle de nordiske landene. Finland har de høyeste andelene blant innvandrerne, mens Danmark har den laveste.

Etterkommere har lavere NEET-andel enn innvandrere, men høyere enn den øvrige befolkningen. Norge skiller seg ut med en spesielt lav NEET-andel for etterkommere (15 prosent). Andelen blant etterkommere er høyest i Finland (24 prosent).

Gruppen 20-29 år deles videre i to undergrupper: en med de yngste (20-24 år) og en med de eldre (25-29 år) (figur 6.1). Ser vi på de to aldersgruppene, er det høyere NEET-andel blant innvandrere i den eldre enn i den yngre aldersgruppen i alle fire landene. Bildet er mer variert blant etterkommere. I Sverige er andelen som står utenfor omtrent lik blant de yngre og de eldre, mens NEET-andelen er høyere blant de eldre etterkommerne i Danmark og Norge. I Finland synker NEET-andelen med økende alder blant etterkommere. Som vi har sett i kapittel 4, kan det tyde på at både innvandrere og etterkommere i Finland tar videregående og høyere utdanning når de blir eldre.

NEET-andelen er betydelig lavere blant 20-29 åringer i den øvrige befolkningen i alle fire land, og Norge er landet med lavest andel, om lag 1 av 10. Finland har høyest andel på omkring 16 prosent.

6.1. NEET-andeler og kjønnsforskjeller

Data på nordisk nivå viser tydelig kjønnsforskjeller blant dem som er utenfor arbeid, utdanning og opplæring. Tabell 6.1 viser at innvandrerkvinner konsekvent har høyere NEET-andeler enn innvandrer menn i alle land, med de største forskjellene i Finland (11 prosentpoeng). Forskjellene er omkring 7 prosentpoeng i Danmark, Norge og Sverige, noe som er også ganske betydelig.

Blant etterkommere ser vi det motsatte av det vi fant blant innvandrere. Kvinnene har konsekvent lavere NEET-andeler enn mennene i alle land i 2021. Kjønnsforskjellene er stort sett mindre blant etterkommere enn blant innvandrere.

Forskjellene mellom kjønnene i øvrig befolkning er mindre markerte, og stort sett er det lavere andeler kvinner som er utenfor arbeid, utdanning eller opplæring (tabell 6.1).

Kjønnsforskjellene peker på behovet for tiltak som spesifikt retter seg mot innvandrerkvinner og mannlige etterkommere i denne gruppen for å forbedre deltakelsen i utdanning og arbeid.

Tabell 6.1 Andeler av befolkningen i alderen 20-29 år utenfor arbeids, utdanning og opplæring, etter kjønn. Prosent. 2021

	Danmark			Finland			Norge			Sverige		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Innvandrere	24,0	21,0	28,0	30,7	25,6	36,7	27,3	23,9	30,9	25,8	22,7	29,6
Etterkommere	18,0	20,0	15,0	24,0	26,1	21,9	14,8	17,0	12,5	15,8	19,3	12,1
Øvrig befolkning	13,0	12,0	13,0	15,7	17,2	14,1	10,8	11,2	10,4	11,5	12,7	10,2

Kilde: LABO30, <https://www.nordicstatistics.org/>

6.2. NEET-andeler og landbakgrunn

I kapittel 5.1 så vi at det er tydelige forskjeller når det gjelder andel sysselsatte etter landbakgrunn. I tabell 6.2 og 6.3 ser vi at andel NEET også varierer fra region til region og fra land til land. NEET-andelen blant innvandrere er stort sett høyest for innvandrere fra Nord-Amerika og Oseania, deretter Afrika, og så Asia. Forskjellene i NEET-andelen blant personer med bakgrunn fra Afrika og Asia sammenlignet med andre regioner er mindre enn forskjellene vi fant når vi ser på sysselsettingsandeler i kapittel 5.1.

Etterkommere i Finland har høyere andeler som er utenfor i alle verdensregioner sammenlignet med de andre landene. Forskjellene mellom regioner og land er ellers små.

Finland har gjennomgående høyere NEET-andeler både blant innvandrere og etterkommere med bakgrunn fra de fleste regioner, mens Norge og Danmark ofte har de laveste andelenene, særlig blant etterkommere fra Europa og Asia.

Tabell 6.2 Andeler av befolkningen i alderen 20-29 utenfor arbeids, utdanning og opplæring, etter verdensdeler. Prosent. 2021

	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Innvandrere				
I alt	24,0	30,7	27,3	25,8
Norden (ekskl. rapporteringsland)	18,0	32,5	23,4	25,6
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	24,0	30,7	30,9	27,0
Resten av Europa	21,0	29,1	20,7	23,4
Afrika	25,0	35,8	27,0	28,9
Asia	26,0	29,5	25,4	24,7
Nord-Amerika og Oseania	44,0	38,6	39,4	34,6
Sør og Mellom-Amerika	25,0	28,2	26,9	23,1
Etterkommere				
I alt	18,0	24,0	14,8	15,8
Norden (ekskl. rapporteringsland)	16,0	32,2	14,8	17,6
EU27/EFTA/Storbritannia (ekskl. Norden)	16,0	23,7	15,3	17,5
Resten av Europa	15,0	19,3	12,7	13,4
Afrika	22,0	29,7	20,7	20,8
Asia	17,0	23,0	13,4	14,6
Nord-Amerika og Oseania	19,0	..	21,3	21,0
Sør og Mellom-Amerika	21,0	30,8	19,0	17,1

Kilde: LABO30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Østby & Aalandslid (2020) og Østby & Gulbrandsen (2022) har vist noen fellestrekk blant utvalgte enkelt land. Andelen NEET blant innvandrere fra Syria var svært høy i 2016 da mange var nyankomne, og allerede i 2018 hadde den sunket betydelig. Andelen som stod utenfor blant syrere fortsatte å gå ned, og i 2021 var den stort sett mer enn halvert i alle land. Somaliere hadde også nær eller over 50 prosent som stod utenfor i 2016, og andelen var stort sett omkring 30 prosent i 2021. Det er registrert lavere andel som stod utenfor blant innvandrere fra Afghanistan, og i 2021 hadde innvandrere fra Afghanistan gjennomgående lavere NEET-andeler enn i de foregående årene. Dette gjelder i alle land. Andelen har vært stabilt lave i hele perioden blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina og Vietnam.

Andeler blant etterkommere fra enkelte land er noe mangelfull i basen, da ikke alle land har mange nok etterkommere i alderen 20-29 år som stod utenfor til å møte grenseverdiene som er satt for å ivareta konfidensialitet (se fotnote til tabellen LABO30, <https://www.nordicstatistics.org/>). Det er fortsatt slik at etterkommere med bakgrunn fra Somalia har høyest andeler utenfor, men også i denne gruppen var andelen noe lavere i 2021 enn i de tidligere årene. Etterkommere med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina og Vietnam har vesentlig lavere NEET-andeler sammenlignet med de andre utvalgte landene (tabell 6.3).

Tabell 6.3 Andeler utenfor arbeids, utdanning og opplæring blant innvandrere og etterkommere i alderen 20-29 år, for utvalgte land. Prosent. 2016, 2018 og 2021

	Danmark			Finland			Norge			Sverige		
	2016	2018	2021	2016	2018	2021	2016	2018	2021	2016	2018	2021
Innvandrere												
Afghanistan	29,2	26,0	18,0	49,2	44,5	26,9	27,0	23,0	19,7	25,5	27,0	16,4
Bosnia and Hercegovina	22,2	23,6	21,0	30,7	32,8	31,6	18,2	18,1	16,3	16,6	15,7	18,1
Kina	39,2	37,2	26,0	36,2	32,0	29,8	32,8	29,5	30,8	34,1	32,0	36,7
India	39,8	37,2	28,0	32,9	31,1	26,4	40,5	38,5	32,1	42,8	38,0	33,8
Iran	42,9	35,8	23,0	38,7	33,7	25,1	30,3	24,4	19,0	24,3	26,7	18,2
Pakistan	49,9	46,6	31,0	29,9	26,0	29,3	37,0	35,1	30,7	46,3	42,0	32,0
Somalia	49,9	40,6	27,0	56,4	48,2	37,7	48,2	38,0	30,5	43,4	34,9	30,5
Syria	75,0	56,6	35,0	82,9	72,6	45,7	79,5	46,5	31,0	65,9	37,0	26,9
USA	..	..	44,0	46,4	38,0	42,1	40,0	40,5	43,5	40,9	36,5	33,8
Vietnam	31,5	28,6	25,0	21,9	19,4	23,2	28,5	25,8	18,7	32,2	30,6	23,8
Etterkommere												
Afghanistan	..	20,2	15,0	..	..	..	..	..	..	16,8	18,6	14,0
Bosnia and Hercegovina	15,4	16,4	13,0	..	..	..	11,8	13,9	11,2	12,5	11,2	11,9
Kina	..	..	10,0	..	..	16,4	..	..	..	..	..	12,8
India	..	..	13,0	..	..	22,0	..	..	9,2	..	..	11,6
Iran	20,0	17,4	14,0	31,9	24,8	27,9	20,1	16,1	14,5	15,4	14,4	13,8
Pakistan	23,8	23,0	18,0	..	..	16,1	19,8	18,3	16,2	20,3	16,8	17,0
Somalia	41,0	35,2	25,0	42,7	36,1	31,0	30,9	27,6	26,4	30,1	28,4	23,8
Syria	..	..	21,0	..	..	..	..	..	..	..	..	13,2
USA	..	..	19,0	..	..	..	..	..	..	..	..	22,6
Vietnam	14,8	14,6	11,0	20,0	15,1	16,7	13,6	11,6	9,8	15,3	11,7	10,8

Kilde: LABO30, <https://www.nordicstatistics.org/>

Referanser

- Bjerre, J., Drescher, M. & Tofting, K. (2019). Indvandrere og efterkommere i de nordiske lande. <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetAnalyse.aspx?cid=32554> (Opprinnelig utgitt DSTAnalyse)
- Bye, K. S. (2021). Utdanning og lønnsnivå hos innvandrere. Statistiske sentralbyrå. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/utdanning-og-lonnsniva-hos-innvandrere>
- Kalcic, M. & Ye, J. (2023). Utdanningsløp blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/artikler/utdanningslop-blant-innvandrerne-i-norge>
- Norlén, G., Helenick, T. & Refsgaard, K., red. (2024). *State of the Nordic region 2024*. Nordregio. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1871728/FULLTEXT04.pdf>
- Olsen, B. & Bye, K. S. (2022). Flyktninger i og utenfor arbeidsmarkedet 2020. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/flyktninger-i-og-utenfor-arbeidsmarkedet-2020>
- Statistikmyndigheten SCB. Statistik om invandring – frågor och svar: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/produktrelaterat/Fordjupad-information/statistik-om-invandring---fragor-och-svar/>
- Statistisk sentralbyrå. (2023). *Flyttinger*. <https://www.ssb.no/befolkning/flytting/statistikk/flyttinger>
- Østby, L. & Henriksen, K. (2013). Innvandrere- hva vi nå vet og ikke vet. Innvandrere og dere barn-og vår kunnskap om dem. *Samfunnsspeilet*, 5/2013. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-hva-vi-naa-vet-og-ikke-vet>
- Østby, L. & Aalandslid, V. (2020). *Innvandring og innvandrere i Norden, en komparativ analyse* (Rapport 2020/40). Statistiske sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandring-og-innvandrere-i-norden>
- Østby, L. & Gulbrandsen, F. B. (2022). *Innvandring og innvandrere i Norden, 2016–2020. Oppdatering og en komparativ analyse* (Rapport 2022/11). Statistiske sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/flytting/artikler/innvandring-og-innvandrere-i-norden-2016-2020>

Vedlegg A: Vedleggstabeller

Tabell A1 Innvandringer til de fem nordiske landene, etter statsborgerskap. Antall. 1990-2022

	Danmark		Finland		Island		Norge		Sverige	
	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger
1990	21 000	19 715	7 066	6 492	2 055	1 111	9 800	15 694	6 728	53 320
1991	21 445	22 122	5 763	13 238	2 281	1 708	10 209	16 074	5 805	43 926
1992	21 893	21 484	4 204	10 350	1 980	979	9 581	17 162	5 814	39 534
1993	22 921	20 479	3 921	10 874	1 749	949	9 416	22 295	7 037	54 835
1994	23 984	20 977	3 978	7 633	1 796	880	9 044	17 867	8 864	74 734
1995	24 042	39 145	4 877	7 345	1 929	938	9 196	16 482	9 808	36 079
1996	22 918	31 527	5 755	7 539	2 406	1 258	9 211	17 196	10 577	29 318
1997	22 694	27 411	5 417	8 147	2 584	1 406	9 931	22 026	11 399	33 419
1998	22 542	28 830	5 852	8 340	2 788	1 774	9 957	26 747	13 690	35 701
1999	22 353	27 883	6 807	7 937	2 867	1 918	9 612	32 230	15 266	34 573
2000	22 105	30 810	7 785	9 110	2 741	2 462	8 757	27 785	16 030	42 629
2001	22 330	33 654	7 918	11 037	2 487	2 515	8 852	25 412	16 678	44 117
2002	22 181	30 597	8 141	9 971	2 360	1 855	9 334	30 788	16 484	47 603
2003	22 062	27 692	8 406	9 432	2 351	1 353	9 170	26 787	15 807	47 988
2004	21 990	27 870	8 822	11 511	2 838	2 512	8 618	27 864	14 448	47 580
2005	22 469	29 989	8 611	12 744	3 093	4 680	8 793	31 355	13 932	51 297
2006	22 469	34 281	8 583	13 868	2 762	7 070	8 351	37 425	15 352	80 398
2007	22 067	42 702	8 525	17 504	3 228	9 318	8 276	53 498	15 949	83 536
2008	22 781	50 981	9 208	19 906	2 817	7 471	8 140	58 821	17 853	83 318
2009	22 411	46 032	8 612	18 087	2 385	3 392	8 504	56 682	18 517	83 763
2010	21 530	47 670	7 424	18 212	2 637	2 988	8 787	65 065	19 765	79 036
2011	21 264	48 858	9 065	20 416	2 824	2 754	8 739	70 759	20 615	75 852
2012	21 879	50 633	7 944	23 334	3 130	2 827	8 558	70 012	20 462	82 597
2013	22 223	56 995	8 068	23 873	3 139	3 932	8 855	66 934	20 484	95 361
2014	22 016	65 547	7 860	23 647	2 640	4 348	8 601	61 429	20 866	106 100
2015	22 549	76 323	7 332	21 414	2 498	4 963	8 208	59 068	20 372	113 868
2016	22 186	72 179	7 631	27 274	3 099	7 859	8 292	58 508	20 019	142 986
2017	21 937	67 445	8 062	23 735	3 171	11 758	8 418	49 774	19 513	124 976
2018	21 902	65 427	7 960	23 146	2 738	11 537	8 079	44 406	18 171	114 431
2019	21 275	62 643	8 580	24 178	2 460	9 546	7 583	44 570	17 570	98 235
2020	21 696	48 644	9 638	23 260	2 718	7 711	7 257	30 818	16 729	65 789
2021	18 356	57 922	8 321	28 043	2 397	8 547	7 343	46 604	16 005	74 626
2022	18 141	103 040	7 528	42 470	2 049	15 438	7 194	83 281	15 705	86 731

Kilde: MIGR01 <https://www.nordicstatistics.org/>

Tabell A2 Sum innvandringer til hvert nordisk land fra enkeltland, og totalt. Antall. 1990-2022

Innvandringer fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Total
Total	2 163 118	787 731	234 754	1 620 084	2 810 570	7 616 257
Danmark	..	12 494	35 914	96 626	117 245	
Færøyene	43 269	..	1 827	2 158	0	
Grønland	85 299	..	537	784	0	
Finland	14 774	..	1 616	22 049	101 752	
Island	40 901	1 554	..	21 530	18 925	
Norge	100 389	18 681	16 323	..	156 575	
Sverige	118 390	107 520	17 900	179 744	..	
Estland	6 744	81 598	597	9 747	12 427	111 113
Latvia	17 178	5 699	4 635	19 360	14 110	60 982
Litauen	40 247	3 037	9 531	63 676	22 609	139 100
Belgia	19 809	5 145	850	7 103	14 405	47 312
Kypros	1 693	1 004	128	932	2 877	6 634
Frankrike	54 910	10 551	3 195	23 040	37 417	129 113
Hellas	13 041	5 337	862	9 684	35 930	64 854
Nederland	33 692	7 592	1 861	19 798	30 824	93 767
Irland	10 930	3 291	602	3 638	9 364	27 825
Italia	45 069	9 795	2 484	14 717	36 522	108 587
Luxembourg	5 078	1 343	926	876	2 890	11 113
Malta	1 448	867	106	544	2 225	5 190
Polen	94 517	8 830	47 284	158 484	102 865	411 980
Portugal	14 268	2 685	4 263	8 860	8 652	38 728
Slovakia	9 462	1 125	1 868	7 684	3 695	23 834
Slovenia	1 866	353	313	788	1 939	5 259
Spania	63 947	19 773	4 640	35 646	48 928	172 934
Storbritannia	123 177	27 696	7 665	60 264	98 038	316 840
Tsjekkia	9 944	1 917	2 680	4 402	6 580	25 523
Tsjekkoslovakia (tidl.)	597	203	70	130	350	1 350
Tyskland	145 321	25 284	8 173	58 239	94 345	331 362
Øst-Tyskland (tidligere DDR)	35	..	..	17	0	
Ungarn	16 125	5 072	1 474	6 800	17 020	46 491
Østerrike	10 739	2 835	859	4 204	9 485	28 122
Sveits	21 200	6 362	1 080	7 328	17 559	53 529
Bulgaria	23 613	4 004	1 002	11 206	14 240	54 065
Romania	71 543	6 468	4 662	23 640	38 749	145 062
Tyrkia	34 678	17 711	222	20 585	71 074	144 270
Russland	14 216	75 949	987	25 367	33 452	149 971
Sovjetunionen (tidl.)	860	7 810	59	531	0	9 260
Hviterussland	1 531	1 366	104	1 715	4 434	9 150
Ukraina	64 863	10 662	2 962	25 891	14 892	119 270
Andre Europa	49 825	16 719	4 930	60 139	158 364	289 977
USA	139 931	24 954	11 362	58 433	93 051	327 731
Canada	20 982	5 301	2 222	10 278	14 632	53 415
Andre Amerika	54 025	12 012	4 168	38 253	85 817	194 275
Etiopia	6 390	5 309	193	17 063	35 688	64 643
Marokko	5 606	3 154	349	5 837	11 112	26 058
Somalia	15 539	10 932	170	28 862	57 575	113 078
Andre Afrika	65 372	29 944	3 082	81 144	166 520	346 062
Afghanistan	11 341	6 331	367	16 021	47 366	81 426
Bangladesh	4 386	4 881	77	2 804	14 692	26 840
Filippinene	24 910	8 959	3 272	33 322	17 436	87 899
India	41 290	16 378	1 001	26 411	67 899	152 979
Irak	18 728	19 840	520	26 768	130 002	195 858
Iran	19 434	10 273	365	16 398	78 681	125 151
Japan	12 353	4 289	498	4 986	12 807	34 933
Kina	47 663	20 806	2 308	20 953	63 285	155 015
Libanon	14 261	2 671	71	12 528	37 270	66 801
Pakistan	20 428	5 622	279	24 304	33 079	83 712
Sri Lanka	5 672	2 444	192	8 644	6 636	23 588
Syria	38 804	5 424	620	23 143	174 305	242 296

Innvandringer fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Total
Thailand	25 482	15 893	1 967	29 823	54 894	128 059
Vietnam	10 627	10 388	1 347	10 451	17 360	50 173
Andre Asia	69 362	26 735	2 544	54 114	125 299	278 054
Oseania	42 125	6 831	1 499	12 330	25 769	88 554
Statsløse	603	..	..	0	19	
Ukjent	22 616	9 984	1 076	39 756	78 618	152 050

Kilde: MIGR01 <https://www.nordicstatistics.org/>
Tabell A3 Utvandring fra de fem nordiske landene, etter statsborgerskap. Antall. 1990-2022

	Danmark		Finland		Island		Norge		Sverige	
	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger	Nasjonal statsborger	Utenlandsk statsborger
1990	23 528	8 855	5 539	938	2 806	1 041	14 016	9 768	8 957	16 239
1991	22 167	10 462	4 867	1 117	1 995	987	9 881	8 357	9 734	15 011
1992	22 557	9 358	4 570	1 485	1 775	1 438	8 744	8 057	12 582	13 144
1993	22 350	9 994	4 887	1 518	2 016	885	8 452	10 451	15 039	14 835
1994	23 819	10 891	7 138	1 534	2 657	779	9 892	9 583	16 915	15 746
1995	23 521	11 109	7 441	1 516	3 566	719	10 320	8 992	18 573	15 411
1996	24 355	12 957	7 578	3 009	3 444	664	10 558	10 032	19 426	14 458
1997	24 336	14 057	8 272	1 582	3 158	763	11 223	10 034	23 240	15 303
1998	24 693	15 647	9 126	1 691	3 021	661	10 876	12 005	24 381	14 136
1999	25 098	16 242	9 966	2 000	2 709	954	10 152	12 690	22 123	13 581
2000	26 887	16 530	10 183	4 128	2 679	810	11 923	14 931	21 515	12 573
2001	26 688	17 292	10 996	2 157	2 959	1 075	11 093	15 216	19 439	12 702
2002	25 731	17 750	10 134	2 757	3 380	1 110	10 675	12 273	18 813	14 196
2003	25 272	18 194	9 805	2 278	2 964	873	10 327	14 345	19 889	15 134
2004	25 936	19 081	9 470	4 186	3 276	1 544	9 415	13 856	20 565	16 021
2005	26 249	19 620	9 737	2 632	2 975	938	9 081	12 628	22 266	15 852
2006	26 339	20 447	9 394	2 713	3 042	1 535	9 563	12 490	24 875	20 033
2007	24 150	18 558	9 330	3 113	3 395	4 019	8 798	13 324	24 990	20 428
2008	23 437	24 734	9 161	4 496	3 294	5 850	8 457	15 158	26 052	19 242
2009	21 528	30 460	8 114	4 037	4 851	5 761	8 168	18 381	20 883	18 357
2010	21 871	30 226	8 782	3 123	4 340	3 419	9 010	22 496	26 792	22 061
2011	22 864	32 918	9 326	3 334	4 135	2 847	9 583	22 883	27 506	23 673
2012	22 348	32 559	9 619	4 226	4 066	2 210	9 929	21 298	25 116	26 631
2013	22 343	34 073	9 658	4 235	3 175	2 298	10 680	25 036	26 112	24 603
2014	21 690	37 536	10 015	5 471	3 400	2 475	8 555	23 320	24 861	26 376
2015	21 831	34 509	10 879	5 426	3 763	2 247	10 090	27 384	24 497	31 333
2016	21 544	39 534	11 710	6 372	3 245	3 644	9 994	30 730	22 425	23 453
2017	21 006	43 745	10 167	6 806	2 819	3 870	10 220	26 623	22 248	23 372
2018	20 909	47 736	11 538	7 603	2 803	4 916	9 856	24 526	22 884	24 097
2019	20 127	54 470	10 036	7 227	2 635	4 410	9 256	17 570	22 407	25 311
2020	15 871	43 549	8 529	6 555	2 161	5 833	6 884	19 860	22 195	26 742
2021	16 267	33 536	8 245	5 214	1 569	4 455	8 288	26 009	25 443	22 841
2022	18 858	44 066	9 154	6 481	2 626	5 097	9 414	23 122	29 892	20 700
I alt	756 170	830 695	293 366	120 960	100 699	80 127	323 373	553 428	712 635	633 595

Kilde: MIGR02 <https://www.nordicstatistics.org/>

Tabell A4 Sum utvandring fra hvert nordisk land til enkelte land, og totalt. Antall. 1990-2022

Utvandring til:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Total
Total	1 586 865	414 326	180 826	876 801	1 346 235	4 405 053
Danmark	..	13 791	40 403	95 654	114 372	
Færøyene	37 229	..	1 720	1 834	0	
Grønland	69 536	..	490	424	0	
Finland	12 596	..	1 534	18 011	107 760	
Island	35 633	1 541	..	16 140	17 092	
Norge	98 007	21 311	21 117	..	173 823	
Sverige	117 356	100 696	19 008	155 619	..	
Estland	4 415	27 914	321	2 307	4 412	39 369
Latvia	9 568	1 146	1 903	2 802	3 103	18 522
Litauen	22 427	917	4 612	10 924	4 460	43 340
Belgia	16 890	6 102	742	5 141	12 594	41 469
Kypros	1 197	799	112	581	2 357	5 046
Frankrike	44 368	9 785	2 251	14 432	29 238	100 074
Hellas	7 807	2 632	299	2 133	16 740	29 611
Nederland	26 234	8 256	1 854	11 215	20 210	67 769
Irland	9 177	3 517	505	2 017	7 078	22 294
Italia	28 384	5 715	1 599	5 441	14 797	55 936
Luxembourg	4 774	1 963	860	802	3 441	11 840
Malta	1 567	958	92	449	2 688	5 754
Polen	45 986	3 863	24 931	30 683	24 659	130 122
Portugal	8 165	2 139	2 738	2 684	8 597	24 323
Slovakia	5 050	469	1 300	3 043	1 301	11 163
Slovenia	1 180	188	218	208	869	2 663
Spania	50 917	19 724	3 461	22 819	40 712	137 633
Storbritannia	115 947	32 235	7 218	51 595	101 216	308 211
Tsjekkia	7 028	1 316	1 798	1 927	3 306	15 375
Tsjekkoslovakia (tidl.)	453	134	48	90	320	1 045
Tyskland	111 498	26 050	7 046	28 257	62 745	235 596
Øst-Tyskland (tidligere DDR)	27	..	0	11	0	
Ungarn	8 595	2 595	768	2 103	6 887	20 948
Østerrike	8 823	3 149	802	2 689	8 327	23 790
Sveits	21 453	8 764	1 219	6 027	19 385	56 848
Bulgaria	7 952	1 110	410	1 544	2 558	13 574
Romania	25 415	1 046	1 280	3 123	6 729	37 593
Tyrkia	15 826	1 987	95	4 738	10 937	33 583
Russland	5 991	9 225	392	3 333	5 139	24 080
Sovjetunionen (tidl.)	324	258	16	151	0	749
Hviterussland	567	103	37	236	329	1 272
Ukraina	21 331	626	210	887	1 361	24 415
Andre Europa	12 328	1 527	1 951	12 935	14 980	43 721
USA	130 198	27 721	11 148	47 557	100 598	317 222
Canada	18 567	5 441	2 272	7 938	14 434	48 652
Andre Amerika	32 124	3 940	1 395	13 124	31 746	82 329
Etiopia	1 449	327	96	2 171	2 219	6 262
Marokko	2 068	508	119	1 712	1 842	6 249
Somalia	5 690	1 546	6	1 999	5 043	14 284
Andre Afrika	34 138	4 156	1 654	18 324	25 851	84 123
Afghanistan	809	138	11	277	641	1 876
Bangladesh	1 705	289	64	976	2 059	5 093
Filippinene	9 025	609	752	4 494	2 967	17 847
India	21 953	4 797	369	6 436	20 041	53 596
Irak	3 984	1 026	55	3 176	14 502	22 743
Iran	4 505	477	87	1 370	7 465	13 904
Japan	10 304	2 968	410	3 125	10 464	27 271
Kina	28 650	6 560	1 581	4 747	22 386	63 924
Libanon	5 629	186	31	1 042	6 825	13 713
Pakistan	8 715	439	142	6 672	4 511	20 479
Sri Lanka	1 581	171	71	1 701	1 043	4 567
Syria	2 538	97	27	592	2 367	5 621

Utvandringer til:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Total
Thailand	12 063	2 614	482	5 975	12 481	33 615
Vietnam	3 907	843	139	1 064	1 978	7 931
Andre Asia	45 343	9 373	1 600	21 329	39 745	117 390
Oseania	39 242	7 391	1 534	9 769	27 994	85 930
Statsløse	235	..	..	0	0	
Ukjent	140 422	9 137	1 421	186 376	132 511	469 867

Kilde: MIGR02 <https://www.nordicstatistics.org/>

Tabell A5 Nettoinnvandring for hvert nordisk land fra enkelte land, og total. Antall. 1990-2022

Nettoinnvandring fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Total
Total	576 253	373 405	53 928	743 283	1 464 335	3 211 204
Danmark	..	-1 297	-4 489	972	2 873	
Færøyene	6 040	..	107	324	0	
Grønland	15 763	..	47	335	0	
Finland	2 178	..	82	4 038	-6 008	
Island	5 268	13	..	5 390	1 833	
Norge	2 382	-2 630	-4 794	..	-17 248	
Sverige	1 034	6 824	-1 108	24 125	..	
Estland	2 329	53 684	276	7 440	8 015	71 744
Latvia	7 610	4 553	2 732	16 558	11 007	42 460
Litauen	17 820	2 120	4 919	52 752	18 149	95 760
Belgia	2 919	-957	108	1 962	1 811	5 843
Kypros	496	205	16	351	520	1 588
Frankrike	10 542	766	944	8 608	8 179	29 039
Hellas	5 234	2 705	563	7 551	19 190	35 243
Nederland	7 458	-664	7	8 583	10 614	25 998
Irland	1 753	-226	97	1 621	2 286	5 531
Italia	16 685	4 080	885	9 276	21 725	52 651
Luxembourg	304	-620	66	74	-551	-727
Malta	-119	-91	14	95	-463	-564
Polen	48 531	4 967	22 353	127 801	78 206	281 858
Portugal	6 103	546	1 525	6 176	55	14 405
Slovakia	4 412	656	568	4 641	2 394	12 671
Slovenia	686	165	95	580	1 070	2 596
Spania	13 030	49	1 179	12 827	8 216	35 301
Storbritannia	7 230	-4 539	447	8 669	-3 178	8 629
Tsjekkia	2 916	601	882	2 475	3 274	10 148
Tsjekkoslovakia (tidl.)	144	69	22	40	30	305
Tyskland	33 823	-766	1 127	29 982	31 600	95 766
Øst-Tyskland (tidligere DDR)	8	..	0	6	0	14
Ungarn	7 530	2 477	706	4 697	10 133	25 543
Østerrike	1 916	-314	57	1 515	1 158	4 332
Sveits	-253	-2 402	-139	1 301	-1 826	-3 319
Bulgaria	15 661	2 894	592	9 662	11 682	40 491
Romania	46 128	5 422	3 382	20 517	32 020	107 469
Tyrkia	18 852	15 724	127	15 847	60 137	110 687
Russland	8 225	66 724	595	22 034	28 313	125 891
Sovjetunionen (tidl.)	536	7 552	43	380	0	8 511
Hviterussland	964	1 263	67	1 479	4 105	7 878
Ukraina	43 532	10 036	2 752	25 004	13 531	94 855
Andre Europa	37 497	15 192	2 979	47 204	143 384	246 256
USA	9 733	-2 767	214	10 876	-7 547	10 509
Canada	2 415	-140	-50	2 340	198	4 763
Andre Amerika	21 901	8 072	2 773	25 129	54 071	111 946
Etiopia	4 941	4 982	97	14 892	33 469	58 381
Marokko	3 538	2 646	230	4 125	9 270	19 809
Somalia	9 849	9 386	164	26 863	52 532	98 794
Andre Afrika	31 234	25 788	1 428	62 820	140 669	261 939
Afghanistan	10 532	6 193	356	15 744	46 725	79 550
Bangladesh	2 681	4 592	13	1 828	12 633	21 747
Filippinene	15 885	8 350	2 520	28 828	14 469	70 052
India	19 337	11 581	632	19 975	47 858	99 383
Irak	14 744	18 814	465	23 592	115 500	173 115
Iran	14 929	9 796	278	15 028	71 216	111 247
Japan	2 049	1 321	88	1 861	2 343	7 662
Kina	19 013	14 246	727	16 206	40 899	91 091
Libanon	8 632	2 485	40	11 486	30 445	53 088
Pakistan	11 713	5 183	137	17 632	28 568	63 233
Sri Lanka	4 091	2 273	121	6 943	5 593	19 021
Syria	36 266	5 327	593	22 551	171 938	236 675

Nettoinnvandring fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Total
Thailand	13 419	13 279	1 485	23 848	42 413	94 444
Vietnam	6 720	9 545	1 208	9 387	15 382	42 242
Andre Asia	24 019	17 362	944	32 785	85 554	160 664
Oseania	2 883	-560	-35	2 561	-2 225	2 624
Statsløse	368	..	..	0	19	
Ukjent	-117 806	847	-345	-146 620	-53 893	-317 817

Kilde: MIGR03 <https://www.nordicstatistics.org/>

Tabell A6 Nettoinnvandring for hvert nordisk land fra enkelte land, og total. Antall. 2022

Nettoinnvandring fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Total	58 257	34 363	9 764	57 939	51 844
Danmark	..	1	-497	81	-890
Færøyene	179	..	8	12	0
Grønland	633	..	-5	13	0
Finland	103	..	16	117	-241
Island	155	15	..	-52	-25
Norge	-1 575	42	84	..	-314
Sverige	710	332	14	633	0
Estland	75	801	36	208	316
Latvia	433	730	324	1103	1 000
Litauen	526	152	440	1 667	880
Belgia	361	12	9	203	229
Kypros	66	35	11	40	3
Frankrike	918	115	96	664	677
Hellas	514	254	158	695	1 360
Nederland	607	3	9	483	971
Irland	240	-60	46	106	-59
Italia	1 950	321	155	683	1 713
Luxembourg	94	16	6	8	32
Malta	-14	52	8	19	-2
Polen	3 287	418	2 143	5 160	3 624
Portugal	930	81	252	680	358
Slovakia	116	61	84	171	165
Slovenia	41	18	11	22	52
Spania	1 398	231	265	1 253	363
Storbritannia	923	173	85	307	-1 470
Tsjekkia	150	52	125	122	295
Tsjekkoslovakia (tidl.)	0	0	-2	0	0
Tyskland	4 097	294	146	1 307	2 114
Øst-Tyskland (tidligere DDR)	0	..	0	0	0
Ungarn	408	187	166	237	478
Østerrike	163	21	15	91	100
Sveits	-104	-113	-15	-16	-200
Bulgaria	1 263	226	43	463	617
Romania	5 159	422	789	1 457	1 952
Tyrkia	798	1 367	16	727	2 237
Russland	678	5 593	41	634	1 404
Sovjetunionen (tidl.)	0	0	0	0	0
Hviterussland	67	209	5	114	197
Ukraina	28 355	1 488	2 271	17 828	842
Andre Europa	953	1 784	252	1 685	3 620
USA	707	90	82	720	-151
Canada	69	-1	11	211	-131
Andre Amerika	2 036	541	898	1 081	2 581
Etiopia	61	166	2	479	530
Marokko	68	191	1	96	302
Somalia	-37	261	32	55	-220
Andre Afrika	959	2 332	106	2 566	4 587
Afghanistan	845	567	113	512	2 293
Bangladesh	488	1 069	2	376	833
Filippinene	375	2 208	156	1 097	503
India	2 244	2 145	148	2 099	6 588
Irak	57	891	30	338	538
Iran	1 262	1 083	36	738	2 616
Japan	319	89	1	155	89
Kina	728	1 156	12	551	1 517
Libanon	110	364	4	886	1 009
Pakistan	226	796	13	967	2 583
Sri Lanka	77	1 115	6	143	1 185
Syria	146	98	107	571	2 021

Nettoinnvandring fra:	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Thailand	161	497	34	516	537
Vietnam	299	837	150	678	390
Andre Asia	1 433	2 766	220	2 160	2 519
Oseania	-68	-93	-17	157	-77
Statsløse	5	..	..	0	0
Ukjent	-8 970	-139	0	2 310	-3 196

Kilde: MIGR03 <https://www.nordicstatistics.org/>

Figurregister

Figur 2.1	Innvandrere i Danmark, Finland, Norge og Sverige, etter botid. Prosent. 1.1.2022.....	19
Figur 2.2	Innvandrere i Danmark, Finland, Norge og Sverige, etter botid og verdensregion. Prosent. 1.1.2022.	20
Figur 3.1	Innvandring til hvert av de nordiske landene. Antall. 1990–2022.....	24
Figur 3.2	Utvandring fra hvert av de nordiske landene. Antall. 1990–2022.....	30
Figur 3.3	Nettoinnvandring for hvert av de nordiske landene. Antall. 1990-2022.....	35
Figur 4.1	Deltakelse i videregående utdanning (ISCED 3+4) blant innvandrere og etterkommere, 16-29 år. Prosent. 2016-2021.....	41
Figur 4.2	Deltakelse i høyrere utdanning (ISCED 5+6+7+8) blant innvandrere og etterkommere, 16-29 år. Prosent. 2016-2021	41
Figur 4.3	Andel av elever som ikke fullførte videregående utdanning (ISCED 3) 5 år etter skolestart, etter kjønn. Prosent. 2021	45
Figur 4.4	Forskjell i andel mellom menn og kvinner etter utdanningsnivå (andel menn minus andel kvinner). Prosentpoeng. 2021	46
Figur 5.1	Andel sysselsatt blant innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i alderen 20-64 år. Prosent. 2021	50
Figur 5.2	Andel sysselsatte innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i alderen 20-64 år, etter kjønn og rapporteringsland. Prosent. 2021	52
Figur 5.3	Andel sysselsatte innvandrere i de fire nordiske landene etter botid. Prosent. 2021	53
Figur 5.4	Andel sysselsatte innvandrere i de nordiske landene, etter botid og kjønn. Prosent. 2021	54
Figur 5.5	Andel sysselsatte blant innvandrere i alderen 20-64 år, etter innvandringsgrunn og botid. Prosent. 2021	56
Figur 6.1	Andel av befolkningen som er utenfor arbeid, utdanning eller opplæring, etter alder. Prosent. 2021.....	58

Tabellregister

Tabell 1.1	Tabeller om integrering og migrasjon i den nordiske databasen, etter nordiske land. 2024	8
Tabell 2.1	Innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning, etter alder. Absolutte og relative tall. 1.1.2022	11
Tabell 2.2	Innvandrere og etterkommere etter verdensregion, og etter annet nordisk land. Antall. 1.1.2022	12
Tabell 2.3	Innvandrere og etterkommere fra utvalgte ikke-nordiske land. Antall. 1.1.2022	13
Tabell 2.4	Innvandringsgrunn blant innvandrere som ikke har landbakgrunn fra et nordiske eller EØS land. Innvandret etter 1996 og bosatte per 1.1.2022. Absolutte og relative tall. 1.1.2022	21
Tabell 3.1	Årlig innvandring til de fem nordiske landene. 1990 -2022	26
Tabell 3.2	Innvandring til de fem nordiske landene, etter fraflyttingsland. De 20 største landene. Antall. 2022.	27
Tabell 3.3	Utvandring fra hvert av de nordiske landene. 1990-2022	31
Tabell 3.4	Årlig nettomigrasjon for de fem nordiske landene. Antall. 1990-2022	37
Tabell 4.1	Deltakelse i videregående og høyere utdanning blant innvandrere og etterkommere, etter alder. Prosent. 2021	40
Tabell 4.2	Andel og antall innvandrere 16-29 år i videregående utdanning etter kjønn og verdensregion. Absolutte og relative tall. 2021	42
Tabell 4.3	Andel og antall etterkommere 16-29 år i videregående utdanning etter kjønn og verdensregion. Absolutte og relative tall. 2021	42
Tabell 4.4	Andel innvandrere og etterkommere 16-29 år i videregående utdanning, fra utvalgte land. Prosent. 2021	43
Tabell 4.5	Andel innvandrere og etterkommere 16-29 år i høyere utdanning, etter utvalgte land. Prosent. 2021	44
Tabell 4.6	Utdanningsnivå blant innvandrere, etterkommere og øvrig befolkning i alderen 25-64 år. Prosent. 2021	45
Tabell 4.7	Høyeste utdanningsnivå blant innvandrere etter innvandringsgrunn. Norge og Sverige. Prosent. 2021	47
Tabell 5.1	Andel sysselsatte innvandrere i alderen 20-64 år, etter verdensregion og rapporteringsland. Prosent. 2021	50
Tabell 5.2	Andel sysselsatte etterkommere i alderen 20-44 år, etter verdensregion og rapporteringsland. Prosent. 2021	51
Tabell 5.3	Andel sysselsatte innvandrere og etterkommere i alderen 20-64 år fra utvalgte land. Prosent. 2021	51
Tabell 5.4	Andel sysselsatte blant innvandrere, etter botid og verdensregion. 20-64 år. Prosent. 2021	55
Tabell 6.1	Andeler av befolkningen i alderen 20-29 år utenfor arbeids, utdanning og opplæring, etter kjønn. Prosent. 2021	59
Tabell 6.2	Andeler av befolkningen i alderen 20-29 utenfor arbeids, utdanning og opplæring, etter verdensdeler. Prosent. 2021	60
Tabell 6.3	Andeler utenfor arbeids, utdanning og opplæring blant innvandrere og etterkommere i alderen 20-29 år, for utvalgte land. Prosent. 2016, 2018 og 2021	61
Tabell A1	Innvandringer til de fem nordiske landene, etter statsborgerskap. Antall. 1990-2022 ...	63
Tabell A2	Sum innvandring til hvert nordisk land fra enkeltland, og totalt. Antall. 1990-2022 ...	64
Tabell A3	Utvandringer fra de fem nordiske landene, etter statsborgerskap. Antall. 1990-2022 ...	65
Tabell A4	Sum utvandring fra hvert nordisk land til enkelte land, og totalt. Antall. 1990-2022 ...	66
Tabell A5	Nettoinnvandring for hvert nordisk land fra enkelte land, og total. Antall. 1990-2022 ...	68
Tabell A6	Nettoinnvandring for hvert nordisk land fra enkelte land, og total. Antall. 2022	70